aantá-kwaasi

Ísu kwíyómpa'a irówana Árúku kae-kwáái aíyayaan-iya'iyo. miráumai-ima maisuwéna maanáímbá agaimakáiye. Áánútunopa'o iyí-ámbá Yútaa-kwaasiti monor-áímbá isaná Ísuma marapá'á kunkáinka'a kwenááiyavai áraire sésa kwenká'á aráápamai kwémaen-amban-iye. Áánútun-amanko Ísuna kwayó-kwáásíyé kwená aampa'ó kwégun-kwaasiye asirayámbá timúwasa Ísun-aai aiva'á Yútaa-kwaasi Yérúsaremuva'o máyówai simátímúwasa mináíntávái áraire sésa kwenká'á aráápamai máyówai Yútaa-kwaasiti maravá'á ó'on-daopimpa'a kosimátímakaawe. minkákémbá évakarawai ó'om-baravaka'a Yútaa-kwaasiye ó'on-o'on-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Árúku mirán-áímbá agaimakáiye.

aantá-kwaasiti mayáímó mairáan-kwasai.

1 Tíóvíráasiyo ívé-kwandaaivimba moórá-kwasai sénaumpo isaaó. aiva-kwándááívímbá Áánútu Ísumba ai'marówana marapá'á kunkáin-ainkwara mayáímá kumbairáin-ainkwara aaimá siráin-ainkwara avumpimbá amápa'-mayaima mairáinkwara'a komaé tamae umái kwená mayái marapá'á ánásowana

2 Áánútu kunairówana kwíyómpa'a iráin-ainkwara'a aiva-kwándááívímbá agaimakáunda isa'á ívé-kwandaaivinkwara'a agaimaráúmpo

isaaó. Ísu kesí aantá-kwaasiye séna ítámakaiye. Ísu íma kwíyómpa'a irónka'a Áánútun-amankona asirayánkwárá'á ména aantá-kwaasi kwená ámáámba simátímakaiye.

3 Ísu pukáimpinkemba usásinena kae-kwáái aíyayaan-kanaama 40 kanaama moórá-mora-tawai paárurena kwenáúma kawe'á umái agaráátinkowasa awánésa sésa árai'a Ísu pukáimpinkemba usásinena máyáiye suwaná paáruronka'a Áánútu kwená kwaásimo kawááin-aimba simátíma'maena iráiye.

4 moórá-tawai torupésa toómbá kwénowana Ísu paáréna séna maanká'á Yérúsaremu-naopa'a íma tuwé'a úwoi mé'a kesivo kesimambá timénaumnemo asiramái siráimba kwéamu'mare'a máyáanana úwoi timíno. miná ímbá á'a simátime'a sé'a

5 Yóni nombá pétinkaraimbanivo sáwíyanka'a Áánútun-amanko kuména keinárawapimba anómba umátinkanivo amu'maré'a máéro Ísu siráiye.

Áánútu Ísumba kunairówana iráin-kwasai.

6 Óríve-omapa'a Ísuwe aantá-kwaasiye torupésa Ísumba áísaa esa sésa Ísóigoo ívéra Árómáani-kamaani-kwaasi ti'mátuwewa Ísareri-kwaasiya kawáá íníyono suwaná

7 Ísu séna moórá-kanaamo tínímba ívéra'i. aánowa'iyo. Áánútu kwená imáyáavinkemba mirá íníye. kawe-kánáámó sáwí-kanaamo paárinimba Áánútu kwená imáyáavinkemba mirá íníye. mirán-kánáámó tínímba sáwíyan-aimbanivo

8 kemó sendá anón-aimbanivo ísáaro. Áánútun-amankoma kentópa'a kúmínimba kwená asirayámbá tirumpimbá anómba umátinkaina'a kesááigwara kentáváígwárá'á simátime'a Yérúsaremu-naopare Yútiyaa-ayampare Sáméríyaa-ayampare amápar-ayampare kosimátíma'mae'a nááóro

9 Ísu simásuwowasa awánomba Áánútu Ísumba kunairówana ainánkó Ísumba káátaguwasa íma awánowana

10 Ísumo iyúmba kwíyómpa'a karátuwesa máyówasarai avekáán-umai kae-kwáási kwayán-únánkwátói úmaesarai egwaa'á mésarai

11 sésarai Káríri-ayampaken-kwaasiyono. íma kwíyómpa'a karátuwe'a máéro. awánaawanamo Áánútu kunairáísanamo kwíyómpa'o íyínten-umai ókwara'a miráumai kumíníye sirááiye.

Yútásina mayáírá'á usámairain-kwasai.

12 mindárai simásúwóyasa aantá-kwaasi Óríve-omapa Yérúsaremu-naor-egwaar-omapa'a tuwésa Yérúsaremu-naopa'a koyauwerésa

13 máyón-daumpa'a ávúmayaatanaan-daumpa'a umésa miwímá Ísuna aantá-kwaasi moórá-morawai túwí'a Pítaawe Yóniye Yémésiye Éndaruwe Vírípiye Tómáasiye Pátóromuwe Mátíyuwe Árávíási ááninko áwí'a Yémésiye moóráwai kwemá Árómáani-kamaani-kwaasi ti'mátuwanae siráiwai áwí'a Sáímoniye moóráwai ó'on-Yemesi ááninko áwí'a Yútásiye miráumai-kwaasi aantá-kwaasi

14 tayorupontembá námúnaa seémáémbani.
minkwáásíyónté évakar-inintone Ísumba
anówawe Ísun-ává'awaawiye tayorupamái mésa
námúnaa seémáémbani.
15 námúnaa síma-sima kwéesa moórá-kanaama
sáwíva-kwaasi 120 kwaasi Ísun-aaiyavesa áraire
siráan-kwaasi tayorupamái máyówana Pítaa
usásinena simátimena séna
16-17 kesí kwaásiyono. naaóvá'á Áánútun-
amankoma kentáá síkwá'náomba áwí'a Tévítimba
simámena Yútási-aai súwana agaimakáimba
póna mináímbá paáriniye. ááéma kentááyáváíyé
Yútásintavaiye Ísu kesí mayáí máyáaro séna
ításinkowata aantá-kwaasiti mayáí-íta umáíya
mairáúndayaawe. naaémba Yútási tí'maena
Ísunopa'a túwasa táto'mai áí'maesa ándávimba
ánkaraawe. [
18 Yútási misáwí-máyáígóná meéyámbá
óntamba mairéna maramá meéyán-umasuwena
mimbárává'á ándáma uréna kweyáárika'a
kwenanumarambá arátuwena ámú'a kuvánkaar-
úwana ayánaruntomba marapátá kunturáíye.
19 Yérúsaremuvaken-kwaasi isésa miwí
tááivinkemba mimbárágó áwí'a Akeotaava'an-
iye sésa kwántámai-kwi'a naae-márává'án-iye
siráawe.]
20 ánivo monor-ímó agaimakón-auvai-
kwandaaivimba Tévíti agaimaréna séna
kwená naambá tu'nambá isasá
mimpímbá íma kwaási kwégwaewe
agaimaréna séna moóráva'a agaimaréna séna
kwená mayáírá'á moóráwai usámayaniye
agaimaréna sirónka'a póta

21-22 moóráwai Yútásina mayáírá'á usámayaniwaimba avakáá-umaiya airánaundayaawe. Ísu Káráísitima pukáimpinkemba usásinkain-aimba kweséya tásáumai simátíma'maeta kónaunda póta Yóni nombá kwévetinkowana Ísu mayáímá ááimba ásámai mayówata kuré-ire úmae kwénaaowananaya Áánútu Ísumba kunairówana kwíyómpa'a iyúwasa awánaraawaivinkemba moóráwaimba aíráananaya kwemá Yútásimo tukáim-bayai usámayaniye Pítaa simásuwowasa
23 isésa kae-kwáási túwí'a tésa moóráwai kaumbo-kwí'á tamámakaawai moórá-awi'a Yósépi moórá-awi'a Paasapasí moórá-awi'a Yásátasi uwaná moóráwai áwí'a Mátáyáasi miráumai-kwaasirai túwí'a tamásuwesa
24 námúnaa sésa Ísóigoo amápa-kwaasiti imáyáa awáné tirumbá tuwáné minkáé-kwáásívínkémbá nááwa Yútásina mayáí aantá-kwaasiti mayáírá'á usámayaniyo. agaráásínkénata awánaano.
25 Yútási kwená mayáí ivátuwena puwéna kwená mayáígóná meéyámbá sáwí-marupa'a kunkáiye sésa
26 námúnaa simásuwesa kae-kwáási túwí'a kae-kwándááívímbá agaimái anavéúmpímbá kuvé'makowana moóráwai moórá-kwandaai mósá mairéna awánómba Mátáyáasiye sésa agaimakówana aantá-kwaasi sísamaivakemba moórá kumbaimái-kwaasivimba komayáí mairáiye.

2

Áánútun-amankoma kunkáin-kwasai.

1 naaémba toómbá áká'mai Áánútuntavesa ísámai kaunánáe sésa torupaan-kánáámá túwasa Ísun-aaiyavesa áraire siráawai amápa'a mimbórá-náúmpá'á torupamái máyówana
2 avekáán-úwana kwíyómpakemba anón-undaraamba torówasa kwéisowana máyón-daumpa'a kuména móanoni'a úwana
3 iraronkáán-tántáá'á paárurena taaínkaar-umai moórá-mora-kwaasi tinepimpá'á kóyáwé úwana
4 Áánútun-amankoma tirumpimbá anómba umátinkowasa máyówana Áánútun-amankoma asirayámbá timúwasa ó'on-o'on-kwaasi tááivinkemba siráawe.
5 toómbá áká'mai Áánútuntavesa ísámai kaunánáe sésa torupaan-kánáá túntavesa Yútaa-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá márówai ó'on-o'om-baravakemba Yérúsaremu-naopa'a tayorupamái máyówana
6 úndáraamba torónka'a isésa mindámbó kwáyopa'a tayorupowasá miwí tááivinkemba kwésuwasa isésa táátavai ésa
7 áváráumai imáyáa ésa sésa kwésewai amápa'a Kárírivakewai mináímbá kwésewain-owe sésa
8 moórá-morawai sésa kesááivinken-aine simásaraawe.
9 kesáámá évaka'a Páátiyaa-maravakewaiya évaka'a Mítiyaa-maravakewaiya évaka'a Iramu-márávákéwáíyá évaka'a Mésópótemiyaa-maravakewaiya évaka'a Yútiyaa-maravakewaiya évaka'a Kápátósiyaa-maravakewaiya évaka'a Pontasi-márávákéwáíyá évaka'a Ésiyaa-

maravakewaiya
10 évaka'a Vírísiyaa-maravakewaiye évaka'a Pámpíriyaa-maravakewaiya évaka'a Ísípi-maravakewaiya évaka'a Árípiyaa-maravakewaiya Sáíríni-maragona egwaakéwáíyá évaka'a Árómáa-naopakewaiya miráumai-naopakemba tayorupamái méta
11 Árómáa-naopakewaiya évaka'a Yútaa-kwaasiya évaka'a á'on-ampa'a tuwéta Yútaa-monor-ampata kwégwareta ánivo évaka'a Kíríti-maravakewaiya évaka'a Árépiyaa-maravakewaiya tayorupamái máyaunasaya Áánútu kawe'-máyáí mairáin-aimba kwésesa moórá-morawai kesááivinkenta kwésewata kwéisaundayaawe sésa
12 táátavai ésa ávááran-imayaa ésa iséise ésa sésa mintántáákóná ááimba náára íníyo suwasá
13 évakarawai kwíráái sésa miwí uwoaó'-nómbá nésa uwoaó'á ésa ó'on-o'on-kwaasi tááivinkemba kwésewe siráawe.

Pítaa simátímakain-kwasai.
14 simásúwówana aantá-kwaasi 11 kwaasi usásinompimba Pítaa usásimbai ména torupamái máyón-kwaasiyavena anónka'a simátimena séna kesí Yútaa-kwaasiyono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye ó'om-baravaken-Yutaa-kwaasiye maísáaro. Kárírivakewai ó'on-o'on-kwaasi tááivinkemba kwésewaina ááimba simátimumpo ísáaro.
15 uwoaó'-nómbó nésa uwoaó'ó owémó kwésemba minkwáási íma uwoaó'á kwéowe. kwaási no'wáámba uwoaó'-nómbá nésa uwoaó'á kwéovo ívé'a aaváyaavimba isasá minkwáási íma

uwoaó'á kwéowe. mintántáákóná ááimba maará ínívo
16 naaóvá'á Áánútun-aai simátímakowai áwí'a Yóweri agaimaréna siráin-aimba kwévaariye. maarán-áímbá agaimaréna séna
17 Áánútu séna naaén-kanaa maará ónaumne. kesimambó amáparawaimo timénaunda kentáánimbaare kentiyáámúmbaare kesáái avora'á simátimenaaowe. kentí ívé-kwaasiye anónutan-kwaasiye kaaimbá awánanaaowe.
18 árai'a minkánáárá'á kesimambá kesí kwayór-ínínákwá'á timénaunda kesáái avora'á simátimenaaowe.
19 kwíyómpa'a marapá'á ó'on-o'om-bayai-awaame'a ónaunda naaegwárá iragwárá anón-umunkwara'a paáriniye.
20 aaváúmá tunínana kwíyómba naaerírí'a váína'a mirámó ónaunda kesí ó'on-o'on-kanaa ságayan-kanaama paárinimba
21 kentávésamo Ísóigowemo síyawaima sáwí'o umáímo maíyampinkemba kawer-ámpá'á métinkanaumne Áánútu siráiye
Yóweri agaimaréna siráiye Pítaa mináímbá simásuwena
22 séna Ísareri-kwaasiyono. senda-áímbá ísáaro. Áánútuma Ísumba Násáretivakewaimba asirayámbá amúwana simámakaim-bayai maéna kawe'-máyáí ó'on-o'om-bayai-awaame'a uráimba keinárawapimba úmba awánaraawe.
23 naaóvá'á Áánútu imáyáamo éna mirá-mira ónaumnemo siráinka'a pósa évakarawai Ísumba áí'mai keinárawa'a tímúwa'a tuvuwónáe

sé'a sáwí-kwaasi tímúwasa áí'maesa taaira'á tuvúwúwana puwúmbanivo
24 Áánútu pukáimpinkemba usásinankaraiye. pukéna marapá'á maígómá íma kanaán-umai tátorowana Áánútu Ísumba ayúrankowana pukáimpinkemba usásinkaiye.
25 mindáyavena naaóvá'á kentáá síkwá'náo áwí'a Tévíti Ísun-aai agaimaréna séna

aasiyaasí Ísóigo kesé máyáísa'a awánaraumne.
kwemá sirávaimai máyáimba pó'a íma sáwí-imayaa kwéune.
26-27 mindáyave'a kesirumbá kawe'á umái mé'a Áánútu áwí'a mósá kwémaraumne. púwón-ayampa'a kesimambá íma másiyuwaniyone. ke-sirumbá ámakaundawaima ená kwayó-kwáási únda po puképa'a íma másiyuwenana súma kaviráníye. mindáyave'a máyaunda pó'a imáyáa é'a púwóndavinkemba usásisinkaniye.
28 púwíndavinkemba usásine maí'mai'a íníyone séma kesé máyaanda póna kesirumbá kawe'á umái anómba ína'a ménaumne
Tévíti agaimaréna siráiye Pítaa mináímbá simásuwena séna
29 kesí kwaásiyono. kentáá síkwá'náo áwí'a Tévítin-aai avora'á simátimunda kwemó agaimakáimba íma kwesávái siráiye. kwemá puwúwasa utámakowana kwená maravaraambá á'a awánaraamba póna agaimarómba íma kwesávái siráiye.
30 naaóvá'á Áánútu séna Tévítimo kawááná'ó ménamo uráintemba moóráwai minákúmpákéwái anondára'a kawááná'á méniye Áánútu siráimba

Tévíti Áánútun-aai simátímakaiwai póna kwemá séna Áánútu siráin-aimba árai'a paáriniye Tévíti siráiye.
31 Tévíti Áánútumo naaémbo ínín-imayaa éna séna Áánútumo usásinkaiwaima Káráísiti kwemá puwíndavinkemba usásinaniye súntavena séna

pukén-ayampa'a íma máuwainana

áúma kaviráníye
Tévíti súmba
32 mindá Ísuntavena siráiye. ánivo Áánútu Ísumba pukáimpinkemba usásinankowata áta awánaraundayaawe.
33 Áánútu kunáí'maena anón-kwaasi póna ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á móankena kwenamambá ámakaiye. avowámó árai'a kesimambá aménaumnemo siráimba ámakaisana kwenamambá kembá símakaimba kwéise'a kwésuwane'a kwéowe Pítaa mináímbá simásuwena séna
34 Tévíti íma kwíyómpa'a iráiwai séna

kesí Ísóigontavena séna Áánútu séna kesiyáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á mara'á ména'a
35 enáná namuro-kwáási usáyaaitaanasa miwí ánásanaaowe Tévíti siráiye. kwemá íma kwíyómpa'a iráiwai póna kwesávái íma siráiye.
36 ánivo keinárawa'a taaira'á tuvúkáawaintavena Áánútu séna kemá usásinankaundawai Káráísiti éna Ísóigoma iyémá Áánútu siráimba pósa Ísareri-kwaasi amáparawai kawe'á umái ísáaro Pítaa simásuwowasa

37 ísómba tirumbá umbaí tówasa Pítaawe aantá-kwaasiyavaiye sésa sáwí'a uráumpo nóra ónaunanayaawa siíyó suwaná
38 Pítaa séna keinárawa'a moórá-morawai amáparawai misáwí-ímáyáá tínaaemba umáme'a Áánútunopa'a té'a Ísu Káráísitintave'a ísámai nombá péráaro. mindáyavena kentí sáwí-imayaa maitiyuwéna Áánútun-amankomba úwoi timíníye.
39 Áánútu kesópa'a terómó sendawáímá kesimambá timénaumne Áánútu siráimba pósa keinárawatavaiye kentíráá'maatavaiye ó'on-o'om-baravakewaiyavaiye asirayán-áímbá siráiye Pítaa siráiye.
40 Pítaa simásuwena ó'on-o'on-ainkwara kawer-áínkwárá'á simásuwena égési umái simátimena séna ívé'o sáwí-kwaasi méwaimo é'a sáwí-meyamba mayánááowe. kemá ívé'a sáwí-ampa'a tuwé'a pó'a íma sáwí-meyamba mayánááowe Pítaa súwasa
41 sáwíva-kwaasi isésa kwenááiyavesa áraire sésa nombá kwéveresa mitáwai sáwíva-kwaasi 3,000 kwaasi Ísun-aaiyavesa árairemo suwasá Ísuna kwaási sáwíva-kwaasi-i'a ésa
42 torupamái maivá'á iyésa aantá-kwaasi Ísun-aai simátíma'mae kwáávantan-úmaesa kwéiyesa moórá-mora-umai-kwaasi kwétuwa'naa-esa Ísuntavesa ísámai aráá-tomba kwénesa námúnaa sinté iráawe.
43 námúnaa sinté iyésa mirámó umbá aantá-kwaasi kawe'-máyái ó'on-o'om-bayaima kwémayowasa pósa amáparawai táátavai uwasá
44 Ísun-aaiyavesa áraire suwáí mimbóra-ímáyáá kwéesa torupanté kwéiyesa imáyáa ésa

kentáási náaindaamba amáparawainein-iye sésa
45 miwíti maramá miwíti náaindaamba ó'on-kwaasi timésa óntamba mairésa taaínkaar-umai ímo makón-kwaasi tímatuwesa
46 aasiyaasi-táwai Yútaa-kwaasiti anóm-bono'-naumpa'a Áánútuntavesa ísámai torupanté kwéiyesa ó'on-o'owiti naaúmpa'a koméesa Ísuntavesa ísámai aráá-tomba kwénesa tirumbá kawe'á umái mésa toómbá taaínkaar-umai kwétimesa nésa
47 Áánútu áwí'a mósá marówasa amáparawai tuwánésa miwíyávésa kawe'á kwéowe suwaná aasiyaasi-táwai Ísóigo évakarawai sáwí'o umáímo máyómpinkemba kawer-ámpá'á métinkowasa Ísun-aaiyavesa áraire suwáíyé torupamái méraawe.

3

Pítaa aísamaima kawe'á umánkarain-kwasai.

1-2 moórá-kwaasi anówa maránkarompinkemba aísamaima pukurón-kwaasi máyowasa aasiyaasi-táwai áí'maesa anóm-bono'-nankona ontará'á áwí'a kawer-óntárá'á móankarowana ména anóm-bono'-naumpa'o íyún-kwaasiyavena óntantavai inaainaaí sún-kwaasi máyonka'a anóm-bono'-naumpa'a Pítaae Yóniye íyúyana aaváúmá toraétáápa'a kúwasa námúnaa kwésen-kanaara'a íyúyana
3 tuwánéna séna óntamba símékaiyo súwasarai
4 túramba kararésarai Pítaa séna kenkáí suwánaao suyaná
5 siméyááoiye-imayaa éna tuwánówana

6 Pítaa séna íma óntamba makáumpo Ísuna asirayándéí kawe'á umánkanaumne. Ísu Káráísitima Násáretivakewaina asirayámbá kwáyáintave'a sé'a usásine naauwó súne Pítaa séna
7 ayáánúrapa'a táto'mai usásinankowana aísaumba aísána kawe'á úwana
8 usásinkwena tokávara taúvaraa'a éna aamoí éna Áánútu áwí'a mósá kwémarena mindáraiye anóm-bono'-naumpa'a
9 kweyááríka'a marapá'á iyéna Áánútu áwí'a mósá marówasa amáparawai awánésa
10 sésa miwá aasiyaasi-táwai anóm-bono'-nankona kawer-óntárá'á ména óntan-inaai síma-sima'a indá'án-iye sésa táátavai ésa kweyááríka'a marapá'á kwéiyuntavesa tiyáámba tuvimpín-ésa táátavai uráawe.

Pítaa simátímakain-kwasai.

11 kweyááríka'a kwéiyena aamoí éna Pítaante Yóninte tine'á tátorowasa amáparawai táátavai ésa miwítópa'a tóyo ésa anóm-bono'-naumpa'a Sórómoni áúgwimai úmakopa'a tóyo uwaná
12 Pítaa tuwánéna séna Ísareri-kwaasiyono. mintántáátáváí íma táá'a kaíno. íma túramba kenkáí aráá'a sivuwóro. íma kenkáísí asirayánkó kawe'á umái arupí umái mékai kwéuvo
13 Áánútuna asirayánkó mirá kwéisana minkwáásí kweyááríka'a kwénaaiye. mirá uráintavai Áánútu Ísu áwí'a mósá maréna kentáá síkwá'ná Ááváramu Áísákaa Yákópo miwíti Ísóigoma kwená kwayó'nákó áwí'a Ísumba póna mósá makáiye. ánivo Ísumba

ái'mae'a Árómáani-kamaani-kawaanako áwí'a Páírátinopa'a máánkarowana Páíráti séna ayúrankanae súwa'a a'áo siráawe.
14 kawe-kwáási arupí umái máyon-kwaasiyave'a a'áo sé'a moórá-kwaasi inkamúwana puwúwasa ándáva'a áúkon-kwaasiyave'a ayúrankaao siráawe.
15 mirá uráantave'a aúnái'a umái maí'mai'a ónááowaina ááin-kwaasi kemá tuvúwana pukáimpinkemba Áánútu usásinankowakai awánarauye.
16 awánarauyawai Ísuna asirayánkó aísamaima pukón-kwaasi kawe'á umánkaraiye. Ísuna asir-ayántávéna áraire siráimba isaná minkwáási kawe'á umái kwénaaisa'a kwéawanaawe Pítaa siráiye.
17 Pítaa mináímbá simásuwena séna keinárawate kentí kawáánárawate íma awánamai Ísumba kawer-uré'a tuvukáawe.
18 naaóvá'á Áánútu kwenáái simátímakowaiyavena séna simátime'a sé'a kemó usásinankaundawaimba sáwí'a umánkanaaowe Áánútu siráinka'a póna keinárawa'o Ísumbo uráamba mináímbá paáruraiye.
19 mindáyave'a kentí sáwí-imayaa tínaaemba umásuwe'a Áánútunopa'a tíyana póna Áánútu kentí sáwí-imayaa maitiyuwániye.
20 moórá-mora-tawai Ísóigo kwená asirayámbá timína'a kwesé ménaaontave'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Áánútunopa'a teró. Áánútuma túwa'naa ínkwáe séna usásinankaiwaimba Ísumba ai'maráínana kumínintave'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Áánútunopa'a teró.

21 Ísu kwíyómpa'a umáyáimba póna naaén-kanaamo éna amápa-tantaa'a aúnái'o índa-tawai ókwara'a marapá'á kumíníye. naaóvá'á Áánútu mináímbá simátimuwasa Áánútun-aai ísón-kwaasi kawe-kwáási isésa simátímakaawe.

22 Áánútun-aai simátímakowai áwí'a Mósesi séna Áánútu kentí Ísóigo kembá kesí mayái mayaaó séna si'mákainten-umai Áánútun-aaimo simátiminiwaimba keándárakemba moóráwaimba ai'maráínana kwenáái simátiminasa isánááowe.

23 ímo isáíyawaimo éna Áánútu kwená kwaásivinkemba tí'maena moóráva'o tinkáindawai ánásanaaowe Mósesi siráiye.

24 Áánútun-aai simátímakowai áwí'a Sámúwéri kwemá simátímakonka'a naaén-kwaasi simátímíntemba mai-simátíma'maesa iyémáyáamba kwévaariye.

25 naaóvá'á Áánútu kentáá síkwá'ná áwí'a Ááváramuntavena séna enándáraken-kwaasiyavena amápa'-marava-kwaasi kawe'á umátinkanaumne Áánútu asiramái siráiye. Ááváramun-andaraken-kwaasi owaná póna keinárawatavena Áánútu mináímbá asiramái siráiye.

26 miráumai Áánútu Ísuntavena kesí mayái mayaaó séna ai'marówana keinárawapimba kunkáiye. amáparawai kentí sáwí-imayaa tínaaemba umásuwaiyana aiva'á keinárawa'a kawe'á umátinkanintavena keinárawapimba kunkáiye Pítaa Ísareri-kwaasiyavena simátímakaiye.

4

Pítaante Yóninte aaivimbá maitínkaraan-kwasai.

1 anóm-bono'-naumpa'a Pítaae Yóniye kwésimatimuyasa tóyo ésa mono'-máyáí-kwáásíyé mono'-nánká'ó kárákwirowaiye Sátúsi-monor-aimbo sun-kwáásíyé tóyo ésa

2 miwí táái taisésa áwáá'a suwasarái mindárai Ísu pukáimpinkemba usásinkain-aimba simátímúyasa úwoi-kwaasi isésa sésa Ísu pukáimpinkemba usásinkaintavesa amápa-kwaasi pukémpinkemba usásinanaaowe suwasá mináímbá isésa kamparé sésa áwáá'a kwésesa

3 mindárai tátoresa sésa eénáimba póta aaváyaavimba aaivimbá maitinkánaumne sésa kawáá-kwáási ándáva'a tínkómbanivo

4 úwoi-kwaasi sáwíva'a 5,000 kwaasi mindárai tááiyavesa árairema siráawe.

5 aaváyaavimba aaivimbá maitinkánaumne sésa kwáúmba aaváyaavimba Yérúsaremu-naopa'a Yútaa-kawaa-kwaasiye anón-kwaasiye ámáámba sun-kwáásíyé miráumai-kwaasi miwí táái isánáe sésa torupésa

6 aiva'-mónó-káwáánákó áwí'a Ánásiye kwená akún-ándá-kwáásíyé Káyavaasiye Yóniye Arekesándaawe torupamái mésa

7 Pítaante Yóninte tááyowasarai miwítópa'a tuyasá tísaa esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra urááiyo. nááwana asirayáná keináraivimba kwáyáintavaiya kawe'á umánkaraaiyo. nááwa áwíra tékai kawe'á umánkaraaiyo suwaná

8 Áánútun-amankoma kwempímbá anómba
umánkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-kwaasiye
anón-kwaasiye ísáaro.
9 aísamaimo pukáin-kwaasi kawe'á
umánkaraundayave'a kwésisaa-owe. nóra séra
kawe'ó umánkaraundayave'a kwésisaa-owe.
10 avora'á simátíménda keinárawate amápar-
Isareri-kwaasiye ísáaro. Ísu Káráísitima
Násáretivakewaimba taaira'á tuvúwówana
Áánútu pukáimpinkemba usásinankaraiwaimba
kwenáwíka'a súyana kwená asirayánkó
minkwáási kawe'á umánkáísana keinárawapimba
kawe'á umái máyáísa'a kwéawanaawe.
11 Áánútun-aai aúvái-kwandaaivimba Ísun-aai
agaimaréna séna
óntan-damba on-kwáási moórá-ontantavesa
sáwí'a kwéiye sésa maisukáawe. aáno
minóntánkó ávonkaamba uráiye
mináímbá Ísuntavena agaimaréna siráiye.
12 kwewé su'mai sáwí'o umáímo
máyáampinkemba kawer-ámpátá
mésinkanintaawe. Áánútu séna kwenáwíkare
su'mai kwená asirayánkówé su'mai kwaási
sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á
métinkaniye Pítaa siráiye.
13 Pítaa mináímbá kwésimatimena Pítaae Yóniye
íma táá'a kwégowasarai asiramái simátímúyasa
minkáwáá-kwáási tuwánésa táátavai ésa
mindáraimo úwoi-kwaasirai ímo aúváíyimbo
awánaroyawaiyavesa pósa táátavai ésa sésa Ísuwe
kwénaauyantavesarai mirá kwéoiye sésa
14 awánomba Pítaante Yóninteyopa'a aísamaima
kawe'á umánkaron-kwaasi máyowasa awánésa

mindáraimo simátimenaaon-aintavesa avakáá uwááesa ivátiyuwesa
15 sésa máápa'a kúmókaiyo suwasarái kúmúyasa minkáwáá-kwáási iséise esa sésa
16 mindáraiye nóra ónaumno. ó'om-bayai kawe'-máyáímá mairááyamba pósa Yérúsaremuvaken-kwaasi amápa'a ísáamba póta íma kamparéyá sénaundayaanivo
17 ó'on-o'on-daopaken-kwaasi íma isánááontaveta mindáraiyaveta simátimeta séta Ísu áwíka'a íma simátímékaiyo sénaundayaaniye sésa
18 tááyowasarai íyúyasa sésa Ísun-aai íma simátímékaiyo. Ísu áwí'a íma taakaiyó suwasarái
19 Pítaae Yóniye sésarai kemó mirá simásinkaiyakaimo Áánútun-aaimo tuwékaimo Áánútu aúrampimba kawerá íníya ke mináímbá ókwara'a ísáaro.
20 keiráímá awárauyan-tantaa ísarauyan-tantaa'a íma tuwáyauvo úwoi simátimeyauye suyasá
21-22 kawáá-kwáási ó'onkwara'a asiramái simátímatuwesa sésa ánivo úwoi kárúwaakaiyo sirá. aísamaima kawe'á umánkaron-kwaasi kae-kwáái aíyayaan-ira'a 40 ira'a íma kweyáárika'a kwénaauwasarai kawe'á umánkóyasa úwoi-kwaasi isésa Áánútu áwí'a mósá maróntavesa mindárai íma tínkamesa úwoi kárúwaakaiyo siráawe.

asiramái ménaumne sésa námúnaa siráan-kwasai.

23 kárúwaakaiyo suwasaráí Pítaae Yóniye kentí kwaásitopa'a tésarai mono-káwáá-kwáásíyé anón-kwaasiye simátímakaan-aimba másimátímúyasa
24 isésa Áánútumpa'a námúnaa sésa Ísóigoo kwíyómba maramá uwí-nómbá tarórumarena miwán-arumpimba tarórumaraanda-yantaakakwara'a kwégawaa-one.
25 naaóvá'á emá sunaná enamankómá ená kwayó-kwáási kentáá síkwá'náomba Tévítimba kusimámuwana agaimaréna maará séna

nóintavai ó'om-baravakewai áwáá'a sésa nóintavai ámááyu-aimba suwááesa áúkaawe.
26 ó'om-baravaken-kawaa-kwaasi tokwaa úmae tayorupésa Ísóigonte kwemó usásinkaiwainte áái'a tiyamátinkanae siráawe
mináímbá Tévíti agaimaréna siráiye.
27 mináímbá paárúwasa Yérúsaremu-naopa'a Érótiye Póntiyasi Páírátiye ó'onkaa-kwaasiye Ísareri-kwaasiye torupésa Ísuna ámááyu-aimba sésa emó usásinankaandawaimba ená kawe-kwáyó-kwáási Ísuntavesa ámááyu-aimba siráawe.
28 naaóvá'ó emó mirá ónááowemo siráanda pósa torupésa mirá uráawe. emó ímo mirá ónááowemo siráandarakai íma Ísumba tuvúkáasino.
29 Ísóigoo mono-káwáá-kwáási tááimo simáímo káráraamba ísaraanda po súwa'naa íníyonda póta íma inkaiséta enáái úwoi asiramái simátimenaundayaawe.
30 ená asirayámbá símínata tí'o índa-kwaasiya asóvamatinkavata konó. ená kawe-kwáyó-

kwáásígó áwí'a Ísuwe súnanaya kwená asirayánkó ó'on-o'om-bayaima kawe'-máyáímá paáriniye
31 námúnaa simásúwówana torupamái máyón-daumpa'a toraa'náára'a úwana Áánútun-amankoma miwívímbá anómba umátinkowasa Áánútun-aai asiramái simátíma'mae kuráawe.

náaindaamba moórá-mora umátímakaan-kwasai.

32 Ísuna aampa'á kwéguwai mimbórá-ímáyáá kwéesa mésa kentí náaindaantavesa íma kendéí kendeiye kwésesa úwoi moórá-mora-umai tíma'maesa kuwasá
33 aantá-kwaasi ávááraumai asirayánkwárá'á mésa Ísu pukáimpinkemba usásinkain-aimba asir-amái simátíma'maesa kwégwesa Áánútu aantá-kwaasi túwa'naa úntavesa kawe'-máyái maimaé kwéguwasa
34-35 Ísuna aampa'á kwéguwai maramá naambá makówai ó'on-kwaasi kwétimesa óntamba mairésa aantá-kwaasi tímúwasa taaínkaar-umai íma makón-kwaasi tímakaamba pósa Ísuna aampa'á kwéguwai amápa-tantaa'a íma aáváán-túwówana
36-37 moóráwai áwí'a Yósépi póna kwegwárá'á mirá éna moórá-marama ó'on-kwaasigomba aména óntamba mairéna aantá-kwaasi tiména kwemá Áríváí-andarakewai Sáíparasi-ayampakemba tamáyowasa aantá-kwaasi moórá áwí'a simámesa Kíríki tááivinkemba Páánápáasiye sésa kwántámai-kwi'a tirávayaina'a iyémó suwáímá minóntámbá tímakaiye.

5

Ánánáesinte Sáváeraantei kwaasái.

1 Páánápáasi minóntámbá tímúwasarai
moóráwai áwí'a Ánánáesi awainínkó áwí'a
Sáváerae mésarai moórá-marama ó'on-kwaasi
kwétimesarai óntamba mairésarai
2 taainávauyo-aimba awainínkómbá
simámuwana mirá íníyone súwana minóntámbá
taaínkaar-urena évaka'a kwesávái maéna évaka'a
maimaéna aantá-kwaasi móí tiména kampa'á
séna amápa'a timúne súwana
3 Pítaa séna Ánánáesiyo Sáátáánigo áísaa umai
isánáe sintávái owé se mararákén-óntámbá
amápa'a timúne siráanda Áánútun-amankomba
kampa'á simáukaane.
4 mimbárámá ená maramá isa tuwé óntamba
mairé ená óntamba isa évaka'a timé íma sáwí'a
éma mararákén-óntámbá évaka'a timúne íma
sénda amápa'a timúne séndama sáwí'a ómpo
íma kwaásiye su'mai kampa'á simátíyukaampo
Áánútun-amankomba kampa'á simáukaane Pítaa
súwana
5 Ánánáesi iséna pu'maéna tuvamúwasa
mináímbá ísaraan-kwaasi ávááraumai táátavai
uwasá
6 ívé-kwaasi tésa puwúmba taasááúmaesa
maimaésa máutaraawe.
7 máutaawana awainínkó sáwíyanka'a ména
awaikómó puwún-aimba íma ísarena Pítaa-
iyaitopa'a túwana
8 Pítaa séna keináraiti mararákén-óntámbá
amápara símakaiyo súwana mininínkó séna owé
amápa'an-iye kampa'á súwana

9 Pítaa séna enawaikóe esé mimbórá-ímáyáá ékai Ísóigon-amankomba kampa'á simáu'mai awánayae sirááiye. enawai'ó mágwéutaan-kwaasi tésa embá tamaimaésa máutanaaowe Pítaa súwana
10 pu'maéna Pítaa aísamaivimba tuvamúwasa ívé-kwaasi tésa puwúmba taawánésa maimaésa awaikómbó utamánkópa'a máutowasa
11 Ísóigona kwaásiye ó'on-kwaasiye isésa táátavai uráawe.

ó'on-o'om-bayai kawe'-máyáígóná kwaasái.

12 aantá-kwaasi kwaási túranka'a ó'on-o'om-bayai kawe'-máyáímá maimaésa íyúwasa Ísuna aampa'á kwéguwai anóm-bono'-namba Sórómoni áúgwimai úmakopa'a aasiyaaí torupamái kwémauwasa
13-14 ó'on-o'on-akwa'a sáwíva'a Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa miwísé torupamái maémáémbanivo ó'on-kwaasi tuwánésa sésa kawe-kwáásín-owe sésa táátavai ésa íma miwísé torupamái máyówasa
15 aantá-kwaasimo uráamba isésa tí'o ún-kwaasi tuvaipímbá taagwiya'maésa naambáru'a mátinkesa sésa Pítaa kwénaaena amankó'naanko taaugwétáínasa asóvaigwae suwasá
16 ó'on-o'on-daopakemba tí'o ún-kwaasigwara tirumpimbá taraváá-kwámbá máyon-kwaasigwara'a tí'maesa Yérúsaremu-naopa'a mátínkówana Áánútu Pítaamba áwa'naa úwasa amápa'a asóvasaraawe.

kawáá-kwáási aantá-kwaasi sáwí'a umátínkaraan-kwasai.

17 mirá kwéuwana aiva'-mónó-káwáánákóe
kwená kwaási Sátúsi-monor-aimbo sun-kwáásíyé
sésa amáparawai íma kentáásiraaima kwáráavo
aantá-kwaasi tirááíma kwáráawe sésa tíyántavai
ésa
18 táto'mai ándáva'a tiyúwówana
19 mindó'wáámbá kwáúnka'a Ísóigona
kwayó'nákó kwíyómpakendako ontamá tisuwéna
tí'maena máápa'a móruntinkena séna
20 anóm-bono'-naumpa'a umé'a aúná-amba
kwaási kawe'á umái maí'mai'a ónááon-ankona
ááimba usimátíméro súwasa
21 isésa irataró'a anóm-bono'-naumpa'a umésa
mináímbá simátímakaawe.

anóm-bono'-naumpa'a moóráva'a
kwésimatimuwasa moóráva'a aiva'-mónó-
káwáánákóe kwená kwaásiye tésa ándá-kwaasi
táái isánae sésa Ísareri-anon-kwaasi tááyowasa
tésa mono'-nánkár-í-kwáásíyávésa sésa aantá-
kwaasi ándáva'a máyáavo kotí'mae'a teró suwasá
22 kumbá íma máyówasa koyauwerésa tésa sésa
23 ándá-namba ontamá umásuwesa i-kwáási on-
tará'á máyáawata onta tisuwéta awánáúndaya
íma máyáawata úne suwasá
24 mono-káwáá-kwáásíyé mono'-nánká'ó
kárákwirowaiye isésa táátavai ésa sésa mindá
nóraya ónaundaya'iyo simásuwesa sáwívar-
imayaa kwéuwana
25 moóráwai téna séna ándáva'a mátíyukaan-
kwaasi anóm-bono'-naumpa'a mésa
kwésimatimewa'a tuwánáúmne súwasa
26 mono'-nánká'ó kárákwirowaiye kwembó
áwa'naa un-kwáásíyé kotí'maesa kwempa'á tésa

sésa úwoi-kwaasi miwí táái isésa sínkamovo sésa kwempa'á
27 tí'maesa aaimó isáí-kwáásítópa'a mátínkówana aiva'-mónó-káwáánákó
28 séna á'a simátimeta séta minkwáásígón-áái kwenáwíka'a íma simátíma'mae'a koróyá siráundaya isa'á á'a simátíméwasa Yérúsaremuvaken-kwaasi amápa'a ísáyaraawa'a ke kampa-kúvímbá sinkéta minkwáási tuvúkáawe kwésewe aiva'-mónó-káwáánákó súwasa
29 Pítaa-iyai ó'on-aanta-kwaasiyonkwara'a sésa Áánútun-aai aivar-áínkómá póna kwaási tááigomba usáyaaitaraimba póta kentááiya íya iséta Áánútun-aaiya iséta miráyá ónaumne.
30 keinárawa'a Ísumba taaira'á inkámúwana puwúwana kentáá síkwá'náona Ísóigo Áánútu Ísumba pukáimpinkemba usásinankena
31 séna anón-kwaasi póna sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye séna ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á móankena Ísareri-kwaasi kentí sáwí-imayaa tuwé'a Áánútunopa'a tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwániye séna Áánútu Ísumba pukáimpinkemba usásinankena ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á móankaraiye.
32 mináímbá iséta kawe'á umáíya kwésimatimunanaya Áánútun-amanko mináímbá kawe'á umái kwésimatimiye. Áánútuma kwenáái ísámai kawe'á kwéowai kwenamambá kwétimisana Áánútun-amanko mináímbá kwésimatimiye aantá-kwaasi siráawe.

33 simásúwówasa aaimó isái-kwáási isésa tirumbá sáwíte úwasa tínkamonae-imayaa uwaná
34 miwíti avumpinkémbá moóráwai usásinena ámáán-kawaa-kwaasigo áwí'a Kámérieri kwemá usásinena miwí táái káráyuwena kwemá Áánútun-aai aúvái-kwandaaivinkemba aasiyaasí simáti simati kwéuwasa kwenáwí'a mósá makáawai kwemá usásinena aantá-kwaasiyavena séna sáwíyanka'a máápa'a kumónááowe súwasa máápa'a kúmúwana
35 séna Ísareri-kwaasiyono. minkwáásíyávái mirá ónáemo síyamba kakaariyá íma mirá é'a ísáíyuwe'a mirán-oro.
36 ááéma moóráwai áwí'a Tiutaási usásinena séna anón-kwaasi únda pó'a kesirááíye sé'a kwaránááowe súwasa sáwíva-kwaasi 400 kwaasi kwarówana moóráwai Tiutaásímbá tuvuwúwana puwúwasa kwembó kwa'maésamo nááún-kwaasi kóyáwé ésa kwená mayáí ivátukaawe.
37 minkákémbá túwí'o aawásó-tawai moóráwai Kárírivakewai áwí'a Yútási usásinena tááyowasa sáwíva-kwaasi kwenarááíma kwa'maésa kwéguwana moóráwai tuvuwúwana puwúwasa kwembó kwa'maésamo nááún-kwaasi kóyáwé umáguraawe.
38 mindáyavai imáyáa é'a minkwáásíyómbá íma ándáva'a mátiyuwe'a tíyúwéwasa máéro. miwíti mayáígóná ááimbo marará-kwáásíti imáyáavinkembo énamo éna ánásaniye.
39 miwíti mayáígóná ááimbo Áánútuna imáyáavinkembo ína'o é'a íma kanaán-umai karánááovo úwoi kwaíkwai'a íníye. Áánútumpakembo ína'o é'a minkwáási

sáwí'o umátinke'o é'a Áánútunkwara'a sáwí'a umánkanaaowe Kámérieri súwasa aaimó isáí-kwáásí isésa kwenááiyavesa owé sésa
40 aantá-kwaasi tááyowasa íyúwasa túwíruku'a nésa asiramái sésa Ísun-aai kwená asirayámbá íma simátíméro sésa ti'mákaawe.
41 ti'márówasa kwéesa tigaeyáváí uráasina Áánútu imáyáa timúwana tirunkó kawe'á úwasa sésa Áánútu asirayámbá símakaisata Ísuntaveta asiramáíya máyaundaya pósa sí'o iní'a umásínkáantaanivo sirunkó kawetá isatá máyaumne aantá-kwaasi simásuwesa
42 aasiyaasi-táwai anóm-bono'-naumpa'a kwaásiti naúmpimpa'a Ísuna áséi-kwasai simátíma'maesa kwénaaesa Áánútumo usásinankaiwai Yútaa-kwaasiya kwéamu'maraundayawai kwemá Ísuman-iye sésa simátíma'maesa kuráawe.

6

avakaeté-kwaasi túwa'naa uráan-kwasai.

1 simátíma'maesa kuwasá Ísun-aai isésa sáwíva-kwaasi kwená aampa'á kwégwesa máyónka'a Yútaa-kwaasi ó'om-baravaken-kwaasi Kíríki tááivinken-aimba sun-kwáásí Yérúsaremuva'a máyón-Yutaa-kwaasiyavesa í'ái tinkésa óntamba taaínkesa Kíríki-ketorinimba íma tímúnkakemba í'ái tínkówasa
2 mindáyavesa aantá-kwaasi Ísuna aampa'á kwéguwai amáparawai tááyowasa tuwasá sésa Áánútun-aai simátimunda-mayai tuwéta óntamba taaínkaar-umai timúnda-mayaimo máyáandaya uwóví'a ónaundayaawe sésa

3 keinárawapinkemba avakaeté-kwaasi
túwí'o tewatá óntambo taainái-máyái
timénaumne. mindárawa'a kawer-ímáyáágwárá-
kwáási Áánútun-amanko miwívímbá anómba
umátínkáin-kwaasi túwí'a tewatá óntambo
taainái-máyáíyá timéta
4 kesáá Áánútunopata námúnaa kwéseta
Áánútun-aai simátíma'maeta kónaundayaawe
aantá-kwaasi suwasá
5 isésa tirumbá kawe'á kwéuwasa avakaeté-
kwaasi túwí'a tombá moóráwai áwí'a Sítíveni
kwemá Áánútun-amanko kwempímbá anómba
umánkowana Ísuntavai imáyáa umái asiraiwái
úwana moóráwai áwí'a Vírípi úwana moóráwai
áwí'a Pórókórasi úwana moóráwai áwí'a Náíkéna
úwana moóráwai áwí'a Táímóno úwana moóráwai
áwí'a Páménasi úwana moóráwai áwí'a Níkóráasi
kwemá Ántíoku-naopaken-kwaasi póna ó'on-
ampakemba Yútaa-monor-ampa'a kuréna
minkákémbá Ísuna aampa'á kwétuwai úwasa
6 miráumai-kwaasi tí'mai aantá-kwaasitopa'a
móitinkowasa Ísóigona mayáí mayóntavesa tine'á
tátokesa Áánútumpa'a námúnaa siráawe.
7 Áánútun-aai simátíma'maesa kwéguwasa
Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sáwíva'a Ísuna
aampa'á kwéguwasa Áánútuna mono'-náúmpá'á
mayáí máyón-kwaasi sáwíva'a Ísun-aai isésa
kwená aampa'á kwéguwasa miráumai kwégwesa
sáwíva-kwaasi-i'a uráawe.

Sítívenimba tátokaan-kwasai.

8 Ísóigo Sítívenimba áwa'naa úwana
asirayánkwárá'á ména amápa-kwaasi túranka'a

ó'on-o'om-bayai kawe'-máyáímá maéna máyowasa

9 moórá-tawai évakarawai Sítíveninopa'a tésa kampar-áíné-ímáyáá ésa kwesimá kwesiman-esa miwímá Yútaa-kwaasima pósa évakarawai Sáíríni-maravakewai évaka'a Arekesándiyaa-maravakewai évaka'a Sírísiyaa-maravakewai évaka'a Ésiyaa-maravakewai miráumai-mapaken-kwaasi mimbórá-mónó'-náúmpá'á mésa Sítíveninopa'a tésa kampar-áíné-ímáyáá ésa kwesimá kwesiman-umbanivo

10 Áánútun-amanko Sítívenimba kawer-ímáyáá amúwana póna Sítívenin-aaigo miwí tááigomba usáyaaitowasa

11 ivátuwesa kwésa aúpá'á óntamba torupamái évaka-kwaasi timésa sésa Sítíveni Mósesimba simái sáwí'a umánkena Áánútumba simái sáwí'a umánkaraisata ísaraumne. kosimátíméro suwasá

12 minkámpár-áímbá tasimátímúwasa úwoi-kwaasiye anón-kwaasiye ámáámba sun-kwáásíyé ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítíveninopa'a tésa tayáto'mai áí'maesa monor-ánón-kwáásítópa'a máankesa

13 kampar-áímbó sun-kwáási kotí'maesa mátínkówasa kampa'á sésa minkwáásígó anóm-bono'-namba simái sáwí'a úmae iyéna Mósesina ámáámba simái sáwí'a úmae iyéna

14 séna naaóvá'á Mósesimo ámáámbo simátímakain-amaamba Ísu Násáretivakewaima ivátuwena ó'on-amaamba kwésena Yútaa-kwaasiti anóm-bono'-namba tawísíyuwaniye Sítíveni siráiye. mirán-kámpár-áímbá kwésuwasa

15 amápa-kwaasi Sítívenimba awánomba

kwíyómpakemba Áánútuna kwayó-kwáási tóikaamba aúkówasa awánaraawe.

7

Sítíveni monor-ánón-kwáási simátímakain-kwasai.

1 mirá simásúwówana aiva'-mónó-káwáánákó Sítívenimba áísaa ena séna kwésen-aimba árair-aina'i. kampar-áíná'iyo súwana

2 Sítíveni séna kesivoísái kesuwaaísáíyó simátíménda ísáaro. naaóvá'á kentáá síkwá'náo Ááváramu íma Áránaava'a komáyonka'a Mésópótemiyaa-marava'a máyonka'a Áánútu asirayánkwáráwái kuména

3 Ááváramuntavena séna ená maragwárá enamááraawigwara'a tiyuwé kwina'á moóra-marama agarááránkáandava'a koméniyone súwana

4 iséna mimbárámá Káútéa-kwaasiti maravá'á tuwéna teémena Áránaava'a tamáyowana avowá puwúwana Áánútu ai'marówana teémena maavá'á máyaundava'a túwana

5 minkánáá Áánútu íma maramá amúmba asiramái séna aáno maambárámá enkwárá enaísaavutantambo íyawaigwara'a timénaumne. Áánútumo súmba Ááváramu iyámpói íma maránkaronka'a mináímbá simámena

6 moóra-ainkwara'a séna enaísaavutantambo íyawai ó'on-kwaasiti maravá'á koméwasa umbai-máyáí timésa sáwí'a umátínkéwana sáwívar-ima 400 ima ánásaina'a

7 sáwí'o umátinkanaaowaima sáwí-meyamba timénaunda pósa enaísaavutantambo íyawai

mimbárámá tuwésa maavá'á tésa kesí imáyáa mósá maránááowe séna
8 mináímbá naaóvá'á Áánútu Ááváramuntavena séna aáno maambárámá enkwárá enaísaavutantambo íyawaigwara'a timénaumne siráimba mináímbá simái tarúmarena póna túra'a kárámai araa'éna uwó Áánútu siráiye.

súwana Ááváramu ména Áísákaamba ankéna avakaumboé-no'waamba kwaéna áúra'a kárámai araa'éna umánkowana Áísákaa anón-éna Yákópomba ankéna áúra'a kárámai araa'éna umánkowana Yákópo anón-éna sísamaivakemba kae'á kumbaimái-iyampoi tinkéna túra'a kárámai araa'éna umátínkáva'a kuráiye.
9 mirá umátínkáva'a kúwasa mináváráwáínónda tíváko áwí'a Yósépintavesa naaénkewai íma kentáárá'á kárákwiyiniye sésa tirumbá sáwí'a umánkesa áí'maesa ó'on-kwaasiva'a mátimesa óntamba máyówasa miwí Yósépimba áí'maesa kweémesa Ísípi-marava'a máánkówana Áánútu kwesé máyowasa
10 umbai-máyáí amésa sáwí'a umánkómbanivo Áánútu kwesé ména áwa'naa ena kawer-ímáyáá aména kwená umbai-yántáá'á ánásamankowana mimbárámá Ísípi-marara-kawaanako Yósépina kawer-ímáyáá iséna séna Ísípi-marava'a amápa-kwaasira'a kawe'á umái kárákwiye kesí náaindaanka'a mirán-uwo súwana kwemó súntemba kwéuwana
11 naaémba ayawaimá téna Ísípi-maravare Kénááni-maravare amápar-ayampa'a ayawaimá tówasa tááiyavai ésa kentáá síkwá'náyomba toómbá íma kentáávímbá kwéraiye.

12 Ísípi-marava'a toómbá kwáyáiye-aimba isáúmpo komeéyán-oro Yákópo séna áánimbaa'a ti'marówasa komeéyá úmaesa
13 tivowánópa'a tamáyówana mintómbá ánásowana ó'a kuwaná Yósépi miwítí egwaa'á tamaéna séna kemá Yósépi kentívá'a úne súwasa kesí imáyáao pukáane súndayaawe suwaná Ísípi-marara-kawaanako Yósépina ááimba iséna awaaísáí tuwánówana
14-15 Yósépi awaaísáí simátimena kesivombá kosimámiyana ená akúmbá tí'mae Ísípiva'a tiyó Yósépi siyé. kosimáméro Yósépi súwana avowámá iséna kwená akúmbá 75 kwaasi tí'maena Ísípiva'a kawe'á umái komésa púwúwasa
16 naaémba miwí tísaavutomba tiyáántámba maimaé teémesa Sékémuva'a máutomba naaóvá'á Ááváramu Émon-andaraken-kwaasima óntamba tímatukom-barava'a máutaraawe.

17 ánivo kentáá síkwá'náyomba Ísípi-marava'a komésa sáwíva-kwaasi agairáawe. Áánútu Ááváramuntavena asirayán-áímbá séna Kénáání-marama enaísaavutantambo íyawai timénaumne siróntemba timínín-kanaa ákíse únka'a
18 moóráwai Ísípi-marara-kawaanako Yósépimo naaóvá'ó pukóntavena kwená mayáí-áímbá íma ísarowai póna
19 kentáá síkwá'náya umbai-máyáí tiména maimái sáwí'a kwéumatinkowasa iyámpói máápa'a tiyuwówasa pukáawe.

20 iyámpóíyomba púwúwana minkánáávímbá Mósesi kawer-óígwárár-íyámpói ánkarena

anówama naaúmpa'a aúpá'á ánkarowana kaumbo-kwíyómbá putuwéna
21 máápa'a áí'maena móru ánkarowana Ísípi-kawaanako ayáámúnkoma awánómba aráái tówana kesáánine séna kárákwirowana anón-úwasa
22 Ísípi-kwaasi miwítí ááimba kwésimama'mae íyúwana Mósesi kwéisena anón-éna kwemó mayóm-bayaigoe kwenááigoe kawe'á uráiye.
23 Mósesi mirán-kwáási ména kae-kwáái aíyayaan-ima 40 íma maisuwéna kesí kwaási Ísareri-kwaasi kotuwánanae séna kúmba
24 Ísípi-kwaasigo Ísareri-kwaasigomba sáwí'a umánkowana Mósesi tuwánéna Ísareri-kwaasi áwa'naa ena Ísípi-kwaasigomba tuvúwúwana puwúwana
25 Mósesi imáyáa éna séna Áánútu mimbáyáírátávéna usásisinkaraimba pó'a Ísípivakemba Ísareri-kwaasi tí'mae'a koónaunda mimbáyáíyávésa owé sénááowe siráimbanivo Ísareri-kwaasi íma mirán-ímáyáá uwaná
26 Mósesi kogwaéna usásinena kúmba Ísareri-kwaasi kaekó áái'a tíyóyana tuwánéna tiyoráínda-imayaa éna séna kae'náraiyo mimbórá-naoraama óívo áái'a tiyaáyavo súwana
27 aiva'ó ááimba'maimo tiyón-kwaasigo Mósesimba améntáyuwena séna nááwa embá usásinankaraisa kentáási kawáái'a éwa aaiyá kwésimasimeno.
28 tíndaumo Ísípi-kwaasimo tuvuwónanamo puwéiraintena kembá mirá íníyono súwana
29 Mósesi iséna inkaiséna kweéme kweémena

Mítíyani-maraváa'a ó'on-kwaaiti maapa'a koména kaer-íyámpói matínkaraiye.

30 Mósesi kaer-íyámpói matinkéna ména kae-kwáái aíyayaan-ima 40 íma maisuwéna moórá-tawai kavóná-maraváa'a kwégwena Sáínai-omapa'a egwaa'á kwáyonka'a kwéguwana sáwíyan-taivinkemba irá kwégena íma mintái kówana Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewaima mimpímbá máyowana mintái íma kówana

31-32 Mósesi awánéna anón-imayaa éna egwaa'á koména awánówana Áánútu séna enaíkwá'ná Ááváramune Áísákaane Yákópone miwítí Áánútu úne súwana Mósesi mináímbá iséna ayántámbá tówana úwoiva'a karakówana

33 Ísóigo séna máyaunda póna á'oram-barama kwáyáipa'an-ivo kawe'-márává'á méraapa'an-ivo maambárámá sáwí'a ónavainivo aísamai ánáamba ayútuwaao.

34 Ísípiva'a kesí kwaási sáwí'o kwéumatinkaawasamo ivi'ó kwétaamba tuwánáúnda pó'a túwa'naa ónaumpo usásinena'a ai'máráana kweéme kweéme Ísípiva'a kuré kesí kwaási Ísareri-kwaasi kótí'mae Kénááni-maraváa'a kwaaó Áánútu Mósesintavena siráiye.

35 kwembá Mósesimba Ísareri-kwaasi tínaaemba umánkesa sésa nááwa embá usásinankaraisa kentáási kawáái'a éwa aaiyá kwésimasimeno siráawe. siráan-kwaasiyavena Áánútu mináímbá siráiye. kwembá Mósesintavena Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewaima sáwíyan-taivinkemba aaí simámakaiye. kwembá Mósesimba Áánútu

kawáá-máyáí aména ai'marówana Ísípivakemba Ísareri-kwaasi kótí'maena Kénááni-maravа'a kuráiye.

36 kwemá Mósesima Ísípiva'a ímo awárom-bayai ó'om-bayai mayówasa sésa úwoi tí'mae kóuwo suwaná tí'maena kúmba nonkó áwí'a naae-nóné supa'á kwéna ímo awárom-bayai kawe'-máyáí komaéna tí'maena kúmba kavóná-maravа'a kae-kwáái aíyayaan-ira'a 40 ira'a komáyówana ímo awárom-bayai kawe'-máyáí maimaéna iráiye.

37 kwemá Mósesima simátimena séna Áánútumo kembó usásisinkarainten-umai naaémba moóráwaimba kentísaavutantambo íyawaivinkemba usásinankaniye. Áánútun-aai simátiminiwaimba usásinankaniye.

38 kwemá Mósesima kavóná-maravа'o Áánútuna kwaási Ísareri-kwaasimo méraapa'a miwísé ména kentáá síkwá'náyonte ména Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai kwesé ména Sáínai-omapa'a umáyowana Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai Áánútuna ámáámba simámuwana ímo ánásai-aimba simámuwasa simátíma'maesa kuráanta kwéisaumne.

39 Mósesin-aai simátímúmba kentáá síkwá'ná íma isésa tínaaemba umámesa Ísípiva'a tayauw-eránáe-imayaa uwaná

40 naaémba Áánútu Mósesimba ááyowana omápa'a umáyowasa Mósesi awaaó áwí'a Érónintavesa sésa Mósesi Ísípivakembo síkaiwaiya náávara kóuraiyo. íma awánáúndavata kóuraivo moórá-isoigomba tarórúmarewata kwenarááíya kwáráano sésa

41 óntandankakemba purumakan-áráákaamba

úmaresa minkámpár-ísóígóná aamoimá umánkesa póíma tuvú'mái kwénesa úmakon-tantaatavesa aamoí ésa toóní'a umái kwénowana
42 mindáyavena Áánútu ánaaemba umátiyuwowasa kwíyóntavesa aaváúyávésa otávésa kesí ísóigoman-iye siráawe. mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aai simátímakowai agaimaréna séna

Ísareri-kwaasiyono. kavóná-marava'a kae-kwáái aíyayaan-ira'a 40 ira'a mé'a póíma tuvú'mái neémáémba íma kentávé'a ísámai neémáémbanivo
43 kentí kampar-ísóígóntávé'a ísámai kwená ampanta-námbá maimaé'a kwénaaowe. minkámpár-ísóígó áwí'a Mórókowe siráawe. okáán-tántáá'á tarórumake'a áwí'a Ereváániyé kwése'a toré kwénaaowe. minkámpá-káér-ísóírái úmare'a kesí ísóigowe kampa'á sé'a áwí'a maé kwéiyowe. mirá uráantave'a kentí maravákémbá ti'máráana'a kweéme'a moórá-marava'a áwí'a Pépiróni-marava'a koménaaowe

Áánútun-aai simátímakowai agaimaréna siráiye.

44 naaóvá'á kavóná-marava'a Áánútu Mósesimba agaráárankena Áánútuna naambó ampantará'ó ónááomba maará ónááowe séna agaráárankowasa Áánútumo súntemba mirán-dámbá umái maimaésa kavóná-marava'a kwénaaowe.
45 naaémba miwí táánimbaa'a kentáá síkwá'náyomba mindámbá maimáyówana Yósúwa tí'maena Kénááni-marava'a kúmba Áánútu túwa'naa ena mimbárává'ó máyón-kwaasi kwatuwówasa kóuwasa koyavíresa mindámbá

minká'á mámaresa máyówana naaémba Tévíti Ísareri-kwaasiti kawáánáʼá máyompimba mindámbá úwoi kwáyowana

46 Tévíti kawe'á umái máyowana Áánútu aamoí umánkowana Tévíti Áánútumba áísaa ena séna ená naambá ónaum. íya ónaumno. emá Yákópona Ísóigoma po owé sina'ó é'a ená naambá ónaumne súwana

47 Áánútu séna emá íma íníyompo enááninko Sórómoni kesí naambá íníye siráimbanivo

48 Áánútu kwíyómpa'o máyáimba kwaási úmakaan-daumpa'a íma máyáiye. mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aai simátímakowai agaimaréna séna

49 Ísóigo séna kwíyómpa'a kárákwiye'a marará'á kárákwiyunda pó'a úmaraniyonda-naumpa'a íma úwoi marapá'á kumbénaumne.

50 kesávái mintántáá'á amápa'a tarórumakaumne Ísóigo siráiye
agaimaréna siráiye Sítíveni siráiye.

Sítíveni mináímbá simátímatuwena aaimó isái-kwáásíyávái simátimena séna

51 keinárawa'a tirunté máráamba mé'a pó'a Áánútuna aampa'ó ímo kwáráan-kwaasiraani'a umái mé'a Áánútun-aai kwéisaambanivo íma ísámai kawe'á kwéowe. kentíkwá'náyomba Áánútun-amankomba tínaaemba umámemaentemba kemá mirá kwéowe.

52 kentíkwá'náyomba Áánútun-aai simátíma'maesa kwéguwai amáparawai

sáwí'a umátinkesa Áánútuna kawe-kwáyóná'á kumíníye-aimba simátímakowai tínkamuwasa pukáawe. naaémba kwemá kumúwa'a kuntaru'á umái tuvúwúwana pukáiye.

53 ánivo kwíyómpakewaima Áánútuna ámáámba simátímakowa'a keinárawa'a ísaraambanivo íma ísámai kawe'á uráawe Sítíveni siráiye.

Sítívenimba óntandei tuvúkáan-kwasai.

54 Sítíveni mináímbá simátimumba aaimó isái-kwáási ávááraumai tirunkó sáwí'a úwasa i'naiyámbá mésa tíyántavesa uwaná

55 Sítívenimba Áánútun-amanko kwempímbá anómba umánkarowana kwíyómpa'a awánómba Áánútuna ságayamba kwáyowana Ísu ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á máyowana Sítíveni awánéna

56 séna awánaaro. kwíyómba taaínkaar-isaná Áánútu ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á Ísuma kwaási úrandako máyáimba awánaraumne súwasa

57 miwí anónka'a kwáá'a tésa kwenáái íma isánáe sésa tááka'a tiyáándei awááésa Sítívenimba tarááparaapa ésa

58 tátokesa taagwiya'maésa marur-awámpá'á máyuwesa óntamba mairésa tuvúkáawe. Sítívenintavesa kampar-áímbá siráawai paákár-únánkwátói ayútuwowana ívé-kwaasi áwí'a Sóro minúnánkwátói kárákwirowasa

59 Sítívenimba óntandei tuvúto'naa uwaná Ísóigonka'a námúnaavinkemba séna Ísu Ísóigoo kesimambá kumbaimaéna'a púwóno séna

60 arauntaúmbá airéna anónka'a séna Ísóigoo sáwí'a kwéumasinkaambanivo miwí íma sáwí'a

umátinke miwíti sáwí-imayaa maitiyuwaaó Sítíveni simásuwena pukáiye.

8

Sóro Ísuna kwaási sáwí'a umátínkarain-kwasai.

1-3 Sítívenimbo tuvúmba Sóro arunkó aamoí úmbanivo évakarawai Áánútun-aaiyavesamo asiramáímo máúwai Sítíveni áúma maimaé máutesa anón-ivi'a tombánivo Sóro Ísuna aampa'ó kwéguwai tínkambai ánásanae séna kúmba naaúmpimpakemba aarakwá'á koyavisimái ándáva'a tíyupa'a kúwasa Yérúsaremuva'a Ísuna aampa'ó kwéguwaima aivarí'a umái sáwí'a umátinkowasa kóyáwé uwasá aantá-kwaasiye su'mai Yérúsaremuva'a máyówasa ó'on-kwaasi Ísuna aampa'ó kun-kwáási Yútiyaa-ayampa'a Sáméríyaa-ayampa'a kóyáwé uráawe.

Sáméríyaava'a áséi-kwasai kosimátímakaan-kwasai.

4 Ísuna aampa'ó kwéguwai kóyáwé ésa Ísuna áséi-kwasai kosimátíma'maesa kurá.

5 Vírípi Sáméríyaa-naopa'a kúmba kosimátimena séna Áánútumo usásinankaiwai amu'maráúndawaiyaamo á'o kunkáimba kwemá Ísuman-iye

6 Vírípi simátimumba kawe'á umái ísówana ímo awánarom-bayai mayówasa awánowana

7 taraváá-kwámbá tirumpimbá máyówaiyavena aaí súwasa taraváá-kwámbá kwáá'a tumásuwesa kóuwasa kwaási kawe'á umái máyówana

aíyayaamba pukón-kwaasi asóvamatinkowasa kawe'á umái mésa
8 Sámériyaavaken-kwaasi ávááraumai tirunkó kawe'á umái méraawe.

9 Sámériyaa-naopa'a moóráwai áwí'a Sáímoni ména anón-kwaasi úne séna pukaa'á agaimaéna kwéiyuwasa táátavai kwéesa
10 anón-kwaasiye úwoi-kwaasiye kwená mayáí awánésa kwenaráái kwégwaresa sésa Áánútuna asirayánkóe kwená asirayánkóe moórái'a uráiye kampa'á suwaná
11 ayáátááka'a pukaa'á agaimaéna kwégumbayai mayówasa kwenaráái kwégwaresa táátavai uráambanivo
12 naaémba Vírípi Áánútuna áséi-kwasai kosimátimena Áánútu kwená kwaási kwégawaain-kanaama kosimátimena Ísu Káráísitin-aai kosimátimuwasa isésa sésa árairaimban-iye suwaná Vírípi minákwá'á nombá pétinkowana
13 Sáímoni kwegwárá'á áraire súntavai Vírípi nombá pérankowana Vírípiye kwénaauwana ímo awánóm-bayai mayówana awánéna áátavai uráiye.

14 mirámó Sámériyaava'o kwéumba Yérúsaremuva'a aantá-kwaasi mésa Sámériyaavaken-kwaasi Áánútuna áséi-kwasai isésa mináímbá méyatokaan-aimba isésa Pítaante Yóninte ti'márówasarai kweémesarai
15 Sámériyaava'a komésarai Ísuna aampa'ó kwéguwaiyavai ísámai námúnaavinkemba sésarai Áánútun-amankomba mayánááowe sirááiye.

16 Vírípi nombá pétinkaronka'a Ísóigo
Ísuntavena ísámai nombá pétinkowana Áánútun-
amamba íma marómba pósarai Pítaae Yóniye
námúnaavinkemba sésarai
17 tiyáámba tátoroyana Áánútun-amanko
tirumpimbá kumúwasa mairáawe.
18 aantá-kwaasirai tiyáámba tátoroyana
Áánútun-amanko tirumpimbá kumbaúwasa
máyómba Sáímoni awánéna asirayámbá
meéyámbaranae séna Pítaante Yóninteyavena
séna óntamba maékai
19 minásíráyámbá simékaiyo. ó'on-kwaasi
siyáámba tátoraanana Áánútun-amanko
tirumpimbá kumbaínkwáe súwana
20 Pítaa séna Áánútu úwoi kwétimin-
tantaatavai óntandei meéyán-ónáe sénda po
ená óntankwara'a esé iravímbá ánásayaaoiye.
21 Áánútu aúranka'a ená imáyáa íma arupí imbá
po maambáyáí kenkáísí mayáí íma súwa'naa
íníyone.
22 ená sáwí-imayaagomba ánaaemba umásuwe
Ísóigomba áísaa inaná ená sáwí-imayaagona
anondá mayauwáníye.
23 Áánútu íma asirayámbá ámakaintavai
enarumbá sáwí'a umásinkaanana ená sáwí-
imayaao anómba éna embá tátokaiye Pítaa
súwana
24 Sáímonima Pítaante Yóninteyavena séna
súwa'naa ékai Ísóigomba námúnaavinkemba áísaa
íyana emó sénda misáwí-yántáá'á íma kempá'á
tíno Sáímoni siráiye.
25 súwasarai Pítaae Yóniye Ísóigon-

aai simátimesarai Ísuwe naaémáúyan-aimba simátimesarai Yérúsaremuva'a kónáe sésarai aampa'á kweémesarai Sáméríyaa-ayampa'a naaó'-nao'a Áánútuna áséi-kwasai kosimátíma'maesarai kurááiye.

Vírípinte Ítíópiyaavaken-kwaasintei kwaasái.

26-28 mindárai Yérúsaremuva'a kuyaná Vírípi Sáméríyaava'a máyomba moóráwai anón-kwaasi Ítíópiyaa-maravakewai éna Ítíópiyaa-kwaasiti kawáá-ínínkó áwí'a Káándásina óntanka'a kárákwirowai Áánútuna imáyáa éna Yérúsaremuva'a kweémena Áánútu áwí'a mósá maréna koyauweréna kwená káárivimba anóm-poigo tavisímaena kún-kaarivimba kúmba Ísóigona kwayó'ná'á kwíyómpakewai Vírípintavena séna usásine Yérúsaremuvakemba Kásaava'a kwégon-ampa'a kwaaó súwana iséna usásinena minámpá'á kweémena kavóná-marava'a kúmba Ítíópiyaa-maravaken-anon-kwaasi kwená káárivimba kweémena aúváí-kwandaaivimba awánéna naaóvá'á Áánútun-aai simátímakowai áwí'a Áísáya agaimakón-aimba awánómba

29 Áánútun-amanko Vírípintavena séna kwená káárigona egwaa'á kwaaó súwana

30 isaaísena kúmba Áísáya agaimakón-aimba táámpamai kwésuwana Vírípi iséna áísaa ena séna mináínkóná ááimba kwéisaano súwana

31 á'a moóráwai simásiminimba pó'a isánaumpo kesí káárivimba usáataao súwana Vírípi minkáárívímbá usáatena umaúwana

32 mináúvái-kwándááívínkén-áímbá táámpamai séna
sipisípi áyáumo karánáesamo owanamó ímo kwáá'o tintembá minkwáásígó íma aaí siráiye. sipisípi tuvuwónáesamo owanamó ímo kwáá'o tintembá minkwáásígó íma aaí siráiye.
33 kwenáwí'a móruna tuwésa sáwí'a umái aaivimbá mayánkaraawe. kwená kwaási sáwí-mayai mairésa tuvuwówana marapá'á máyáin-kanaama ánásaraiye. mindáyavesa miwítí sáwí-mayai íma kanaán-umai avora'á simátimenaaowe agaimaréna siráiye.
34 Ítíópiyaavaken-kwaasi mináímbá táámpamai simásuwena Vírípintavena áísaa ena séna Áánútun-aaimo simátímakowai nááwantavena mináímbá siráiyo. kwesávéna sirái. ó'owantavena siráiyo súwana
35 Vírípi Áánútun-aaimo aúváívinkembo táámpamaimo simámakainten-umai Ísuna áséi-kwasai kwésimamena
36 aampa'á kuyambá nombá kwáyopa'a kwésarai uyaná Ítíópiyaavaken-kwaasigo séna nombá kwáyáínka'a pésinkainkwae sé'a únana nóinko aampimbá ítáraiyo súwana [
37 Vírípi séna Ísumpa'o arumbó amé kwenááiyavai áraire simáímo maína'o é'a nombá pérankanaumne súwana Ísu Káráísintave'a árai'a Áánútu áánimban-iye kwésune séna]
38 káárimo maisoréna kúwaintavena séna káári tátoraao súwana iséna tátorowasarai Vírípiye Ítíópiyaavaken-kwaasiye nompímbá kumbésarai

Vírípi nombá pérankowasarai
39 úwoiva'a íyúyana Áánútun-amanko Vírípimba
kunáí'maena kóúwana Ítíópiyaavaken-kwaasi
awánómba íma máyombanivo aamoí untáva'a
kwená naaópa'a kúmba
40 Áánútun-amanko Vírípimba kunáí'maena
Ásátóti-naopa'a máánkarowana Vírípi
mináyámpá'-náópa'a Áánútuna áséi-kwasai
simátíma'maena Sísáriyaa-naopa'a kuráiye.

9

Sóro Ísun-aaiyavai áraire siráin-kwasai.

1 minkánáámá Sóro Ísóigona aampa'á
kwéguwaiyavena arumbá sáwí'a éna
tínkamonae síma-sima'a kwéena aiva'-mónó-
káwáánákónópa'a
2 koáísaa ena séna aúvái agaimái símína'a
maimaé'a Támásikasi-naopa'o Yútaa-mono'-
naumpimpa'o máyáan-kwaasiti anón-kwaasi
mátíméno súwana owé séna mináímbá
agaimaréna séna Sóro Ísuna aampa'á
kwégwiyawai tivakáá-umai tuwánéna táto'mai
tí'maena teémena Yérúsaremuva'a ándáva'a
mátiyuwaniye séna agaimaréna súwana
3 Sóro mináúvái maimaéna kweémena
Támásikasi-naopa'a egwaa'á kúmba
kwíyómpakemba ságayamba tawáonkaan-
tantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana
4 tuvamúwana aaigówé su'mai séna Sóroo nóra
séwa kembá sáwí'a kwéono súwana
5 emá nááwa seénó súwana kemá Ísuma súmpo
kembá sáwí'a umásinkaampo

6 usásine Támásikasi-naopa'a koménana
moóráwaimo síndantemba mirán-uwo súwasa
7 Sóroemo kun-kwáási íma aaí sumbá mésa
íma kwaási ane'á kwéawanesa aaimó súne su'mai
ísówana
8 Sóro usásinomba aúramba íma kawe'á umái
awánówasa kwaási ayáán-to'maesa Támásikasi-
naopa'a máánkarowana
9 kaumbo-nó'wáámbá ména íma aúramba
awánéna toómbá nombá íma naráiye.

10 Sóro kaumbo-nó'wáámbá kwaúwana
moóráwai Támásikasiva'a ména Ísuna aampa'á
kúwai áwí'a Ánánáesima aúramba karákéna
kaainkáání'a umái awánómba Ísóigo simámena
séna Ánánáesiyo súwana wó séna Ísóigoo kemá
úne súwana
11 usásine aampa'á kwaaó. minánkó áwí'a
apumó uráin-ampa'a kuré Yútásina naaúmpa'a
kwée moóráwai Táásási-naopakewai áwí'a
Sóromba koawánaao. kwe námúnaa kwésiye.
12 kaainkáání'a awánarainka'a moóráwai áwí'a
Ánánáesi téna ane'á tátoraisana aúramba kawe'á
umái awánaraiye Ísóigo súwana

13 Ánánáesi séna Ísóigoo sáwíva-kwaasi kwenáái
simásímakaawe. Yérúsaremuva'a ená kwaási
sáwí'a umátínkarain-aimba simásímakaawe.
14 aiva'-mónó-káwáánákó aúvái agaimái
ámísana ená imáyáa mósá máráan-kwaasi
ándáva'o tiyuwáíndayavena Támásikasiva'a
tiráiye súwana

15 Ísóigo séna kesí mayáí áménana kesáái
kosimátin-tasimatimba ó'on-daopaken-kwaasiye
kawáá-kwáásíyé kesí kwaási Ísareri-kwaasiye

kosimátin-tasimatimba ínímba po usásine kwenópa'a kwinaná
16 kesí mayáí Sóro kwémayainasa kwaási sáwí'a umánkanaaowe. mindáyave'a ke agaráárankanaumne Ísóigo siráiye.
17 súwana Ánánáesi iséna kwéna sún-daumpa'a uména Sóro ane'á ayáámba tátorena séna Sóroo kesí kwaásima óne. aampa'á kwéte Ísóigo Ísumba awánaraandawaima si'máráísa'a túne. aúramba kawe'á umái awánenana Áánútun-amanko arupimbá anómba umánkaindayavena si'máráísa'a túne súwana
18 Sóro aúrampinkemba amanonoí tákúwana aúramba kawe'á umái awánéna usásinowana Ánánáesi mono'-nómbá pérankowana
19 toómbá násuwena áúgoma kawe'á úwana méraiye.

Sóro Támásikasiva'a simátímakain-kwasai.

Sóro Támásikasiva'a évaka'-no'waamba kwaéna Ísuna aampa'á kwéguwaise ména
20 avekáán-úwana mono'-náúmpá'á uména Ísun-aai simátimena séna árai'a Ísuma Áánútu áánimban-iye súwasa
21 kwenáái ísón-kwaasi táátavai ésa moórá-morawai tísaaisaa esa sésa Yérúsaremuva'a Ísuna imáyáa mósá máráan-kwaasi tínkamin-kwaasiman-iye. Ísuna imáyáa mósá máráan-kwaasi tí'mae ándáva'a mono-káwáá-kwáásírá'ó mátinkanae séna maanká'ó tiráin-kwaasiman-iye. Ísumpa'a téna máyáiye sésa táátavai uráawe.
22 suwaná Sóro asiramái simátíma'mae iyéna séna árai'a Áánútumo usásinankaiwaimba

amu'maráúndawaiya Ísuman-iye séna kwenááigo iyúwasa Támásikasivaken-Yutaa-kwaasi isésa kwembá íma anondá simámakaawe.
23 íma anondá simámúmba sáwíva'-no'waamba kwaésa torupamái mésa Sórona ámááyu-aimba sésa
24 tuvuwíyanesa no'wáámba kwáyá'wái Támásikasi-naokona óntan-kurigona aaumémpa'a mésa ontará'á takárákwi-karakwi kwéuwana moóráwai ámááyu-aimba sumbá kosimámuwasa
25 moórá-no'waamba Sóron-aai isésa Ísuna aampa'á kwéguwai Sóromba powaivímbá áítumai óntan-kurigona avaapimbá túsúyuwesa ándára tátoresa túwówana kumeémena marapá'á móruna tuwéna kóuraiye.

Sóro Yérúsaremuva'a komérain-kwasai.

26 Sóro Yérúsaremu-naopa'a kweémena kwéna séna Ísuna aampa'á kwégowaise koménae'a kúne súwasa miwí sésa Ísun-aai íma ísaraiwai kampar-áímbá kwésiye sésa kwenáároi inkáísúwana
27 moóráwai áwí'a Páánápáasi Sóron-aai iséna kawe'á úwana áí'maena aantá-kwaasitopa'a kwéna Sóron-aai kosimátimena Sóro Támásikasi-ampa'o kwégwenamo Ísóigombo awánówana aaí simámakain-aimba simátimena Sóro Támásikasi-naopa'o Ísun-aaimo asiramáímo simátíma'maena kuráin-aimba simátimuwasa
28 isésa áraire suwaná Sóro miwísé ména Ísuna asirayámbá kwáyowana Yérúsaremu-naopa'a Ísun-aai asiramái kosimátin-tasimatin-ena
29 ó'on-Yutaa-kwaasi Kíríki-kwaasi tááivinkemba kwésen-kwaasi simátimuwasa aaí kwésima-kwesiman-esa tuvuwónáe sésa

30 ámááyu-aimba sumbá Ísuna aampa'á kuwái isésa Sóromba áí'maesa kweémesa Sísáriyaa-naopa'a máankesa sésa Táásási-naopa'a kwaaó sésa ai'márówana mindáópa'a kóuraiye.

31 kóúwasa Ísuna aampa'ó kun-kwáásímó tínkamumba étínkówasa aánoumai kwempa'á maésa Yútiyaa-ayampa'a Káríri-ayampa'a Sámériyaa-ayampa'a Ísuna aampa'á kwéguwai aánoumai kwempa'á máyówana Áánútun-amankoma túwa'naa úwasa asiramái mésa Ísun-aai simátímúwasa isésa áraire sésa mirá kwéesa sáwíva-kwaasi-i'a ésa Ísóigo áwí'a mósá marésa kwenaísamaivimba méraawe.

Pítaa Árítaa-naopa'a kuráin-kwasai.

32 Pítaa aampa'á kwénaaena naaó'-nao-kwaasiti naaópa'a kwéna Áánútuna kwaási tuwánáíndayavena Árítaa-naopa'a kúmba

33 moóráwai áwí'a Íniyasi ména aambó naaí íma naaéna avakaumboé-ima maisuwéna naaúmpare su'mai ména kwégwauwana

34 Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Káráísiti asóvamankaivo usásinke ená kwandaaí arusaaó súwana usásinkwena kúwasa

35 Árítaa-naopaken-kwaasiye Séróno-naopaken-kwaasiye amápa'a awánésa Ísóigompa'a tésa méraawe.

Pítaa Yópaa-naopa'a kuráin-kwasai.

36 Yópaa-naopa'a moórá-ininko ména áwí'a Tápítaama póna Kíríki-kwaasi tááivinkemba mináwí'a Tókáasiye kwésuwana kwemá

Ísuna aampa'á kún-inimba aasiyaaí kawe'-máyáí kwémaena óísamba íma makón-kwaasi kwétuwa'naa úwana
37 áí'a úwana puwúwasa kwenáúma sese umásuwesa maimaésa ávúmayaatanaan-daumpa'a móankaraawe.
38 Yópaa-naopakemba Írítiyaa-naopa'a egwaa'á pósa Yópaavaken-kwaasi Ísuna kwaási Pítaa Írítiyaava'a tamáyon-aimba isésa kae-kwáási ti'márówasarai Pítaamba kosimámesarai sésarai isaaisé kesópata tiyó sésa si'máráawakai túye suyaná
39 Pítaa usásinena mindáraise kúwasa áí'maesa minínímbá puwúwasa matuwé máyón-daumpa'a ávúmayaatanaan-daumpa'a íyúwasa Pítaanopa'a ketorínímbá tayorupamái maésa íví'a tésa Tókáasi íma pukáinka'a aru-símakain-unankwatoiye sésa agaráárankówana
40 awánéna séna máápa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kívairena Ísóigompa'a námúnaa simásuwena mégwantena minínímbá awánéna séna Tápítaao usásinaao súwana aúramba kwégararena Pítaamba awánéna usátorauva'a maúwana
41 Pítaa kousásinankena Ísuna aampa'á kun-kwáásíyé ketoríníné tááyowasa áúvamankomba uawánésa
42 Yópaa-naopa'a kosimátíma'maesa kuwasá isésa sáwíva-kwaasi Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á aráápamai máyówana
43 Pítaa Yópaa-naopa'a sáwíva'-no'waamba kwaéna moóráwai áwí'a Sáímoni kwená naaúmpa'a máyowana minkwáásígó kwaan-

áúwarasinei kwená mayáí mayón-kwaasigona naaúmpa'a méraiye.

10

Pítaa Kóníríyasina naaúmpa'a iráin-kwasai.

1 Sísáriyaa-naopa'a moóráwai áwí'a Kóníríyasi ména Árómáavakemba sáwívar-i-kwaasira'a 100 i-kwaasira'a kárákwirowai máyowasa miní-kwáási túwí'a Ítári-i-kwaasiye kwésesa uwaná

2 Kóníríyasi Áánútun-aaiyavena asiramái ména kwená akúnté Áánútuna imáyáa éna áwí'a mósá maréna Yútaa-kwaasimo ímo óísambo makón-kwaasi kwétuwa'naa-ena Áánútumpa'a námúnaa símae iyúmba

3 moórá-tawai enónka'a námúnaa kwésuwana Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai aúranka'a paárúwana kawe'á umái awánówana séna Kóníríyasiyo súwana

4 áá'a kówana aúramba kararéna séna Ísóigoo nóran-aina simásiminiyewa seénó súwana emó námúnaamo séndawai kwaásimo túwa'naa óndawai Áánútu aúranka'a kawe'á óndayavai Áánútu ená imáyáa imbá pó

5 ená kwaási ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwai áwí'a Sáímoni Pítaamba koaíráaro.

6 kwemá araámáó Sáímonina naaúmpa'a ména minkwáásígó kwaan-áúwarasi-mayaimo máyáin-kwaasigona naaúmpa'a uwí-nónkóná awámpá'-náúmpákémbá koaíráaro

7 simásuwena áúyokuwana Kóníríyasi kwená mayáí máyón-kwaasivinkemba kae-kwáyó-kwáásíráínte moórá-i-kwaasi Áánútuna

imáyáa mósá marówainte miráumai-kwaasirau tááyowasa

8 tuwaná kwíyómpakewaimo simámakon-aimba simátimena séna miráumai Yópaa-naopakemba koaíráaro séna ti'mákaiye.

9 ti'marówasa aampa'á kógwaesa kweémesa Yópaa-naopa'a egwaa'á kumbá kwáyá'wái Pítaama naan-ávúmayaapa'a uména Áánútumpa'a námúnaa kwésuwana

10 áái ankówana toómbá nánáe súwasa toómbá agáyómba kaainkáání'a umái awánómba

11 kwíyómba taaínkaar-úwana mimpínkémbá anón-ampanta éíyain-araaira'a tátoresa túwówana kuména marapá'á kumúwana awánómba

12 minámpántávímbá kwaí-kwaamba póíma iraankavayaambá aváá'-númámá ó'on-o'on-kwai-kwaamba máyowana

13 aaigówé su'mai séna Pítaao usásinke tuvú'mái agandaaó súwana

14 Pítaa séna Ísóigoo ímanivo kentáási ámáámba Yútaa-kwaasiya mirán-tántáá'á aambá áúmbakaawata pó'a íma kwénaumne súwana

15 minááígówé su'mai ókwara'a séna Áánútu kawe-tántáárę siráin-tantaatavai íma aambá áúmbakaawe siyó súwana

16 kaumborá'á kaainkáámbá awánówana kwíyómpa'a minámpántámá iráiye.

17 iyúwana Pítaa minkááínkáán-áínkóná ááimba nóra aainá'iyo súmba Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonina naambá taawánésa ontará'á tamésa

18 tááyamai taáísaa esa sésa Sáímoni Pítaa
maandáúmpárá kwááyu máyáiyo suwaná
19 Pítaa minkááínkáán-áínkóná ááimba avakáá-
úwana Áánútun-amankoma séna kaumbo-kwáási
embá avakáá-úmaesa kwétevo
20 usásinke kumuwó. kemá ti'maráúnasa
tentáváí íma kaer-ímáyáá e miwísé úwoi kwaaó
súwana
21 Pítaa kuména minkwáásíyávéna séna
kwésivakaa-on-kwaasi úmpo nóintavera
kwésivakaao súwasa
22 kentáási kawáánákó áwí'a Kóníríyasi
si'máráísata enópata túne. kwemá kawe-kwáási
Áánútuna imáyáa éna áwí'a mósá máráísasa
pósa Yútaa-kwaasi amápa'a kwentávésa kawe-
kwáásíyé kwésewe. moóráwai Áánútuna
kwayó'ná'á kwíyómpakewai kusimámena séna
ti'márénasa Pítaamba Yópaa-naopakemba
koaíréwana enópa'a téna aaí tasína isaaó sisatá
túne suwaná
23 Pítaa tí'maena naaúmpa'a tinkówasa
kwáúmba aaváyaavimba Pítaa usásinena miwísé
kuráiye.

miwísé kúwasa Yópaa-naopakemba Ísuna
aampa'á kun-kwáási évaka'a aúyoresa
24 aampa'á kógwaesa kweémesa Sísáriyaa-
naopa'a kumbá Kóníríyasi kwenamáára kwená
kwaásiye tááyowasa tayorupamái mésa Pítaamba
amu'makówana
25 Pítaa Kóníríyasina naambó kwáyonka'a
ontará'á kúwana Kóníríyasi aamoí éna
anóndakoman-iye séna aísamaivimba
kumbaúwana

26 Pítaa séna emó óndanten-kwaasi úmpo usásinaao séna usásinakena
27 aaí simáma'maena Kóníríyasiye naaúmpa'a iyúmba sáwíva-kwaasi torupamái máyómba utuwánéna
28 séna kentáási ámáámba ísaraawe. Yútaa-kwaasiya ó'onkaa-kwaasiye íma moórárata tágárotamaiya kwémaumne. miwítí naaúmpata íya kwénaaundarata Áánútu agaráásinkena amápa-kwaasi íma sáwí-kwaasin-owe siráisa'a awáraunda póta íma sáwí-kwaasiye sénaunda pó'a úwoi kawe'á umái ménaumne.
29 mindáyavai sááyaamba íma a'áo súnda túmpo nóintavaiya sááyaraao Pítaa súwana
30 Kóníríyasi séna éiyain-do'waamba kwaé'a ívékaamba eénáínka'a kesí naaúmpa'a námúnaa súnana avekáámbá moóráwai ságayan-unankwatoi umásorena súranka'a kumbaéna
31 séna Kóníríyasiyo emó námúnaamo sémo kwaási túwa'naa ema Áánútu aúranka'a kawe'á óndayavena Áánútu ená imáyáa imbá pó
32 ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwai áwí'a Sáímoni Pítaamba koaíráaro. araámáó Sáímonina naaúmpa'a máyáiye. kwaan-áúwarasi-mayaimo máyáin-kwaasigona naaúmpakemba uwí-nónkóná awámpá'-náúmpákémbá koaíráaro súwa'a
33 avekáán-umai ti'maráúnasa embá koaíráawa kawe'á umái téne. kesáá Áánútu aúranka'a torupamái méta Ísóigo simámakain-aimba simásiminkwae séta amu'makáunaya kwétene Kóníríyasi siráiye.

Pítaa simátímakain-kwasai.

34 Kóníríyasi simásuwowana Pítaa séna ívé'a
kwéisaumne. árai'a Áánútu íma Yútaa-kwaasiye
su'mai kwégarakwiyivo
35 amápa'-mapaken-kwaasi Áánútu aúranka'a
arupí umái kawe'á umái máyáawai Áánútu miwí
aamoí kwéumatinkaiye.
36 Áánútu Ísu Káráísitimba ai'marówana
Ísareri-kwaasiyavai áséi-kwasai simátímakaimba
á'a ísaraawe. Ísu Káráísiti amápa-kwaasiti
Ísóigoman-iye. mináséí-kwásáíyávésa árairemo
síyawai tirumbá kawe'á umái kwempa'á
ménaaomba
37 ke ísaraawe. Yóni simátimena séna kentí
sáwí-imayaa tuwé'a Áánútumpa'a té'a nombá
peránááowe siráimba Ísun-aai aiva'á Káríri-
ayampakemba kwétena Yútiyaa-marava'a kóyáwé
uráiye.
38 Ísu Násáretivakewain-aai ísaraawe. Áánútu
kwenamambá Ísumba ámakowana kwempímbá
anómba umánkowana Áánútu asirayámbá aména
kwesé méraintavena naaó'-nao'a kawe'-máyáí
kóyáwé éna Sáátáánigo tátorain-kwaasi kawe'á
umátínkáva'a kuráiye.
39 Yútiyaa-marava'a Yérúsaremu-naopa'a
mayáímá mairáimba awánaraundayaawe.
kwembá taaira'á aíyayaampimba
tuvúsúmarowana puwéna
40 kaumbo-táwai maisuwówana Áánútu Ísumba
pukáimpinkemba usásinankowana paárúnta
kesúrandeiya awáraumpo
41 íma amápa-kwaasi awánaraawe. Áánútu

simátíméromo siráinta Ísunta awánéta pukáimpinkemba usásinonka'a toómbá nombá kweséya naráumne.

42 Ísu asiramái simásimena séna Áánútu imáyáa siména pukén-kwaasigwara túvaren-kwaasigwara'a aaivimbá maitinkáníyone siyé simátíméro Ísu siráiye.

43 naaóvá'á Áánútun-aai simátímakowai Ísun-aai simátimesa sésa kwenááiyavesa áraire sésa kwesé aráápamai maíyawai Ísuna asirayánká'á Áánútu miwítí sáwí-imayaa maitiyuwáníye naaóvá'á siráawe Pítaa siráiye.

44 Pítaa mináímbá kwésimatimuwana kwéison-kwaasivimba Áánútun-amankoma minámápáráwáívímbá kuména

45-46 Áánútun-amankoma kumbaúwasa ó'on-o'on-aimpinkemba Áánútu áwí'a mósá márówasa Yútaa-kwaasi Ísuna aampa'á kun-kwáási Pítaae Yópaavakemba tuwáíyé táátavai ésa sésa Áánútu ó'onkaa-kwaasigwara'a kwenamambá úwoi kwétimiye sésa táátavai uwaná Pítaa séna

47 Áánútu kwenamantá símakaintenta miwígwárá'á kwétimimba póta nombá peránááomba íma aambá aunónaumpo úwoi nombá peránááovo

48 pétinkaaro súwasa Ísu Káráísitintavesa ísámai nombá pétinkowasa Pítaantavesa sésa kaumbo-káé'-no'waamba keséya kwaíníyone suwaná mirá uráiye.

11

Yérúsaremuva'a Pítaa simátímakain-kwasai.

1 ó'onkaa-kwaasi Ísun-aai isésa tátokaawemo sumbá aantá-kwaasiye Ísuna aampa'á kuwái Yútiyaa-maravaken-kwaasiye mináímbá isésa máyówana
2 Pítaa Yérúsaremu-naopa'a kúwasa évaka-kwaasi áwáá'a aéésa Yútaa-kwaasi túra'a kárámai araa'éna kwéontemba ó'onkaa-kwaasigwara'a mirá orómó sirón-kwaasi Pítaamba áwáá'a aéésa
3 sésa emá ó'onkaa-kwaasiti naaúmpa'a ug-waé ímo túmo kárámai araa'éna úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba toómbá umandaráane suwaná
4 Pítaa amápa-tantaa'a uráimba simátimena
5 séna Yópaa-naopa'a mé'a Áánútumpa'a námúnaa séwándara'a kaainkáámbá awánaawanana kwíyómpakemba anón-ampanta éíyain-araaira'a tátoresa túwówana kuména kesí egwaa'á kumúwa'a
6 mimpímbá árimba awánaawanda póíma kwaí-kwaamba iraankavayaambá áváá'-numama máyowa'a awánaawanana
7 aaigówé su'mai séna Pítaao usásinke tuvú'mái agandaaó súwa'a isé'a
8 sé'a Ísóigoo ímanivo kentáási ámáámba mirán-tántáá'á aambá áúmbakaawata pó'a íma kwénaumne séwánana
9 minááígówé su'mai ókwara'a séna Áánútu kawe-tántááré siráin-tantaatavai íma aambá áúmbakaawe siyó súwa'a
10 kaumborá'á kaainkáámbá awánaawanana kwíyómpa'a minámpántámá iráiye.
11 avekáámbá Sísáriyaavakemba kaumbo-kwáási kesópa'a ti'marówai tumbá
12 Áánútun-amanko simásimena séna íma

kaer-ímáyáá e miwísé kwaaó súwa'a kówánasa Yópaavakemba maankwáási ava'moraé-kwaasi Ísun-aai ísáawai súyorowata Sísáriyaa-naopata Kóníríyasina naaúmpata kówánana

13 simásimena séna Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai kesí naaúmpa'a kumbáyáísa'a awánáúnana séna ti'márénasa Yópaa-naopakemba moóráwai áwí'a Sáímoni Pítaamba koaíréwana

14 téna aaí tagwésimatimina'a egwárá ená akúnkwárá'á amápa'a kwéisewana Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye kwíyómpakewai siráiye Kóníríyasi súwa'a

15 aaí kwésewanana Áánútun-amanko aiva'ó kentáávímbó kunkáintemba miwívímbá mirá úwa'a

16 awáné'a moórá-aimba sááka'a makáumne. ááéma Ísóigo séna Yóni nombá pétinkaraimbanivo Áánútun-amanko kuména keinárawapimba anómba umátinkaniye Ísóigo siráin-aimba sááka'a makáumne.

17 ánivo kesáá Ísóigo Ísu Káráísitin-aaiyaveta áraire séwánanaya Áánútu kwenamankómbó símakaintenta ó'onkaa-kwaasi miwí mirá kwéowa'a awánaraunda pó'a kemá Ísuna mayáí-kwáásímá pó'a nombá pérómba íma aambá aunówánasa úwoi nombá pékaawe Pítaa súwasa

18 mináímbá isésa áwáá'o áúmba ivátuwesa Áánútu áwí'a mósá marésa sésa Áánútu mirá kwéena íma Yútaa-kwaasiye su'maiya aaí kwésimasimintaanivo ó'onkaa-kwaasiyavaigwara'a aaí kwésimatimisasagwara'a

miwítí sáwí-imayaa tínaaemba umámesa Áánútunopa'a tésa aúnái'a umái maí'mai'a ónááowe siráawe.

Ántíokuvakewai Ísuna kwaásiti kwaasái.

19 ááéma Sítívenimba tuvúwúwana puwúwasa ó'on-kwaasi Ísuna aampa'ó kun-kwáási sáwí'a umátínkówasa kóyáwé uráamba évaka'a Vínísiyaa-marava'a kuwasá évaka'a Sáíparasi-marava'a kuwasá évaka'a Ántíoku-naopa'a kuwasá miwímá minkáúmbó-márává'á máyón-kwaasi Yútaa-kwaasiye su'mai Ísun-aai kosimátimesa

20 miwívínkémbá évaka'a Sáíparasi-maravakewai évakarawai Sáírini-maravakewai miwímá Ántíoku-naopa'a komáyónka'a Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiyegwara'a Ísóigo Ísuna áséi-kwasai kosimátimuwana

21 Ísóigona asirayámbá miwísé máyowasa sáwíva-kwaasi Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tiráawe.

22 Ántíokuvaken-kwaasi Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tiráan-aimba suwasá Ísóigona kwaási Yérúsaremuva'a máyón-kwaasi mináímbá isésa Páánápáasimba ai'márówana Ántíoku-naopa'a kweémena

23 koména Áánútu kawe'á umátínkaromba tuwánéna aamoí éna asiramái simátimena séna kentirunkaké ísámai Ísóigontavai máéro séna

24 Páánápáasi kawe-kwáási úwana Áánútun-amanko kwempímbá anómba umánkowana Ísóigonte aráápamai asiramái ména aaí

simátíma'maena kwéiyuwasa sáwíva-kwaasi isésa Ísóigompa'a tésa méraawe.

25 máyówana Páánápáasi Sóromba avakáá úmaena Táásási-naopa'a kúmba

26 koawánéna koáí'maena Ántíokuva'a tésarai moórá-i tamaisuwésarai Ísóigona kwaásiye mésarai sáwíva-kwaasi tayorupontembá Ísun-aai simátíma'maesarai íyúyasa Ísuna aampa'á kwéguwaiyavai sésa Káráísitina kwaásiye suwaná aiva'á Ántíokuva'a mináímbá paáruraiye.

27 mináímbá paárúwana minkánáá évakarawai Áánútun-aai simátímakowai Yérúsaremuva'a tuwésa kweémesa Ántíokuva'a kuwaná

28 miwívínkémbá moóráwai áwí'a Ákápáasi kwemá usásinena Áánútun-amanko kwesé máyowana séna anón-ayawaima amápa'-mapa'a táníye súnka'a póna naaémba Árómáani-kamaaniti kawáánáá'á áwí'a Kórótíyasa máyonka'a mináyáwáímá paáruraiye. Ákápáasi mináímbá súwasa

29 isésa Ísuna aampa'á kwéguwai moóra-morawai sésa óntamba torupamái Ísun-aai ísáawai Yútiyaa-marava'a máyáan-kwaasi timénáe sésa

30 mirá ésa minóntámbá Páánápáasinte Sóronte tímúwasarai maimaésarai kweémesarai Ísóigona kwaásiti anón-kwaasi mátímakaaiye.

12

ókwara'a sáwí'a umátínkaraan-kwasai.

1 minkánáá Érótimba anówainkoma araámáó Érótima Yútaa-kwaasiti kawáánáʼá kwemá Ísuna aampaʼá kwéguwai évakarawai sáwíʼa umátinkena
2 moóráwaimba aiʼmarówana Yóni awaaó áwíʼa Yémésimba koyátoʼmai anumarambá arátuwowana puwúwasa
3 Yútaa-kwaasi Ísun-aaiyavesamo ímo áraire suwáí aamoí kwéuwana Éróti awánéna aamoí umásinkaigwae séna moóráwaimba aiʼmarówana Pítaamba koyátokai. Yútaa-kwaasi ímo intóráin-tantaakwara-pereti kwéagayon-kanaavimba moórá-tawai Pítaamba koyátoʼmaena
4 ándávaʼa máánkowasa siyáánkain-umai avaʼmoraé-i-kwaasi kwenkáʼá kárákwirowasa éíyain-eiyain-kwaasi anondánonda umái kárákwiyuwasa Éróti séna naaóváʼá Áánútu Yútaa-kwaasi tíyótaasa í-tánón-kánáámá ánásainaʼa Pítaamba áíʼmaeʼa Yútaa-kwaasi túrankaʼa aaivimbá mayankéʼa inkamónaumnemo kwésumba
5 Pítaa ándávaʼa máyombanivo Ísóigona kwaási Ísóigompaʼa námúnaa simái Pítaamba áwaʼnaa uráawe.

Pítaamba ándávakemba ayúránkarain-kwasai.

6 námúnaa kwésesa Pítaantavai ísámai áísaa uwaná aaváyaaraamba Éróti Yútaa-kwaasi túrankaʼa Pítaamba aaivimbá mayankánaumne kwésuwana ívéʼ-noʼwaankaamba Pítaamba aíyayaankaʼa asááúmakesa kaer-í-kwáási évarevaʼa máyóyana Pítaa aún-kwaigúwasarai kaer-í-kwáási ontaráʼá kárákwiroyana

7 avekáámbá Ísóigona kwayó'ná'á kwíyómpakewai kumúwana ándá-naumpa'a sán-kówana Pítaamba ayoírá'á kwétuvuwena aúsuwana usásinowana séna avekáán-usásinaao kwésuwana Pítaa ayáámpinken-anda kweyááríka'a ayú'maena marapá'á kumúwana
8 kwíyómpakewai séna enámúranda uré enaísamai ánáamba maimái uwó súwana mirá úmayowana ená paákákén-únánkwátói kuvé'máenakai kesé kúmóyo súwana
9 Pítaa ándá-naumpakemba kwenánaaemba kuména íma kwaásin-iye-imayaa éna kaaimbá kwéawanaumne-imayaa kwéena
10 i-kwáásímó máyon-ontara'a kunáyaaitesarai minkákémbá moórá-ontara'a i-kwáásímó máyon-ontara'a kunáyaaitesarai minkákémbá ándávakembo naaópa'o kónáesamo uwasamó titinkémáen-ontara'a asirayán-óntárá'á kúmúyana kweyááríka'a tigúwasarai kunákárúwagwesarai aampa'á kuyaná avekáán-úwana kwíyómpakewai Pítaamba auwéna aúyokuwana
11 Pítaa imáyáa éna séna íma kaaimbá awánáúmpo árai'a Ísóigo kwená kwayó'ná'á ai'máráísana kuména Éróti sínkamonae kwéisana ayáámpinkemba kuntavíyuwaisa'a túne. Yútaa-kwaasigwara'a sínkamonaesamo ombá kuntavíyuwaisa'a túne Pítaa siráiye.
12 Pítaa simásuwena Máríyaana naambó kwáyopa'a kwéna Yóni Máákaamba anówana naambó kwáyopa'a kúwasa sáwíva-kwaasi mindáúmpá'á torupamái mésa Pítaantavai ísámai Ísóigompa'a námúnaa kwésuwana

13 mindánkóná ontará'á kotuwátuwar-úwana moórá-arasi mindáúmpá'á kígau ún-arasigo áwí'a Áróta ontará'á kuména
14 séna nááwa'ono súwana Pítaa séna kemá úne súwana Pítaa amósámba iséna kunaamoí úmaena ímo ontamó tiyankómba isaaiséna sáwíva-kwaasitopa'a usimátimena séna Pítaa ontará'á máyáiye súwasa
15 miwí sésa emá uwo'aó'á éma kampa'á séne suwaná minárásígó ókwara'a séna árai'a Pítaa ontará'á máyáiye súwasa miwí sésa Pítaan-amankon-iye
16 kwésuwana Pítaa ontará'á árimba tuván-tuvan-úwasa isésa onta kuntisuwésa awánomba kwemá Pítaa úwasa táátavai uwaná
17 aaisékéwa'a simátíméno séna Ísóigo ándávakemba kembá sí'maena aampa'á mésiyuwaivo Yémésinte Ísun-aaimo ísáan-kwaasiye kosimátíméro Pítaa simátimena tiyuwéna ó'on-daopa'a kuráiye.
18 kúwasa irataró'a i-kwáási Pítaamba kárákwirowai awánomba íma máyowasa kantúmbá ésa Pítaa náávara kóuraiyo suwaná
19 Éróti iséna Pítaamba avakáá oró súwasa avakáá uwááesa tuwówana Éróti miní-kwáási aaivimbá maitinkéna séna tínkamoro séna évakarawai ti'marówasa tínkamuwasa púwúwana Éróti mirá umásuwena Yútiyaa-marava'a tuwéna kumeémena Sísáriyaa-naopa'a kumbéraiye.

Éróti pukáin-kwasai.

20 Éróti Sáítóni-naopaken-kwaasiye Táyaa-naopaken-kwaasiye ávááraumai áwáá'a tiyúwasa minkáé'-náópaken-kwaasi tayorupamái mésa

sésa Érótimo kárákwirai-maravakemba kentáási toómbá kwémayaundayaawe sésa mináímbá simái kawer-ónáe sésa Érótinopa'a tumbá kwená naaka'ó kárákwirowai áwí'a Párásatasimba másimamuwana isówasa minááísámbá másimai tukáawe.

21 minkákémbá Éróti anón-kanaa úwana kwenká'ó kárákwirowaina unáánkwátói úmaena kárákwirowai maé'maer-únka'a uména ayáátáár-aimba kwésuwasa

22 Érótimba simái arumbá iyaésa sésa íma kwaásigo kwésivo Ísóigo kwésiye anónka'a suwaná

23 Éróti mináíntávéna íma Ísóigo úmpo úwoi-kwaasi úne séna aúpá'á tuwówana Ísóigona kwayó'ná'á kwíyómpakewai tuvuwúwana uvowánkó arumbá unkarówana pukáiye.

24 puwúwasa Ísóigona kwaási Áánútun-aai kosimátin-tasimatin-uwasá isésa áraire sésa Ísóigompa'a tésa méraawe.

25 Ántíokuvaken-kwaasi Yérúsaremuvaken-kwaasiyavesa óntamba timénaumne sirómba pósarai Páánápáasiye Sórowe kwéti'matuwesarai mimbáyáí ánásowasarai ívé-kwaasigo áwí'a Yóni Máákaamba áí'maesarai Yérúsaremuva'a tuwésarai kweémesarai Ántíokuva'a kurááiye.

13

Áánútu Páánápáasinte Sóronte mayáí tímakain-kwasai.

1 Ántíoku-naopa'a Ísóigona kwaásivinkemba Áánútun-aai kwésimatimen-kwaasiye kawer-ímáyáá kwéagaraantinkaan-kwaasiye mésa

moóráwai áwí'a Páánápáasi úwana moóráwai avután-kwaasigo áwí'a Símiyoni úwana moóráwai Sáíríni-maravaken-kwaasigo áwí'a Árúsiyasi úwana moóráwai áwí'a Mánéyeni kwemá Éróti kawáánákóná naaúmpa'a maémaumba úwana moóráwai Sóro úwana umái mésa

2 moóra-kanaa Ísóigona kwaási Áánútuna imáyáa mósá kwémaresa toómbá íma kwénesa námúnaawe su'mai kwésunka'a Áánútun-amanko simátimena séna Páánápáasinte Sóronte kesí mayáírá'á usásintinkaraumpo mindárai tiyúwáaro súwasa

3 toómbá íma nombá námúnaawe su'mai kwésesa Áánútuna mayáí mayáígwáe sésa tine'á tiyáándei tátoresa ti'márówasarai kurááiye.

Sáíparasi-marava'a kosimátímakaayan-kwasai.

4 Áánútun-amanko Páánápáasinte Sóronte ti'marówasarai Yóni Máákaamba áí'maesarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai Sérúsiyaa-naopa'a kumésarai uwí-nónkóná avumpim-bárává'á áwí'a Sáíparasi-marava'a kónáe sésarai nompí-sípí táto'mai usáatesarai kweémesarai

5 Sáíparasi-marava'a Sárámisi-naopa'a mindómpí-sípívínkémbá kunásávesarai Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpímpá'á Áánútun-aai simátíma'maesarai kwéguyana Yóni Mááka túwa'naa úmaena kúwasarai

6 kawer-áímbá simátíma'maesaya marapá'á kweémesaya Páávoso-naopa'a kuwaná moóráwai mindáópa'a Yútaa-kwaasigo ména kwenáwí'a Paayísu Kíríki táávinken-kwi'a Érímasa kwemá

pukaa'á agayón-kwaasi póna kampa'á séna Áánútun-aai simátimundawai úne súwana
7 moóráwai kámááni-kwaanako áwí'a Sésiasa Porasa ména kawer-ímáyáágwárá-kwáási póna Áánútun-aai isánáe séna Páánápáasinte Sóronte tááyowana Érímasa pukaa'á agayón-kwaasigo kámááni-kawaanakoe aasiyaasí maí'mai'a úwai máyowana kámááni-kawaanako Páánápáasinte Sóronte tááyowasarai tuyaná Érímasaagwara'a téna
8 mindárai táái tasimái karéna kámááni-kawaanako Ísun-aaiyavai áraire sivo séna mindárai táái tasimái karówana
9 Sóro moórá-awi'a Póro Áánútun-amanko kwempímbá anómba umánkowana Póro pukaa'á agayón-kwaasigomba aráá'a avuwéna
10 séna Sáátáánigo áráá'a po kawer-ánkóná uwa-kwáási éma amápa-sawisawaa-imayaao empímbá anómba umánkaraimba po Ísóigona kawer-ámbá sáwí'a úmae iyóndayavena
11 ívé'a Ísóigo ená meéyámbá amína aúramba kavíkwína évaka-tawai sámo káínda íma awánaniyone Póro súwana avekáámbá Érímasaamba aúrampa'a ítáguwana siyáánka'o táto'maesamo naaíyane séna kwaási tivakáá úmae kwénaauwana
12 kámááni-kawaanako Ísóigon-aai iséna áátavai éna Ísóigomo úmba awánéna séna Ísóigon-aai árair-aimban-iye séna kwempá'á téna méraiye.

Písítiyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a kurááyan-kwasai.

13 Póro kwesé kwénaauwaise Páávoso-naopa'a tuwésaya nompí-sípí táto'mai usáatesaya kwémesaya Pámpíriyaa-marava'a Pékaa-naopa'a mindómpí-sípívínkémbá kunásávesaya kúmúwana Yóni Mááka tiyuwéna Yérúsaremuva'a kóúwasarai
14 mindárai marapá'á kweémesarai Písítiyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a kwésarai Yútaa-kwaasi monor-áímbá kwéison-kanaara'a Yútaa-mono'-naumpa'a mara'á umáyóyasa
15 aúváí-kwandaavinkemba Áánútuna ámáámba Mósesi agaimakómba simátimesa Áánútun-aai simátímakowai agaimakón-aimba simátímúwasa Yútaa-mono-kawaanarawa'a moóráwaimba ai'márówana mindáraitopa'a téna séna kentáási kwaásiraiyo kwaasái kwáyainakaimo ékai kentáási imáyáa simái kawe'á umásinkaakaiyo súwana
16 Póro usásinena séna maísáaro. kesí Ísareri-kwaasiye ó'onkaa-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá máráawaiye ísáaro.
17 naaóvá'á Ísareri-kwaasiti Ísóigo kentáá síkwá'náyavena séna kesí kwaásiman-owe súwasa ó'on-kwaasiti maravá'á Ísípi-marava'a mésa sáwíva-kwaasi agáyówana Áánútu kwená anón-asirayamba kwáyontavai Ísípivakemba tí'maena
18 kavóná-marava'a mátinkowasa sáwívar-ima 40 ira'a kwénaaesa aasiyaasí Áánútuntavesa sáwí-imayaa kwéumbanivo Áánútu miwírá'á kárákwirena íma tiyuwówasa
19 Kénááni-marava'a avakaeté-maravaken-kwaasi moórá-mora-umai máyówana Áánútu

tínkambaena kwéiyuwasa évaka'a putásowana miwíti maramá maimaéna kwená kwaási Ísareri-kwaasi mátimuwasa
20 mimbárává'á mésa sáwívar-ima 450 ima maisukáawe.

450 ima maisúwówana Áánútu moórá-mora-kwaasi kawáá-máyáírá'á usásintinkava'a kúwana Áánútun-aai simátímakowai áwí'a Sámúwéri kwemá usávaaruwasa mirán-káwáá-kwáási ánásasowasa
21 Ísareri-kwaasi Áánútu íma kentáárá'á kárákwiyinkwae sésa kentáávínkémbá moóráwaimo éna kentáárá'á kárákwiyiniye suwaná Áánútu séna Pénisamini-andarakewai Kísaa ááninko áwí'a Sóro kwemá kárákwiyi-mayai mayáníye súwana mimbáyáí mairéna 40 ima maisuwówana
22 Áánútu mimbáyáí Sórompakemba Yési ááninko áwí'a Tévítimba amúwana mayówana séna Tévíti kemó súndanteni'a kwéimba pó'a aamoí kwéumankaumne Áánútu siráiye.

23 naaóvá'á Áánútu séna Tévítin-andarakembo aánomo usásinankaandawai kwemó éna Ísareri-kwaasi sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye siráimba Ísuntavena árair-aimba siráiye.

24 Ísu íma amápa-kwaasi túranka'a paárurowana Yóni nombó pétinkowai amápar-Isareri-kwaasiyavena simátimena séna kentí sawi-ímáyáá tínaaembo umáme'o Áánútumpa'o tíya'o é'a nombá pétinkanaumne súwasa mirá uwaná nombá pétinkena
25 kwená mayáí sáwíyanka'a ánásaniye

kwéuwana simátimena séna kentí imáyáaomo kentáváímó nááwa'iyo sénááomba kwéamu'maraawai kemá íma kwemá úmpo kesínaaemba tíníwai kwemá anóndakoma kembá usáyaaitaraimba pó'a kwemó aaimó síndavimba kemá aaimó sendamá uwóví'a ónaumne Yóni siráiye Póro siráiye.

26 Póro simásuwena séna kesí kwaási Ááváramun-andaraken-kwaasiye ó'onkaa-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá máráawaiye ísáaro. sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaimba kentááyávéna Áánútu siráiye.

27 Yérúsaremuvaken-kwaasiye miwítí kawáánárawate sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniyemo siráin-aimba Ísuntavai sirómba íma imáyáa uráawe. aasiyaasi-táwai monor-áímbá kwéison-kanaama Áánútun-aai simátímakowai agaimakón-aimba aúváí-kwandaavinkemba táámpamai kwésuwasa isésa Ísuntavai sirómba íma imáyáa uráavo tuvúwana pukáivo mináúváí-kwándááívínkén-áímbá paáruraiye.

28 tuvuwí-ámbá avakáá umbá íma sáwí'a uráimbanivo Páírátintavesa úwoi sésa tuvuwíníyone siráawe.

29 Áánútun-aai aúváí-kwandaaivimba Ísun-aai agaimakómba amápa'a mirá uwasá taairakémbá maimái murí-áívímbá máutamankowana

30 Áánútu pukáimpinkemba usásinankowana

31 ayáátááka'a moórá-mora-tawai kwená kwaási túranka'a paáruraiye. ímo tuvúkónka'a Kárírivakemba Yérúsaremuva'a kwesé kuráawai pukómpinkemba usásinenamo moórá-mora-

tawaimo paárumai máyomba minkwáásí awánésa
sésa awáraundayavai ísaraundayavai Ísareri-
kwaasi kosimátíma'maeta kónáe sésa kuráamba
mimbáyáí paaí kwémayaawe.
32-33 Páánápáasiye kesé mináséí-kwásáí
simátíméyanekai túye. Áánútu kentáá
síkwá'náyavena mirá ónaumne sirómba kesáá
máyaunda-kanaavinta mirá éna Ísumba
pukáimpinkemba usásinankaraiye. mináímbá
monor-ímá agaimakón-auvaivimba kaepímbá
agaimaréna séna
emá kesáánimba óna'a
kesí mayáírá'á ánkaraumne
agaimaréna siráiye.
34 Áánútu pukáimpinkemba usásinankaraimba
póna íma ókwara'a puwínana áúma
kaviránínta vena Áánútu séna
Tévítintave'a sé'a árai'a kawe'á umánkanaumne
siráundantemba embá kawe'á
umánkanaumne
Áánútu siráiye.
35 moóráva'a monor-ímá agaimakón-auvaivimba
agaimaréna séna
Áánútu kwená kawe-kwáyó'ná'á íma
auwáínana áúma kaviráníye
agaimaréna siráiye.
36 mináímbá íma Tévítintavena siráivo Tévíti
Áánútuna mayáí kwémaena puwúwasa
maimaésa aíkwá'námo utámakompimba
máutamarowana áúma kaviraráivo
37 Áánútu Ísumba pukáimpinkemba
usásinankarowaimba kwenáúma íma kaviraráiye
Póro siráiye.

38 Póro simásuwena séna kesí kwaásiyono. ísámai kawe'á oró. Ísuma pukáimpinkemba usásinankaraiwaintavena kwaásiti sáwí-imayaa sáwí-mayai maitiyuwáníye Áánútu siráiye. mináímbá simátimunda ísámai kawe'á oró.
39 Áánútu Mósesimbo simámakain-amaambo kwáráawaimo ombá mináméánkó kentí sáwí-imayaa íma maitiyuwáínana arupí umái máyáawain-owe Áánútu íma sínívo Ísumo éna kwenááiyavesa áraire sésa kwenká'á aráápamai máyáawaiti sáwí-imayaa maitiyuwáínana miwíyávéna arupí umái máyáawain-owe Áánútu síníye.
40 miráumai Áánútun-aai simátímakowai tááigo kempá'á tivó sé'a kárákwimai kawe'á oró.
41 naaóvá'á Áánútun-aai simátímakowai agaimarésa sésa

árair-aintavai simái sáwí'a on-kwáási ísáaro.
keinárawa'o máyáan-kanaara'a mayáí máyáanda mimbáyáímó awáné'o é'o ímo kesópa'o té'o é'a úwoi puwónááowe. mimbáyáíyávésamo simátimiya'a mináíntávésa íma áraire sénááowe
sésa agaimarésa siráawe. mináímbá kempá'á tivó sé'a kárákwimai kawe'á oró Póro siráiye.

42 mináímbá simásuwena Pórowe Páánápáasiye máápa'a kumónae kwéuyasa kwaási sésa ókwara'a monor-áímbó ísáan-kanaa tínakai mináímbá másíyata isánaumne
43 simásuwesa máápa'a kumésa sáwíva-kwaasi Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasi Yútaa-monor-ampa'a kwéguwaiye Póronte Páánápáasinte

kwa'maésa kuwasaráí sésarai Áánútu úwoi kawe'á umátinkanivo úwoi asiramái kwená aampa'á koró sirááiye.

44 suyaná Yútaa-kwaasi monor-áímbó kwéison-kanaa túwasa mindáópaken-kwaasi amápa'a Ísóigon-aai isánáe sésa Yútaa-mono'-naumpa'a umáyówasa

45 Yútaa-kwaasi tuwánésa tirumbá sáwí'a úwasa mináímbá kwáráavo sésa Póronte Páánápáasinte aká'áámba simátinkesa kampar-áímbá kwéseye sésa simái kárówasarai

46 miwí táároi íma inkaisésarai asiramái sésarai aiva'á árai'a Áánútun-aai simátimuyamba mináímbá tínaaemba umáme'a íma sínkáiye sembá pó'a aúnái'o umáímo maí'mai'o ónaunda uwóví'a ónaumne-imayaa ombá pókai tayauwerékai ó'onkaa-kwaasiva'a Áánútun-aai kosimátimeyauye.

47 ááéma Ísóigo simásimenaya séna

emá ó'onkaa-kwaasi sáma kamátinke kesáái kwésimatiminasa kesí aambá awánáíya'a amápa'-maravaken-kwaasi sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkanaumne

Áánútu mináímbá simásímakaimba pókai ó'onkaa-kwaasi kwenáái kosimátimeyauye Póro siráiye.

48 Póro súwasa ó'onkaa-kwaasi isésa Ísóigon-aaiyavesa aamoí ésa tirumbá kawe'á umái máyówana Áánútu séna kesí kwaási é'a aúnái'a umái maí'mai'a ónááowe súwasa miwí Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tésa méraawe.

49 Ísóigompa'a aráápamai mésa mimbárává'á
Ísóigon-aai kosimátin-tasimatin-uwasá sáwíva-
kwaasi isésa
50 Yútaa-kwaasi Póronte Páánápáasinte
tirumbá sáwí'a umátinkesa mindáópaken-
anon-kwaasiye aarai túwí'a kwáyon-inimba
Yútaa-monor-aimba asiramái máyón-ininte
mindárai táái simátimesa miwítí imáyáa
tavisuwasá isésa Póronte Páánápáasinte
sáwí'a umátinkesa aaisambá tiyésa miwítí
maravákémbá ti'mátuwowasarai
51 Áánútu minkwáási íma aamoí umátinkaniye-
umasitai'a ésarai tísamaivakem-barama
uwáésarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai
Áikóniyamu-naopa'a kuyasá
52 Ántíoku-naopa'a Ísuna aampa'á kun-kwáási
máyówana Áánútun-amanko miwívímbá anómba
umátinkowasa tirumbá kawe'á umái méraawe.

14

Póroe Páánápáasiye Áikóniyamu-naopa'a kurááyan-kwasai.

1 Póroe Páánápáasiye Áikóniyamu-naopa'a
kwésarai ááémo urááyantemba Yútaa-mono'-
naumpa'a umésarai áséi-kwasai asiramái
simátímúyasa isésa sáwíva-kwaasi Yútaa-
kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye Ísun-aaiyavesa áraire
sésa kwempá'á tésa máyómbanivo
2 évaka-Yutaa-kwaasi Ísun-aaiyavesa
tínaaemba umámesa íma áraire sirówai Póronte
Páánápáasinte sáwí-aimba simátínkówasa

ó'onkaa-kwaasi isésa mindáraiye Ísun-aai ísówaiye tirumbá sáwí'a umátínkómbanivo
3 mindárai ayáátááka'a mindáópa'a mésarai miwí táároi íma inkaisésarai Ísóigon-aai asir-amái simátímúyana Ísóigo kwaási úwoi kawe'á kwéumatinkaimba awánaigwae séna mindárai kwená asirayámbá timúwasarai ímo awánarom-bayai kawe'-máyái máyóyasa
4 mindáópakewai kaepí taaínkaar-urésa évakarawai sésa Yútaa-kwaasi tááiyavesa áraire suwasá évakarawai sésa aantá-kwaasi tááiyavesa áraire siráawe.
5 suwasá ó'onkaa-kwaasiye Yútaa-kwaasiye miwítí anón-kwaasiye torupamái mésa tímááyu-aimba sésa óntandei Póronte Páánápáasinte tínkamonae suwasarái
6 mináímbá isésarai kawe'ó íyapa'a méyae sésarai Áríkoniyaa-marava'a kwésarai Árísitaa-naopare Tépi-naopare ó'on-o'on-daopare
7 áséi-kwasai simátíma'maesarai kurááiye.

Árísitaava'a Tépiva'a kurááyan-kwasai.

8 moóráwai Árísitaa-naopa'a anówa arupinkémbá aísamai sáwí'a umáguromba maránkarowana íma aaíntómba ááémo maúnka'a ména
9 Póro kwésimatimun-aimba iséna árair-aimba kwésimba póna kawe'á umásinkaniye-imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba awánéna aráá'a avuwéna
10 anónka'a séna enaísamaine usásinaao súwana usásinkwena aamoí éna kweyááríka'a marapá'á kúmba

11 sáwíva-kwaasi Póromo úmba awánésa miwí
tááivinkemba Áríkoniyaa-aimpinkemba sésa kentáási ísóigorai kwaásiraan-umai marapá'á kentáávímbá kumbáyaaiye sésa
12 miwítí ísóigo áwí'a mindárai tamátimesa sésa
Páánápáasintavesa Súsiye sésa Pórontavesa aaiyé
simátímíwaiye sésa Émísiye sirá.
13 marukón-awampa'a minkámpár-ísóígó
áwí'a Súsi kwená mono'-námbá kwáyowana
minkámpár-ísóígóntáváí ísámai pói'o umándonkwaasigo purumakambá kwémaena moigwáánaramba kwétararena umái maimaéna
mindáókona kuri-óntárá'á móí marówasa sáwívakwaasi miwítí ísóigontavaimo pói'o umándaante
miráumai Ísuna aantá-kwaasiraira'a pói'a
umándanae
14 sun-áímbá isésarai sáwí'an-iye sésarai kentí
unáánkwátói tarátuwesarai isaaisésarai sáwívakwaasivimba komaésarai anónka'a sésarai
15 kenkáí nóra ónáera kwéoo. keirái kemó
onten-kwáási úye. áséi-kwasai tasimátimuyamba
pó'a mirán-kámpárí'o tuwé'a árair-Isoigompa'a
teró. árair-Isoigo kwíyómba éna maramá éna
uwí-nómbá éna mimpímbá kwáyáin-tantaa'a
úmarena asirayánkwáráwáí máyáiye.
16 ááéma Áánútu úwoi tíyukowa'a kentí
imáyáavinkemba amápa'-mapaken-kwaasi
kwénaaesa
17 miráumai kwéombanivo Áánútu máyáiye
sígwáe séna aaí sisaná aa'á téna toónkó kawe'á
isa'á kwéne'a tirumpimbá aamoí kwéowe.
miráumai awáné'a mirámá iní-Ísóígó máyáiye
sígwáe séna Áánútu kawerí'a kwéiye

18 mindárai mináímbá suyasá amápa-kwaasi
asirésa mindáraira'a póí'a umándanaumne
kwésuwasarai íma mirá oró simái tuvímbaesarai
íyúyasa ivátukaawe.
19 ivátuwowasa évaka'-Yútaa-kwaasi Písítiyaa-
marava'a Ántíoku-naopakemba évaka'a
Áíkóniyamu-naopakemba tésa amápa-kwaasiti
imáyáa tavisuwasá isésa Póromba óntandei
tuvuwésa á'a púwiye-imayaa ésa tavisímaesa
mindáókona awámpá'á mátúwówasa
20 Ísuna aampa'á kuwáí taúkúmakesa
taawánowana usásinena mindáópa'a kwéna
kogaúmba usá aaváyaavimba usásinesarai
Pórowe Páápápáasiye mindáópa'a tuwésarai
Tépi-naopa'a kurááiye.

Síriyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a ókwara'a kurááyan-kwasai.

21 Pórowe Páánápáasiye Tépi-naopa'a áséi-
kwasai kosimátímúyasa isésa áraire sésa Ísuna
aampa'á kwéguwasarai mindárai Árísitaa-
naopa'a ókwara'a komésarai minkákémbá
Áíkóniyamu-naopa'a komésarai minkákémbá
Písítiyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a ókwara'a
komésarai
22 miráumai kwénaaesarai Ísóigon-aaiyavesa
áraire sirówai miwítí imáyáa asiramátinkesarai
sésarai Ísuna aampa'á asiramái koró sésarai
Áánútu kwená kwaási kwégawaaipa'a kónáe sé'o
é'a minámpá'á umbaiyé tain-ámpá'á kónááowe
sésarai

23 miráumai mindáópata kwénaaesarai maará ésarai Ísóigona kwaásivinkemba miwítí anón-kwaasi usásintinkava'a kuyasá Áánútuna imáyáa ésa toómbá íma nésa námúnaawe su'mai kwésesa mindárai Ísóigompa'a aráápamai máyówaiyavai Ísóigo kárákwitinkamae iyíníye simátímakaaiye.
24 simátimesarai Písítiyaa-marava'a kóyaaitesarai Pámpíriyaa-marava'a kwésarai
25 Pékaa-naopa'a komésarai áséi-kwasai kosimátimesarai minkákémbá Átériyaa-naopa'a kumésarai
26 nompí-sípí táto'mai usáatesarai teémesarai Síriyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a ókwara'a tirááiye. ááéma mindáópa'a Ísóigona kwaási mindáraiyavesa Áánútu túwa'naa úmaena iyínívo kwená mayáí komáyáakaiyo sirówasarai mimbáyáí komaisuwésarai tirááiye.
27 Ántíokuva'a tuyasá Ísóigona kwaási tay-orupamái máyówasarai Áánútumo simátimuni'o urááyan-aimba sésarai Ísuna aampa'á ó'onkaa-kwaasi agaráátinkauyasa mináíntávái áraire sésa minámpá'á kwégowe-aimba tasimátimesarai
28 mindáópa'a Ísun-aai ísówai ayáátááka'a méraaiye.

15

Yérúsaremuva'a torupamái mésa siráan-kwasai.

1 Ántíoku-naopa'a máyóyasa évakarawai Yútiyaa-maravakemba Ántíoku-naopa'a komésa Ísun-aai ísówaiyavesa sésa Áánútumo Mósesimbo

simámakon-amaambo ímo isé'o túra'o kárámaimo araa'énamo íyanamo éna Ísóigo sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á íma métinkaniye suwasaráí
2 Pórowe Páánápáasiye mináíntáváí áwáá'a tiyésarai kwesimá kwesiman-esa Ántíokuvakewai Ísun-aai ísówai sésa Yérúsaremuva'a aantá-kwaasiye Ísóigona kwaásiti anón-kwaasiye mináíntáváí kotísaa oró sésa Póronte Páánápásinte évaka-kwaasiye ti'márówasa kuráawe.
3 Ísóigona kwaási ti'márówasa kweémesa Vínísiyaa-marava'a Sámériyaa-marava'a naaó'-nao'a komáyówasa Ísun-aai ísówai torupamái máyówai simátimesa sésa ó'onkaa-kwaasi Ísun-aai isésa áraire sésa kwempá'á tésa máyáawe suwasá isésa tirumbá kawe'á úwasa
4 naaó'-nao'a simátímatuwesa kweémesa Yérúsaremu-naopa'a komáyówasa aantá-kwaasiye Ísóigona kwaásiye miwítí anón-kwaasiye tiyáámba kwétimesa aamoí uwasá Áánútumo mayáímó tímakaim-bayaimo mairáan-aimba másimatimuwasa
5 isésa évakarawai Ísun-aaiyavai áraire sumbánivo ámáán-kawaa-kwaasiti aampa'á kwéguwai usásinesa sésa ó'onkaa-kwaasi Ísun-aaiyavai áraire kwésewai Mósesi simátímakon-amaamba isésa túra'a kárámai araa'éna orómá kosimátíméro suwasá
6 aantá-kwaasiye anón-kwaasiye sésa mináímbá torupamái méta imáyáa umáíya senó siráawe.
7 suwasá torupamái mésa ayáátááka'a mináímbá suwaná Pítaa usásinena séna kesí

kwaásiyono. ó'onkaa-kwaasi áséi-kwasai isésa Ísun-aaiyavai áraire sígwáe séna ááéma Áánútu keinárawapinkemba usásisinkena si'marówa'a kosimátimewanasa isésa áraire siráawe. kemá mináímbá á'a ísaraawe.

8 Áánútu amápa-kwaasiti imáyáa tuwánéna ó'onkaa-kwaasiyavena séna kesí kwaásiman-owe séna kwenamambó símakonten-umai miwímó tímakomba awánaraumne.

9 Áánútu Yútaa-kwaasiya ór-amba íma agaráásinkenaya ó'onkaa-kwaasi íma ór-amba agaráátinkena kwéivo Áánútu amápa-kwaasiya mimbórá-ámbá kwéagaraasinkaiye. miwí Ísun-aaiyavai áraire sunkákémbá miwítí sáwí-imayaa maitiyuwéna kawer-ímáyáá umátínkaraiye.

10 Mósesin-aaigo kentáá síkwá'náya umbaí tiyówasa íma kanaán-umai kwakáawe. kentáágwárá'á miráumai umbaí taisatá íya kanaán-umai kwakáumne. mindáyavai ó'onkaa-kwaasi Ísuna aampa'á kowáíyáváímó Mósesin-aai kwáráaro síyasamo ésa umbai-ámbá kwaránááowe. mirámó íyanamo éna Áánútu áwáá'a sína'a pó'a íma mirá ónááowe.

11 Ísóigo Ísu úwoi súwa'naa enaya sáwí'o umáímo máyaundavinkenta kawer-ámpá'á mégwésinkaintaawe. mináíntáváíyá áraireya sénáisae mirámó kwéintenta ó'onkaa-kwaasigwara'a mirá kwéiye Pítaa siráiye.

12 Pítaa súwasa isésa amáparawai árai'a siyé sésa íma aaí suwasaráí Pórowe Páánápáasiye Áánútu tímakaim-bayai ó'onkaa-kwaasivimba mimbáyáí mairááyan-aimba simátimesarai

Áánútuna mayáí ímo awánaraam-bayai kawe'-máyáí mairááyan-aimba
13 simátímatuwoyana Yémési séna kesí kwaásiyono. kesáái ísáaro.
14 ááéma Áánútu ó'onkaa-kwaasiyavena imáyáa éna minkwáásívínkémbá évakarawai usásintinkena séna kesí kwaásiman-owe siráin-aimba Pítaa ívé'a simásímakaiye.
15 Áánútun-aai simátímakowai mináímbá aúváí-kwandaaivimba agaimarésa sésa

16 Ísóigo séna naaémba kumé'a Tévítina naambá tawísíyukaan-damba kunumásuwanaumne. sáwí-yantaakwara'a kawe'á kunumásuwanaunda pósa
17 ó'onkaa-kwaasi kesópa'a ténááowe. kesí kwaásiman-owe sendawáí kesópa'a ténááowe séna
18 Ísóigo mináímbá naaóvá'á sirómba póna ívékwara'a mirá kwésiye Yémési siráiye.

19 Yémési simásuwena séna Ísóigo siráin-aintave'a imáyáa é'a sé'a ó'onkaa-kwaasi Áánútumpa'a kwéten-kwaasi umbai-máyáí íma timénaumpo
20 aúváíma agaimái timéta séta kampar-ísóígóntávái imáyáa ésa póí'o umándaamba mimpói íma naaró. aarai-úmóyámbá kwaai-úmóyámbá íma oró. póíma tuvú'newana kwená naaemá ímo kumíndamo úwoimo kwáyáina'a mimpói íma naaró. naaegwárá'á íma naaró. mináímbá aúvái-kwandaaivimba agaimaráúmpo awánaaro.

21 ááémo maémáén-kwaasiye ívé'o máyáan-kwaasiye ayáátááka'a aasiyaasí monor-áímbá kwéisaan-kanaara'a mináímbá Mósesin-aai simátíma'maesa kuráawe. mindáyaveta aúvái-kwandaaivimba agaimaráúmpo awánaaro Yémési siráiye.

aúvái agaimái ó'onkaa-kwaasi tímakaan-kwasai.

22 súwasa aantá-kwaasiye Ísóigona kwaásiye miwítí anón-kwaasiye sésa kanaám-pota kentáávímbá évakarawaiye ti'máráanasaya Pórowe Páánápáasiye Ántíokuva'a kwíyapa'a miwísé kónááowe sésa miwítí avumpinkémbá kae-kwáási túwí'a mósá makáan-kwaasirai túwí'a tombá moóráwai áwí'a Sáírási úwana moóráwai kaer-áwí'á Yútásiye Paasapasíyé umái

23 aúvái timésa ti'márówasa kurá. mináúváívímbá agaimarésa maará sésa kesáá kentí kwaásiya úne. aantá-kwaasiye anón-kwaasiye moórá-aimba sénaumpo kentáási kwaási ísáaro. ó'onkaa-kwaasi Ántíoku-naopa'a Síriyaa-marava'a Sírísiyaa-marava'a máyáan-kwaasi ísáaro.

24 kentáávínkémbá évakarawai kentópa'a kwésa ímo simátímakaunda-aimba miwítí imáyáavinkemba kosimátímúwa'a isé'a tirumbá sáwí'a úwa'a umbaí taráanta iséta

25-26 torupamái méta imáyáa éta mimbórááímbá simái kae-kwáási usásintinketa ti'maráúnasaya Páánápáasiye Póroe migóiye. mindárai kesí kwaásiya siruntá tímakaundanaraiye sínkamiyakai puwúyavo-imayaa íma ésarai Ísóigo Ísu Káráísitina

mayáí kwémayauye-imayaa ésarai asiramái kwémayaaiye.

27 Yútásinte Sáírásinte ti'maráúnasarai migóíyamba pósarai aúváívinken-ainkwara simátimeyaaoi-ainkwara'a mimbórá-áímbá pósarai kosimátimeyaaoiye.

28 Áánútun-amankowe kesááwé mimbórá-áímbá simáíya íma umbai-áímbá simátimumpo maanáúváívínkén-áímbá simátimundaya ísáaro.

29 kampar-ísóígóntávái imáyáa ésa pói'o umándaamba mimpói íma naaró. naaemá íma naaró. póímo tuvú'newana kwená naaemó ímo kumíndamo úwoimo kwáyáina'a mimpói íma naaró. aarai-úmóyámbá kwaai-úmóyámbá íma oró. kesáámó súnda-aimbo é'o é'a kawe'á ónááowe. mináímbá ánásaiye. aúváíma agaimái timésa siráawe.

30 suwasá mináúváímá timésa ti'márówasa maimaésa kweémesa Ántíoku-naopa'a kuwasá Ísóigona kwaási torupamái máyówasa mátímúwasa

31 mináúvái-kwándááívínkémbá táápamai simátímúwasa kawer-áímbá isésa tirumbá kawe'á úwasarai

32 Yútásiye Sáírásiye Áánútun-aai simátímakoyan-kwaasi ayáátááka'a simátimesarai miwítí imáyáa arupí umátímúyasa isésa asiramái máyówasarai

33 miwísé évaka'-no'waamba máyóyasa Ísun-aai ísówai sésa á'a kanaán-ivo ti'mákaan-kwaasitopa'a kawer-áímbá kosimátímékaiyo suwaná

34 Sáírási ó'on-imayaa éna mindáópa'a

máyowasarai
35 Pórowe Páánápáasiye ayáátááka'a
Ántíokuva'a mésarai mindáraiye évakarawaiye
mésa Ísóigon-aai simátíma'maesa kuráawe.

Pórowe Páánápáasiye tarákaa'a urááyan-kwasai.
36 naaémba Póro Páánápáasintavena séna
naaó'-nao'a Ísóigon-aaimo simátímakauyamba
Ísun-aaimo ísaraawai kawerá umáíya máyáawa
tuwánámaekai kóyauye Póro súwana
37 Páánápáasi séna Yóni Máákaamba ái'mekai
kóyáe súwana
38 Póro séna kweséya téwáyana Pámpíriyaa-
marava'a kenkáí másiyuwena kwená naaópa'a
tayauweréna kuráimba pókai íma ái'mekai
kóyauye Póro súwasarai
39 mináíntáváí kayorésarai aaisambá
simásuwesarai mindárai tarákaar-uyaná
Páánápáasi Yóni Máákaamba ái'maena nompí-
sípí táto'mai usáatesarai kweémesarai Sáíparasi-
marava'a kuyaná
40 Póro séna ke Sáírásimba airánaumne súwasa
Ísun-aai ísówai námúnaa simásuwesa sésa Ísóigo
úwoi kawe'á umátinkanivo kokaiyó suwaná
Sáírásimba ái'maena kúmba
41 Síriyaa-marava'a Sírísiyaa-marava'a naaó'-
nao'a kwénaaesarai Ísóigona kwaási túwa'naa
úmaesarai kuyasá kawe'á umái méraawe.

16

Tímóti mindáraiye kuráin-kwasai.

1 Pórowe Sáírásiye mirá uyambá Tépi-naopa'a
Árísitaa-naopa'a kuyaná moóráwai áwí'a Tímóti
mindáópa'a ména Ísuna aampa'á kwéguwai
úwana anówama Ísuna aampa'á kwégun-inimba
Yútaa-inimba úwana avowámá Kíríki-kwaasi
úwana umái máyówasa
2 Árísitaa-naopakewai Áíkóniyaa-naopakewai
Ísun-aai ísówai Tímóti áwí'a mósá makáawe.
3 avowámá Kíríki-kwaasi póna áúra'a íma
kárámai araa'éna urómba pósa Yútaa-kwaasi
mináyámpá'ó máyáan-kwaasi mirán-áímbá
ísówana Póro séna Ísóigona mayáírá'á Tímótimba
airánáe séna Yútaa-kwaasi aamoí ígwáe séna
Tímótimba áúma kárámarena
4 áí'maena naaúwasa naaó'-nao'a kwénaaesa
aantá-kwaasiye Ísóigona kwaásiti anón-
kwaasiye Yérúsaremuva'a siráan-aimba Ísóigona
kwaásiyavai simátíma'maesa kweésa sésa
mináímbá ísáaro suwasá
5 Ísóigona kwaási Ísumpa'a asiramái mésa ó'on-
kwaasi simátíma'maesa kuwasá isésa aasiyaasi-
táwai évakarawai Ísun-aaiyavesa áraire sinté
kwégwesa sáwíva-kwaasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbá awánarain-kwasai.

6 Pórowe Sáírásiye Tímótiye Vírísiyaa-marava'a
Kárésiyaa-marava'a kwénaaesa Ésiyaa-marava'a
áséi-kwasai kosimátimenae sumbá Áánútun-
amanko íma kónááowe súwasa
7 isésa kweémesa Mísiyaa-maragona oóvímbá
kwésa Pítíniyaa-marava'a kónáe sésa uwaná
Ísun-amanko íma kónááowe súwasa

8 isésa Mísiyaa-marava'a kómaatesa kweémesa
Táróasi-naopa'a kumbésa
9 no'wáámba Póro kaainkáámbá awánówana
Másétóniyaa-maravaken-kwaasigo koku'á taména
séna Másétóniyaava'a tasúwa'naa uwo asiramái
súwana
10 Póro kaainkáámbá awánéna simásimuwata
usásineta séta Másétóniyaa-kwaasiya áséi-
kwasaiya kosimátimunanaya Áánútuya
kwésaayaisata Másétóniyaava'a kónáeya
siráundayaawe.

Árítiyaama Ísumpa'a tiráin-kwasai.

11 séta Táróasi-naopa'a nompí-sípí táto'mai
usáateta kówánanaya mindómpí-sípígó
apu úmaena kúwata Sámóteresi-marava'a
kogwaéwándaya usá aaváyaavimba kweémeta
Níápórisi-naopa'a marapá'á kunásáveta
12 minkákémbá Vírípai-naopa'a marapá'á
kuráundayaawe. mindá Másétóniyaa-
marava'a anón-daopa'a Árómáani-kamaani-
kwaasi kárákwiraan-daopa'a évaka'-no'waamba
kógwaeta
13 Yútaa-kwaasi monor-áímbá kwéison-kanaa
túwata imáyáa éta Yútaa-kwaasi nonawámpá'á
torupamái mésa námúnaa kwésewe séta
naaópa'a tuwéta nonawámpá'á kumówándaya
aaraiyómbá torupamái máyówata kumbéta
simátimewanasaya
14 isésa uwaná moórá-ininko Táyátaira-
naopaken-ininko áwí'a Árítiyaama kwená
mayáí óoraan-tantaa'a ampantará'á tásuwena
kwétimena óntamba kwémaena kwemá Áánútuna

imáyáa éna kwenáwí'a mósá makón-inimba Ísóigo imáyáa amúwana Póron-aai kawe'á umái isówana
15 mininínkógwárá kwená akúnkwárá'á nombá pétinkowana mininínkó séna kentávái sé'a Ísóigon-aaiyavena áraire séna Ísumpa'a asiramái máyáin-ininkoman-iye sé'a kesí naaúmpa'a taménaaowe asiramái súwata kwená naaúmpata koméraumne.

Pórowe Sáírásiye ándáva'a máyóyan-kwasai.

16 moórá-arasi mayáí kwémayon-arasigomba évakarawai óntamba tuwésa meéyán-uráan-arasigomba taraváá-kwámbá kwenarumpimbá máyowana évaka-kwaasitopa'o naaémbo kwínín-aimba simátimuwasa óntambo ámúmba kwembó meéyámbakaan-kwaasi timúwasa maémáémbani. moórá-tawai námúnaa kwésupa'a kumówánanaya minárásígó suwánéna
17 Póronte kenté sínaaemba kwa'maéna kwégwena anónka'a séna Áánútu kwíyómpa'a máyáiwaina mayáí kwémayaan-kwaasiman-owe. Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á mégwétinkain-aimba kwésimatimewaiman-owe minárásígó séna
18 sáwívaka'a kwa'maéna kwégwena mirá súwana Póro arumbá umbaí tówana mégwantena kwenarumpimbó máyon-taravaa-kwankontavena séna Ísu Káráísitina asirayámbá kwáyáintavai égési umái sé'a minárási auwé kóaao súwana avekáámbá auwéna kóúwasa
19 minárásígómbó meéyán-uráawai awánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa íma kawer-óntámbá

mayánaumne sésa Póronte Sáírásinte tiyáánka'a táto'mai tavisímaesa naambárupa'a kawáá-kwáásítópa'a mátinkesa

20 Árómáani-kamaani-kwaasitop'a mátinkesa sésa maandárai Yútaa-kwaasirai kentáási naaópa'a sáwí-mayai kwémayaaiye.

21 kentáási ámáámba kwégaresarai ó'on-ampar-amaamba kwéseye. maandáraimo séyan-amaamba íya kwaránaumpo Árómáani-kwaasiti ámáámba kwaránaumne suwasá

22 sáwíva-kwaasi taúkúmaresa anónka'a símae iyésa sésa áraire suwasá kawáá-kwáási mindáraiti unáánkwátói tarátiyuwesa sésa kunánaandei tínkamoro suwasá

23 ávááraumai tínkambaresa tavisímaesa ándáva'a avúsúyuwesa ándáva'o kárákwiron-kwaasiyavai sésa ontará'á kárákwimai mindárai kawe'á uwo suwaná

24 avumpin-dáúmpá'á móavusuyuwena tísamairai taaí umairéna aráápamarena ándánei kárárumarowasarai méraaiye.

25 mésarai no'wáán-avuntamba Pórowe Sáírásiye námúnaa kwésesarai Áánútuna imá kwésuyasa ándáva'o máyón-kwaasi ísówana

26 avekáámbá anóm-barima tówana naamayáámbá karekó'a umágúwana amápar-ontama tigúwana ándáva'o máyón-kwaasi tíyayaampimpaken-andama kweyááríka'a ayúkúwasa

27 ándá-naumpa'o kárákwirowai aúmá kwáyomba póna usásinena awánómba ontan-tigurówana usáawanena séna ándá-kwaasi kóuraawe-imayaa éna anón-kwaasigon-aaroi

inkaiséna kwená taánasatama mósá taúkéna kwenáúvimba agaiváíndayavena úwana
28 Póro awánéna anónka'a séna íma mirán-uwo. kesáámá amápata úwoiya máyaumne súwana
29 ándá-naumpa'o kárákwirowai kwená kwaásiyavai séna oómbá kúra-simero súwasa kúrar-amuwana avekáán-umai ándá-naumpa'a iyúmba ayántámbá kwétowana anóndaraima óye séna Póronte Sáírásinte tísamaivimba kumbaéna
30 usásinena tí'maena máápa'a kumbéna séna nóra onaná sáwí'o umáímo máyaundavinkemba Áánútu kawer-ámpá'á mésinkaniyo súwasarai
31 mindárai sésarai Ísóigo Ísu Áánútumpakemba kunkáiwain-aaiyavai áraire sinaná ewé ená akúné sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye simámesarai
32 minkwáásíyómbá Ísóigon-aai simátímúyasa isésa
33 mindó'wáán-avuntamba ándá-naumpa'o kárákwirowai tí'maena tirósáánumpar-avima kwésese umátiyuwena mitáwai kwesé kwená kwaásiye mono'-nómbá pékaawe.
34 nombá pé'maena Póronte Sáírásinte tí'maena kwená naaúmpa'a mátínkarena toómbá timúwasarai kwénoyasa kwewé kwená akúné Ísun-aaiyavai áraire siráamba pósa tirumbá kawe'á umái méraawe.
35 máyówasa usá aaváyaavimba Árómáani-kawaa-kwaasi i-kwáásí ti'márówasa ándá-naumpa'a kwésa sésa mindárai ayútínkénasarai kókaiyo suwaná
36 ándá-naumpa'o kárákwirowai Pórontavai séna Árómáani-kawaa-kwaasi i-kwáásí ti'márááwasa

tésa sésa Póronte Sáírásinte ayútinkaao sembá pókai ayútínkáanakai tirumbá kawe'á ínakai kokaiyó súwana

37 Póro i-kwáásíyáváí séna íma kawer-áímbá sésa kempímbá íma kwáyáin-aimba simái kunánaantamba sínkamesa ándáva'a avúsúyukaawe. Árómáani-kwaasiti aúváíma tokáuyan-kwaasi úyambanivo sínkamomba uwóví'a ésa minámáámbá káráyukaawe. ívé'a aúpá'á ayúsinkai-imayaa owakáí íma mirá óyauye-imayaa ékai Árómáani-kawaa-kwaasi kesópa'a tésa ontá tayisúwéwakai kóyauye Póro súwasa

38 i-kwáásí isésa koyauwerésa Póron-aai tasimátimesa Árómáani-kwaasiti aúvái tokááin-kwaasiye simátímúwasa isésa táátavai ésa

39 ándá-naumpa'a komésa sésa keinárai Árómáani-kwaasiti aúváíma tokááyan-kwaasi óyata íma ísareta úwoiya tínkankaunda mindá uwóvíta éta tínkankaumne sésa tí'maesa máápa'a kumésa aánoumai sésa kentáási naaópa'a tuwékai kokaiyó suwasarái

40 Pórowe Sáírásiye ándáva'a tuwésarai Árítiyaana naaúmpa'a kuyasá Ísun-aai ísówai torupamái máyówasarai miwíti imáyáa kawe'á umátinkesarai tiyuwésarai kurááiye.

17

Tésárónaikaa-naopa'a koméraayan-kwasai.

1 Pórowe Sáírásiye kwésarai Ámpíporisi-naopa'a
Ápóróniyaa-naopa'a kóyaatesarai Tésárónaikaa-
naopa'a kuyaná mindáópa'a Yútaa-kwaasiti
mono'-námbá kwáyowana
2 Póro úntemba Yútaa-kwaasi monor-áímbá
kwésunka'a mono'-náúmpá'á uména Áánútun-
aai aúváí-kwandaaivinken-aimba simátimumba
monor-áímbó ísáan-kanaara'a kaumborá'á
simátimena
3 séna aúváí-kwandaaivinkemba séna Áánútumo
usásinankaiwaimba áí'a índai'a umánkaiyana
puwéna usásinaniye siráimba mináínkóná ááimba
avora'á simátimune. mináímbá Ísuntavesa
siráawe Póro súwasa
4 isésa Yútaa-kwaasi évaka'a mináíntávésa
áraire sésa Póronte Sáírásinte tínaaemba kwarésa
Kíríki-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá márówaiye
sáwívar-inimba túwí'a kwáyon-ininte miráumai-
sawiva-kwaasi kwakáawe.
5 kwárówasa Yútaa-kwaasi tuwánésa tirumbá
sáwí'a úwasa sésa mináímbá kwáráavo sésa sáwí-
kwaasi kavóná-kwaasi tirówasa torupamái mésa
ááí'a tiyánáe sésa imáyáa tímúwasa Yésónona
naambá taúkúmaresa Póronte Sáírásinte
tayáto'maeta amápa-kwaasi túranka'a aaivintá
maitinkánáisaiye sésa tivakáá umbá
6 íma máyóyasa Yésónowe Ísun-aai ísówai
évakare tavisímaesa mindáópaken-kawaa-
kwaasitopa'a mátinkesa anónka'a sésa Pórowe
Sáírásiye sáwí-aimba kwémaresarai amápa'-
marava'a kwétesarai ívé'a maankákwárá'á
kentáási naaópa'a tamáyaayana
7 Yésóno kwená naaúmpa'a matínkaraiye.
Árómáani-aiva-kawaanakona ámáámba karésa

sésa kentáárá'ó kárákwiraiwai Ísuman-iye kwésewe suwasá
8 amápa-kwaasiye kámááni-kawaa-kwaasiye isésa tirumbá sáwí'a úwasa áái'a tiyáí-ímáyáá uwasá
9 kawáá-kwáási Yésónompi kwimái évaka-kwaasiyavai sésa óntamba simíyata ayútínkáana'a ti'mátuwaaro suwasá óntamba tímúwasa ayútínkówasarai kurááiye.

Pérea-naopa'a kuráan-kwasai.

10 ayútínkówasarai kuyasá no'wááni'a únka'a Ísun-aai ísówai Póronte Sáírásinte tínkamovo sésa ti'márówasarai Pérea-naopa'a kweémesarai kuyambá Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á umésarai Ísun-aai simátímúyasa
11 minkwáásíyómbá íma Tésárónaikaa-kwaasiraamba ésa kawer-ímáyáá kwéesa Póron-aai kawe'á umái isésa aasiyaasi-táwai Áánútun-aai aúváí-kwandaaivimba awánésa sésa Póro áraira kwési. kampará kwésiyo sésa aasiyaasi-táwai Áánútun-aai aúváí-kwandaaivimba táámpamai awánomba
12 Yútaa-kwaasi sáwívarawai Ísun-aaiyavesa áraire suwasá Kíríki-inimba túwí'o kwáyon-inimba sáwíva'a Ísun-aaiyavesa áraire suwasá Kíríki-kwaasi sáwívarawai Ísun-aaiyavesa áraire suwasá
13 Póro Pérea-naopa'a Áánútun-aai kwésimatimiyemo sun-áímbá Yútaa-kwaasi Tésárónaikaavaken-kwaasi isésa Pérea-naopa'a tésa miwítí imáyáa tayavisimái suwasá isésa Póromba áwáá'a aéésa áái'a tiyamánkai-imayaa uwasá

14 avekáámbá Ísun-aai ísówai Pórontavai
inkámóvo sésa uwí-nómpá'á kumuwó suwaná
kumúwasaraínivo Sáírásiye Tímótiye mindáópa'a
úwoi máyóyasa
15 Póromba áí'maesa kumeémesa Áténesi-
naopa'a móruna auwésa kuntauwerésa miwítí
naaópa'a iyésa Sáírásinte Tímótinte usimátimesa
sésa avekáán-umai kesópa'a kúmókaiyo Póro siyé
usimátímakaawe.

Póro Áténesi-naopa'a mérain-kwasai.

16 Póro Áténesi-naopa'a kuména Sáírásinte
Tímótinte kwétimu'marena awánómba
mindáópaken-kwaasi sáwíva'a kampar-ísói
úmakesa miwán-áwí'a mósá kwémarowana Póro
tuwánéna arumbá umbaí tówana
17 Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á uména
Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasi Áánútuna
imáyáa mósá márówaiye usimátimena Áánútuna
áséi-kwasai usimátimena aasiyaasi-táwai
mindáókona marupá'á máyón-kwaasi Áánútun-
aai simátíma'maena iyúwasa
18 Épíkúriyaan-aai ísámai kuwáíyé Sítóikin-
aai ísámai kuwáíyé Póronopa'a tésa kwesimán-
kwesiman-esa évakarawai sésa aaiyé símaena
nááín-kwaasi nóine kwésiyo suwasá évakarawai
sésa ó'om-bapaken-isoigontavena kwésiye sumbá
Póro Ísun-aai séna pukáimpinkemba usásinkaiye
simátímakaintavesa mináímbá suwasá
19 Póromba áí'maesa kawáá-kwáásímó
torupamái mésamo évakar-aimbo simáímo
kawer-un-áyámpá'á áwí'a Áríópagasi-ayampa'a

Póromba áí'maesa máankesa sésa aúná-aimbo kwésimatimenda-aimba simásímínata ísáano.
20 kesáá mináíntá isáúnda mináínkó á'oran-ivo ókwara'a mináínkóná ááimba simásímínata ísáano sésa
21 Áténisi-naopaken-kwaasiye ó'om-bapaken-kwaasi mindáópa'a tamáyón-kwaasiye aasiyaasi-táwai torupamái mésa aúná-aine su'mai kwésewe. mindáyavesa mináínkóná ááimba simásímínata ísáano siráawe.
22 suwaná Póro usásinena Áríópagasiva'a torupamái máyón-kwaasiyavena séna Áténisi-naopaken-kwaasi ísáaro. monotávé'o asiramáímo máyáawai á'a tuwánaraumne.
23 kentí naaópa'a kwénaae'a tuwánáúna'a évaka-tantaa'a úmake'a miwán-áwí'a mósá kwémaraamba tuwánaraumne. óntan-taareira'a aúváíma agaimaréna séna íma awánáúnda-isoigontavai maanóntán-tááréímá úmakaumne agaimaréna siráimba úwa'a awánaraumne. minísóígómbá íma awánaan-isoigon-aai simátimune.
24 kwemá kwíyómba maramá mimpímbá kwáyáin-tantaa'a úmarena amápa-tantaaka'a kárákwirena íma kwaási úmakaan-daumpa'a méraiye.
25 kweyááma kwaásimo máyáawaina ááinkoma póna tááma kwétimena amápa-kwaasira'a kárákwiyena kwempímbá ímo ááimo ánkaraiwaima póna íma kwaási kwembá áwa'naa owáímán-iye.
26 Áánútu aiva'á moórá-kwaasi úmakowasa kwempínkémbá ó'on-o'on-kwaasi sáwíva'a paáruresa amápa'-marava'a kóyáwé uráawe.

Áánútu kwená imáyáavinkemba amápa'-marama taaín-timena amápa-kwaasiti kanaamá makáiye.
27 kembá sivakáá-umai suwánaigwae séna Áánútu mirá uráiye. kwemá íma némpa'a máyáivo egwaa'á máyáimba póta awánanaundayaawe.
28 moóráwai séna kwemá máyáísata póta kesáámá máyaumne siráiye. keinárawapinkemba moóráwai agaimaréna séna árai'a kwená iyámpóíya úne agaimaréna siráiye.
29 Áánútuna iyámpóíya póta kwaásimo kentí imáyáavinkembo óntambo úmaken-tantaatavetaamo éta kesivowéyá íma sénaumne.
30 ááémo miwímó mésamo sáwí'o umbá Áánútu miwíyávéna íma sáwívar-aimba siráivo ívé'a amápa'-mapaken-kwaasiyavena séna sáwí-amba tuwé'a kesópa'a teró Áánútu kwésiye.
31 kwená imáyáavinkemba amápa-kwaasi aaivimbá maitinkánín-kanaama tíníye. aaivimbó maisinkánín-kwaasiya á'a usásinankaraiye. pukáimpinkemba usásinankaraimba pósa árai'a kwemá aaivimbá maisinkánintaaniye sénááowe Póro siráiye.

32 pukáimpinkemba usásinankaraiyemo súmba isésa évakarawai aká'áámba suwasá évakarawai sésa moórá-tawaimo índa simásímínata ísáano suwaná
33 Póro tiyuwéna kóúwasa
34 évakarawai kwenánaaemba kwa'maésa kwésa kwenáái isésa Ísun-aaiyavesa áraire sumbá miwívínkémbá moóráwai áwí'a Táyónisi kwemá Áríópagasi kánísórona'a úwana moórá-

ininko áwí'a Tamarísiye minkáé'nárai umái évakarawaivi kwimái Ísun-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tiráawe.

18

Póro Kórínti-naopa'a komérain-kwasai.

1 Póro Áténisi-naopa'a simátímatuwena tiyuwéna Kórínti-naopa'a komáyowana
2 moóráwai Yútaa-kwaasigo áwí'a Ákwíra máyowana kwembá anówa Pontasi-márává'á ména maránkarowana ména anón-éna Ítári-marava'a Árómáa-naopa'a koména awainínkó áwí'a Párísirae máyóyana mimbárává'á kárákwiron-kawaa-kwaasigo áwí'a Kórótíyasa Yútaa-kwaasi áwáá'a tí'mai Árómáa-naopakemba ti'mátuwowasa kuwasarái Ákwírae Párísirae Kórínti-naopa'a komáyóyana Póro mindáraitopa'a kwéna
3 kwená moórá-mayai-kwaasitopa'a póna mindáraise koména ampanta-námbá kwéesaya óntamba kwémaesaya
4 Yútaa-kwaasimo monor-áímbó kwéison-kanaamo túntemba Póro Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á uména Yútaa-kwaasiye Kíríki-kwaasiye Ísun-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tígwáe séna Ísun-aai simátíma'maena iráiye.
5 kwésimatimunka'a Sáiráiye Tímótiye Másétóniyaa-marava'a tuwésarai Kórínti-naopa'a kúmúyana Póro aasiyaai-táwai kawer-áímbá simátíma'maena kwéiyena Yútaa-kwaasiyavena

séna Áánútumo usásinankaiwaimba Yútaa-kwaasiya amu'maráúndawaiya kwemá Ísuman-iye súwasa
6 kwenáái araaisésa sáwí-aimba simánkówana kwená unáánkwátóirakemba kankambá apivíyéna séna Áánútumo sáwí'o umáímo máyáampinkembo kawer-ámpá'ó ímo métinkanimba kentí ááinko ína'a sáwí'a ónááowe. kemá íma sáwí'a umátinkaumpo keyáárík a'a sáwí'a ontávé'a tiyuwé'a ó'onkaa-kwaasiva'a kosimátíma'mae'a kónaumne Póro simásuwena
7 tiyuwéna moórá-kwaasigona naaúmpa'a komáyowana mindáúmpákén-kwáásígó áwí'a Tísíyasi Yásási kwemá ó'onkaa-kwaasigo éna Áánútuna imáyáa mósá marówai úwana kwená naambá Yútaa-kwaasiti mono'-nánkóná egwaa'á kwáyowana Póro mindáúmpá'á koména kawer-áímbá kosimátíma'maena iyúwana
8 moóráwai áwí'a Kárísipasi Yútaa-kwaasiti mono'-nánkár-ánón-kwáásígó Ísóigon-aaiyavena áraire súwasa kwená akúnkwárá'á áraire kwésuwasa Kórínti-naopaken-kwaasi sáwívarawai Póron-aai isésa Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa mono'-nómbá pékaawe.
9-10 nombá pérówana moórá-no'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Ísóigo séna íma áá'a kaíno. kemá esé ménaunda po íma ivátuwe kesáái úwoi simátíma'mae kwaaó. mindáópakemba sáwívarawai kesáái isésa kesí kwaási-i'a ónááomba pósa íma sáwí'a umánkanaaowe Ísóigo súwana
11 Póro mindáópa'a moórá-i umái ava'moraé-kwiyomba ména Áánútun-aai simátíma'maena

iráiye.

12 simátimuwana Árómáani-kamaani-kwaasi áwí'a Káriyomba ai'márówana Kíríki-kwaasiti maravá'á kogárákwironka'a Yútaa-kwaasi Póromba tátoresa áí'maesa Káriyonopa'a máankesa
13 sésa maankwáásígó évakar-aimba kwésimatimena Áánútumpa'o iyónááon-amba moórá-ankwara'a kwéagaraatinkaiye. mináínkó kentáási ámáámba kwéaraaisiye suwaná
14 Póro sénáe súwana Káriyo Yútaa-kwaasiyavena séna minkwáásígó kámááni-kwaasi tááimo sáwí'o énamo sáwí-mayaimo mairáinkakai kentáái ívé'a kawe'á umái isáúsina.
15 ánivo kentí ááine kentúwíre kentí ámááne su'maiyave'a tasísaa ontávé'a ivátuwe'a keyááríka'a mináímbá másimai kawe'á oró. ke íma mirán-áímbá isánaumne séna
16 aaimó sií-náúmpákémbá ti'mátuwowasa
17 moóráwai áwí'a Sósénisi Yútaa-kwaasiti mono'-nánkár-ánón-kwáásígómbá tátokesa aaimó ísón-dankona egwaa'á inkámúwana Káriyo mindáyavaimo ímo imáyáamo úmba ivátukaiye.

Póro Ántíokuva'a ókwara'a kuráin-kwasai.

18 Póro Kórínti-naopa'a ayáátááka'a Ísun-aai ísówaiye ména tiyuwéna séna Párísiraante Ákwíraante tí'maena Síriyaa-marava'a kónáe séna Sénkíriyaa-naopa'a kumbéna Áánútuntavena árair-aimba séna a'nóntáu amápa'a káráyuwena mindárai tí'maena nompí-sípí táto'mai usáatesaya kweémesaya

19 Évésasi-naopa'a mindómpí-sípívínkémbá marapá'á kunásávesaya Póro Párísiraante Ákwíraante minká tiyuwéna Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á uména aaí kwesimá kweiman-uwasa
20 miwí sésa ayáátááka'a keséya méniyone suwaná ímaniye simásuwena
21 kwéna séna Áánútumo owé sénamo si'maráína'o é'a koyauweránaumne séna nompí-sípí táto'mai usáatena Évésasi-naopa'a tuwéna kweémena
22 Sísáriyaa-naopa'a mindómpí-sípívínkémbá marapá'á kunásávena kunkéna Yérúsaremuva'a marapá'á iyéna Ísóigona kwaásiyavena kawer-áímbá simátímatuwena Síriyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a koména
23 évaka'-no'waamba kwaitinkéna tiyuwéna Kárésiyaa-ayampa'a Vírísiyaa-ayampa'a naaó'-nao'a kwénaaena Ísun-aai ísówaiyavena simátíma'maena iyúwasa asiramái méraawe.

moóráwai áwí'a Ápórosina kwaasái.

24 moóráwai Yútaa-kwaasi áwí'a Ápórosi éna kwemá Arekesándiyaavaken-kwaasi Évésasi-naopa'a taméra i. kwemá Áánútun-aai kawe'á umái kwéisena aúváí-kwandaaivinken-aimba kawe'á umái simátíma'maena iyúwana
25 moóráwai Ísóigona aampa'á kwégun-aimba simámakowana aamoí éna asiramái simátimena Ísun-aai arupí umái simátíma'maena iyéna Yóni nombó pétinkon-aine su'mai iséna Ísuna kwaási nombó kwévetinkon-aimba íma isómba

26 Évésasi-naopa'a taména Yútaa-kwaasiti
mono'-náúmpá'á asiramái simátímúwasarai
Párísirae Ákwírae isésarai ái'maesarai kentí
naaúmpa'a máankesarai Áánútuna aampa'á
kwégun-aimba amápar-aimba kawe'á umái
simámakaaiye.

27 simámuyana Ápórosi iséna séna Ákáyaa-
marava'a kónáe súwasa Évésasi-naopaken-
kwaasi Ísun-aai ísówai áwa'naa ónaumne sésa
aúváíma agaimái áménaya Ísun-aai ísááwai
Ákáyaa-marava'a máyáawai mátímínasa kawe'á
umánkáaro suwaná mináúvái maimaéna
kweémena kúmba Áánútu úwoi áwa'naa úwana
Ísuna aampa'á kuwái túwa'naa ena

28 avora'á Yútaa-kwaasiye aaí kwes-
imá kwesiman-ena Áánútun-aai aúvái-
kwandaaivinken-aimba simátimena
séna Áánútumo usásinankaiwaimba
kwéamu'maraundawaiya kwemá Ísuman-iye
súmba kwenááigo miwí tááigomba usáyaaitowana
miráumai Ísuna aampa'ó kuwái túwa'naa uráiye.

19

Póro Évésasi-naopa'a kuráin-kwasai.

1 Ápórosi Kórínti-naopa'a máyowana Póro
avumpim-bárává'á kweémena Évésasi-naopa'a
kúmba Ísuna aampa'ó kun-kwáási máyówana

2 Póro tuwánéna tísaa ena séna Ísun-aaiyave'a
áraire siráan-kanaa ára Áánútun-amankoma
kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa

ímaniye. Áánútun-amankon-aaiya íya ísaraumne suwaná
3 Póro séna nóran-aaina kwésesa nombá pétinkaraao súwasa miwí sésа Yóni simátímakain-aimba kwésimasimesaya nombá pésinkaraawe suwaná
4 Póro séna Yóni séna sáwí-imayaa tínaaemba umásuwe'a Áánútumpa'a teró súwasa mirá uwaná nombá pétinkena séna moóráwai kesínaaemba tíniwain-aaiyavai áraire sé'a kwesé aráápamai máéro Yóni siráiye. miwántávéna Ísuwe siráiye Póro súwasa
5 miwí isésa Ísóigo Ísuntavesa ísámai nombá pérówana
6 Póro tine'á ayáámba tátorowana Áánútun-amanko miwívímbá anómba umátinkowasa ó'on-o'on-kwaasi tááivinkemba kwésesa Áánútun-aai simátimesa
7 sísamaivakemba kae'á kumbaimái-kwaasi mirá uráawe.
8 mirá uwaná Póro miwísé ména kaumbo-kwíyónká'á Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á kwéiyena Áánútu kwená kwaási kwégawaa-in-aimba asiramái simátíma'maena iyúwasa
9 évakarawai tirunté marésa mináíntávésa íma áraire sésa amáparawai túranka'a Ísóigona aantavésa simái sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuna aampa'ó kun-kwáási tí'maena moóráwai áwí'a Tíránasi ira-námbá úmakon-daumpa'a mói tínkarena aasiyaasi-táwai Ísóigon-aai simátíma'maena kwéiyena
10 kaer-í maisuwówasa Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye Ésiyaa-marava'a máyón-kwaasi

amápa'a Ísóigon-aai ísaraawe.

Síva áánimbaati kwaasái.

11 Ísóigon-aai ísówana Áánútu Póromba asir-ayámbá amúwana ímo awárom-bayai ó'om-bayai mayówasa
12 évaka-kwaasiyomba ampantanéí Póro ane'á to'maésa kentí kwaásimo tí'o úwai tine'á máyo'marowasa asóvawasa kentí kwaási tirumpimbá taraváá-kwámbá máyowasa mirá máumatinkowana taraváá-kwámbá kóuwasa
13 évaka'-Yutaa-kwaasi kwénaaesa kwaási tirumpinkémbá taraváá-kwámbá maitíyu'maesa kwégwesa taraváá-kwántávésa sésa asiramái séta Ísu áwíka'a Póro kwésin-awika'a kóroya kwésune suwaná
14 moóráwai áwí'a Síva Yútaa-mono-kawaa-kwaasigo áánimbaa'a avakaeté mésa pósa mirám-báyáí máyówana
15 taraváá-kwánkó simátimena séna kemá Ísumba awáné'a Póromba awáné'a kwéumpo kemá nááwiya'o simásuwowana
16 taraváá-kwánkó arumpimbá máyon-kwaasigo tínkamuwana naaé kwégumuwana unáánkwátói tarátiyuwena minávákáété-kwáási usáyaatena tuwéntáíyuwowasa unáánkwátói-iyaaimba máápa'a kúmúwasa
17 Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye amápa'a Évésasi-naopaken-kwaasi mináímbá isésa táátavai ésa Ísóigo Ísu áwí'a mósá makáawe.

18 sáwívarawai máyónka'a Ísun-aaiyavesa áraire suwáí tésa kwaási túranka'a paárésa sésa sáwí'a uráumne sésa

19 miwívínkémbá pukaa'ó agayáán-kwaasi miwítí aúváí-kwandaai tamairésa pukaa'ó agáyón-aimba kwáyontavesa tamaimái iravímbá agaisuwésa mináúváí-kwándááímó meéyán-uraamba sáwíva-kwaasi aíyayaamba naikamáiyavai minóntánkó áwí'a 50,000 kina tuwésa
20 mirá anón-tantaa'a umbá pósa Ísóigon-aai asiramái simátíma'maesa kuwasá sáwívarawai mináíntávésa áraire siráawe.

Évésasiva'a anónkar-anonka'a siráan-kwasai.

21 mirá uwaná Póro séna Másétóniyaa-marava'a Ákáyaa-marava'a kwénaae'a Ísóigon-aai simátíma'mae'a naaónáe séna minkákémbá Yérúsaremuva'a kuré'a Árómáa-naopa'a kónaumne séna
22 Tímótinte Érásátasinte áwa'naa í-kwáásírái ti'marówasarai Másétóniyaa-marava'a kuyaná Ésiyaa-marava'a kweyáá méraiye.

23 máyowasa minkánáá Évésasi-naopaken-kwaasi Ísóigona aampa'ó kuwáíyávésa tirumbá sáwí'a umátinkesa mindáópakemba anónkar-anonka'a suwaná
24 moóráwai áwí'a Témítiyasi minkwáásígó óntandei úmakena miwítí kampar-ísóígóná kíto'-mono'-nane séna minkámpár-ísói-íninkó áwí'a Átémísiye sésa kwená mayáí-kwáásíyómbá úmakowasa sáwíva-kwaasi óntamba mágwétimesa minkámpár-ísóígóná naambá kwémeyan-uwana
25 Témítiyasi mimbórá-máyáí kwémayon-kwaasi tááyowasa tayorupowaná simátimena

séna kentáási anón-ontamba mimbáyáirákéntá kwémayaumne.

26 ánivo Póro séna kwaásimo úmáráamba kampar-ísóígómbá kwéumaraawemo sin-áímbá Ésiyaa-marava'a Évésasi-naopaken-kwaasiye ó'on-o'on-daopaken-kwaasiye isésa áraire kwésewe. kemá Póron-aai á'a ísaraawe.

27 Póron-aaigo kentáási mayáímó sáwí'o índayavena kwéiye. íma miráwé su'mai ínívo Ésiyaa-maravaken-kwaasiye amápa'-maravaken-kwaasiye kentáási ísói-ininko áwí'a Átémísi mósá kwémaraamba Póron-aaigo Átémísina mono'-námbá úwoisankaamba simái umásukaimba póna kwenáwí'a kumíníye siráiye.

28 súwasa mináímbá isésa tirumbá sáwí'a úwasa aaisambá sésa anónkar-anonka'a sésa Évésasi-naopaken-kwaasi kentáási Átémísi áwí'a anómba kwéiye sésa

29 ayamái suwasá mindáópa'a tésa anónkar-anonka'a kwésesa Pórowe kwénaauyan-kwaasi Másétóniyaavaken-kwaasirai moóráwai áwí'a Káyási uwaná moóráwai áwí'a Árísítakasi mindárai tavisímaesa torupamái máyópa'a mátínkówana

30 Póro amápa-kwaasi torupepá'á iyónáe súwasa Ísuna aampa'ó kuwái íma kwaaó sésa tátorowasa

31 mimbáráváken-ánón-kwáási évakarawai Pórona kwaási pósa aaí tuwésa sáwíva-kwaasi torupepá'á íma iyuwó Pórontavesa siráawe.

32 suwasá torupon-kwáásíyómbá sáwívar-imayaa uwaná miwítí imáyáa sáwí'a úwasa

évakarawai ó'on-aintavesa suwasá évakarawai mirá suwasá évakarawai sésa nóin-aintavaiye sétaawa tayoruparáumno-imayaa uwasá

33 Yútaa-kwaasi miwítí avumpinkémbá moóráwai áwí'a Arekesándaamba túranka'a máánkarowasa évakarawai anónka'a sésa emá aaí siyó suwaná miwí táái karánáe séna ayáámba mósá tuwówasa

34 awánomba Yútaa-kwaasi úntavesa mimbórááímbá ayáátááka'a tavisimái anónka'a sésa Évésasi-naopaken-kwaasi kentáási Átémísi áwí'a anómba kwéiye siráawe.

35 anónka'a kwésuwana mindáópaken-anon-kwaasigo aúváímo agayóndako tiyoráí-ímáyáá éna séna Évésasi-kwaasiyono. amáparawaiya awánáúnda Átémísina mono'-námbá kwégawaa-eta ó'oran-ontamba kwíyómpakemba marapá'á kunkáin-ontamba kwégawaa-une.

36 mináímbá íma kanaán-umai karánááovo amápa'a aaiseré'a mé'a íma sáwí'a oró.

37 mindárai mono'-náúmpákémbá íma umóyámbá ésarai kentáási ísói-inintavai íma simái sáwí'a uráaya'anivo úwoi tí'mae'a maanká'á tiráawe.

38 Témítiyasiye kwená mayáí-kwáásíyé aaí simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi kwáyáiye. anón-kwaasi máyáamba pósa aaí simái kawe'á umátinkanaaowe.

39 ánivo keinárawa'o ó'on-aimbo kwáyáina'o é'a amápa-kwaasimo torupamáímo máyáampimba simái kawe'á umásuwanaaowe.

40 kesáámó aaivintáámó ménaundaya ívé'o áái'o tiyéta Árómáani-kamaani-kwaasi tésamo

tasísaa esayaamo nóinkaken-aira tiyááomo síyata kesáámó sénaunda-ainta íma kwáyáiye.
41 aúváímo agayón-kwaasigo simásuwena torupamáímo máyón-kwaasi ti'mátuwowasa kóuraawe.

20

Póro Másétóniyaa-maravare Kíríki-maravare kwénaaun-kwasai.

1 miwí táái ánásowana Póro Ísuna aampa'á kun-kwáási tááyowasa tuwaná miwítí imáyáa simái kawe'á umátinkena séna Ísun-aaiye su'mai maimái tirumpimbá kawe'á oró séna ánivo méwaro séna tiyuwéna Másétóniyaa-marava'a kweémena
2 mivá'á naaó'-nao'a kwénaaena Ísuna aampa'á kun-kwáásíyávéna ávááraumai simátíma'maena kwénaauwasa tirumbá kawe'á úwana tiyuwéna Kíríki-marava'a kweémena
3 koména kaumbo-kwíyómbá maisuwéna nompí-sípívímbá Síriyaa-marava'a kónáe séna úwasa Yútaa-kwaasi kwená ámááyu-aimba sumbá iséna ivátuwena Másétóniyaa-marava'a marapá'á kónaumne súwasa
4 maaráumai-kwaasi moóráwai Pérea-naopakewai Pírasi ááninko áwí'a Sópata úwana Tésárónaikaa-naopakendarai túwí'a Árísítakasiye Sékandaawe uyaná Tépi-naopakewai áwí'a Káyási úwasarai Ésiyaa-maravakendarai túwí'a Tikikásaawe Tóvimasiye uyaná Tímóti úwasa umái Pórowe kwésa
5 aiva'á Táróasi-naopa'a koméssa kentáásimu'a makówata

6 Yútaa-kwaasimo ímo intóráin-tantaakwara-pereti úwoi-peretimo kwéagayon-kanaama ánásonka'a Vírípai-naopakemba nompí-sípí táto'mai usáateta kweémeta éva'aasei-no'waamba mindómpí-sípívímbá kógwaeta Táróasi-naopa'a marapá'á kunásáveta aiva'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiyeya kométa moórá-sontaaya méraumne.

Yútíkásaamba pukáimpinkemba usásinankarain-kwasai.

7 sontaará'á Ísuntaveta ísámai toómbá néta aráá-tomba naandayávéta torupamái máyaawananaya Póro aaváyaa kónáe séna simátíma'maena no'wáán-avuntamba iyúmba

8 ávúmayaatanaan-daumpa'a méta sáwívar-omba kúra'maketa máyaawananaya

9 moóráwai ívé-kwaasigo áwí'a Yútíkása naan-aváápímbá umáyowana Póro Ísun-aai simátíma'maena kwéiyuwana Yútíkásaamba áúgávaa'a úwana kwaeguréna meminkákémbá toká'maena marapá'á kuntuvamúwasa marapá'á kunkésa kunawánomba pukúwasa uwaná

10 Póro kuména kunkívairena taparéna awánéna séna íma imáyáa oró. pukéna kusúvarena umái máyáiye simátimena

11 mindáúmpá'á iyéna Ísuntavena ísámai toómbá topámbai timúwasa nowaná Póro simátíma'maena kwéiyuwana mói irataró'a tiyuwéna kúwasa

12 puwúwanamo usásinankon-kwaasigomba ái'maesa kwená naaúmpa'a máankesa tirumbá kawe'á úwasa méraawe.

Póro Máíritasi-naopa'a kuráin-kwasai.

13 máyówana Póro simásimenaya séna keinárawa'a nompí-sípívímbá Ásoso-naopa'a kwégwiya'a kemá marapá'á kweéme'a Ásoso-naopakemba nompí-sípí táto'mai usáate'a kónaumne súwata aiva'á kunkéta nompí-sípí táto'mai usáateta kweémeta Ásoso-naopa'a kówánanaya

14 Póro marapá'á kweémena Ásoso-naopa'a kuréna nompí-sípí táto'mai usáatowata kweémeta Mítíríni-naopa'a kógwaeta

15 irataró'a kweémeta Káyoso-marava'a kóyaaitaawananaya enówata kógwaeta usá aaváyaavimba kweémeta Sémóso-marava'a kóyaaitaawananaya enówata kógwaeta usá aaváyaavimba kweémeta Máíritasi-naopa'a kówánanaya

16 toómbá áká'mai Áánútuntavesa ísámai kaunánáe sésa torupaan-kánáá sáwíyanka'a tíníye kwéuwana Póro séna avekáámbá Yérúsaremu-naopa'a kuré'a mintánómbá komandánáe séna nompí-sípívímbá Évésasi-naopa'a kóyaaitanaundapo Ésiyaa-marava'a íma ayáátááka'a ménaumne súwata Máíritasi-naopata kuráumne.

Póro Évésasivaken-kwaasiyavai méwaro siráin-kwasai.

17 Máíritasi-naopata kówánanaya Póro moóráwaimba ai'marówana Évésasi-naopa'a kweémena Ísóigona kwaásiti anón-kwaasiyavena

kosimátimena séna Póro kwétaayaivo teró siráiye súwasa
18 tuwaná simátimena séna kesáái ísáaro. kesí aiva-táwai Ésiyaa-maravа'a kesé komé'a kemó ówánda suwánaraawe.
19 Yútaa-kwaasi sínkamiyanesa kwésuwana sirunkó umbaí kwétowa'a íma imáyáa é'a Ísóigona kwayó'ná'á úne sé'a kwenaísamaivimba mé'a kwená mayáí mairáumne.
20 íma aúpá'á tuwé'a amápar-aimba úwoi simátime'a kembó túwa'naa ií-áímbá torupamái máyáampine kentí naaúmpare simátíma'mae'a iráunda á'a ísaraawe.
21 Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye ávááraumai simátime'a sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Áánútumpa'a té'a Ísóigo Ísun-aaiyave'a áraire sé'a kwesé aráápamai máéro simátíma'mae'a iráumne.
22 ánivo Áánútun-amanko Yérúsaremuva'a kwaaó simásímakaimba pó'a mirá ónaumne. kesine'ó paárinintavai íma isáúnda úwoi kwégune.
23 amápa'-naopa'o kúnda Áánútun-amanko asir-amái simásimena séna umbai-yántáá'á umánkesa ándáva'a máánkanaaowe simásímímba mindáwe su'mai ísaraumne.
24 sínkamiya'o puwónaundara'a íma kárákwiyonaunda pó'a Ísóigo Ísu símakaim-bayai maimái ánásanaumne. Áánútu úwoi kwésuwa'naa-i-aimba áséi-kwasai simátíma'mae'o kwéiyunda-mayai maimái ánásanaumne.
25 mimbáyáí mairáunda keinárawapimba kwénaae'a Áánútu kwená kwaási kwégawaain-

aimba simátímakaunda pó'a naaémbo é'a kembó ímo suwánáíyamba ken-ísaraumne.

26-27 íma inkaiséwánda Áánútun-aai amápar-aimba simátímakaunda pósa keinárawapinkembo évakarawaimo kesááimo ímo isésamo Áánútumpa'o ímo tésamo ombá íma kesí ááinkoman-ivo kentí ááinko ína'a mirá ónááontave'a mináímbá ívé'a asiramái kwésimatimune.

28 Áánútu ááninkomba ai'marówana kuména kumpuwéna kwená naaenéí meéyán-umásukaimba Ísóigona kwaásin-ovo kárákwiyoro. Áánútun-amanko kembá usásintinkaraivo kentúrakwara Ísóigona kwaásirakwara'a kawe'á umái kárákwiyoro. sipisípira'o kárákwiyonten-umai kárákwiyoro.

29 áwáávitemo índa-iyamba téna sipisípi tavamáímo kwáráíntemba kemá kónasa kwaási tésa tasáwí'a ónááowe.

30 moórá-kanaa tínasa keinárawapinkemba évakarawai usásinesa Ísuna aampa'á kon-kwáásítí imáyáa tavisénáe sésa kampar-áímbá síyasa évakarawai áraire sésa kwaránááowe.

31 mindáyave'a kárákwimai kawe'á oró. kaumbo-í kwéte'a moórá-morawaimba sirumbá kwéumatinke'a aaváyaavimba enónka'a no'wáámba aasiyaasí simátínkámae'a iráumne. mináíntávé'a imáyáa umái kawe'á oró.

32 kawe'á íyana Áánútu kárákwitinkamae iyína'a máéro. kwenááigo asiramátinkaniye. kwená kwaásimo kawe'ó kwéumatinkaintemba kenkwárá'á kawe'á umátinkaniye.

33 óntantavai unáánkwátóiyavai á'owiti

náaindaantavai íma súran-anda kwéune.
34 mayáímá kwémae'a minóntándéí ímo
makáunda-yantaa'a mégwémae'a kembó
súwa'naa on-kwáásití toómbá unáánkwátói
kwémaitime'a kwéune. mirámó ówánda á'a
suwánaraawe.
35 asirayám-báyáímó mayáawánda
suwánaraamba pó'a mirá kwée'a pasusimáímo
máyáan-kwaasi túwa'naa ónááowe. Ísóigo
Ísu siráin-aimba imáyáa oró. kwemá séna
kwémayaawai tirunkó kawe'á kwéimbanivo
kwétimatuwaawai tirunkó kaweté kwéiye Ísu
siráin-aimba Póro siráiye.
36 Póro simásuwena kívairena minánón-
kwáásíyé Ísóigompa'a námúnaa simásuwowasa
37 amáparawai ávááran-ivi'a kwétesa Póromba
tayaparésa paruvará umánkesa uwaná
38 Póro séna naaémbo é'a íma suwánanaaowe
siráin-aintavai tirumbá umbaí kwétowasa
nompí-sípívímbá móruna áúkaawe.

21

Póro Yérúsaremuva'a kuráin-kwasai.

1 móruna aúwówata minkwáásíyávéta méwaro
séta tiyuwéta nompí-sípívímbá usáateta arupí
umái kweémeta Kóso-naopa'a kóyaaiteta
kweémeta kógwaeta usá aaváyaavinkaamba
Áróso-naopa'a kóyaaiteta kweémeta Pátaraa-
naopa'a kuréta marapá'á ásáveta
2 awánaawandaya Vínísiyaa-marava'a kwíní-
nompi-sipi kwáyowata mimpímbá usáateta
kweémeta

3 Sáiparasi-marama siyáánepa'a kwáyowata kóyaaiteta kweémeta Síriyaa-marava'a kówándaya Táyaa-naopa'a náaindaamba mógwéyuwowata marapá'á ásávaawanasaya

4 Ísuna aampa'á kuwáí máyówata tuwánéta moórá-sontaa miwísé máyaawanasaya sésa Áánútun-amanko simátímakain-aimba Pórontavesa simámesa sésa inkámóvo Yérúsaremuva'a íma kwaaó simáma'maesa íyúwata

5 miwísé máyaawanda-kanaa ánásowata mindáópa'a tuwéta kówánasaya minkwáásíyómbá miwítí aarai-iyámpóise sí'maesaya naambáru'a tuwésa uwí-nómpá'á kúmúwata kívaireta Áánútumpa'a námúnaa simásuweta ówánasaya

6 kentááyávésa ánivo koró suwatá miwíyávéta ánivo méwataao simásuweta nompí-sípívímbá usáataawanasaya miwí kuntauwerésa miwítí naaópa'a iráawe.

7 miwítí naaópa'a íyúwata nompí-sípívímbá Táyaa-naopata tuwéta Tórémesi-naopata marapá'á ásáveta Ísun-aai ísówai tuwánéta siyáánta kwétimeta moórá-no'waamba miwísé kwaéta

8 usásineta marapá'á kweémeta Sísáriyaa-naopa'a kówándaya ááéma aantá-kwaasi avakaeté-kwaasira'a Ísuna mayáí tímakowaivinkemba moóráwai áwí'a Vírípina naaúmpata umáyaawananaya kwemá Ísun-aai kwésimatimuwai máyowasa

9 ayáámúmbaa'a éíyaimba mésa íma kwaaí

mairésa úwoi mésa Áánútun-aai kwésimatimesa tivowáe máyówata
10 évaka'-no'waamba mindáúmpátá kwégwaewananaya moóráwai Áánútun-aai kwésimatimuwai áwí'a Ákápáasi Yútiyaa-maravakemba
11 kuména Póro ámúr-anda kumbairéna kwenaísamai ayáánka'a asááumai umásítai'a umái agaráárankena séna Áánútun-amanko séna maanámúr-ándáó avowámó Yérúsaremuva'o iyínasamo ésa Yútaa-kwaasi táto'mai miráumai asááúmaresa áí'maesa ó'onkaa-kwaasi mátimenaaowe Áánútun-amanko siráiye Ákápáasi kusúwata
12 iséta keséya máyón-kwaasiye Pórontaveta séta Yérúsaremuva'a íma iyuwó asiramái séwánanaya
13 Póro séna nóintavai ivi'á kwétera kaer-ímáyáá kwéumasinkaawana kesirunkó umbaí kwétaiyo. Yérúsaremuva'o íyónasamo kembó tátoranaaomba íma sáá'a kwégaiye. Ísóigo Ísun-aai simátimudayavaimo sínkamonaesamo sésa úwoi sínkamonaaowe Póro súwata
14 kwenááiya íma kanaán-umaiya araaisénaumne séta ivátuweta séta Ísóigona imáyáara'a mirá ónááowe siráundayaawe.
15 mirá simásuweta évaka'-no'waamba miwísé kwaéta kentáási náaindaamba to'mayaa úmaeta mindáópa'a tuwéta Yérúsaremuva'a iyówánasaya
16 Sísáriyaavaken-kwaasi Ísuna aampa'á kuwái évaka'a keséya Yérúsaremuva'a iyésa moóráwai áwí'a Nésonona naaúmpata móisinkowana minkwáásígó Sáíparasi-maravaken-kwaasi

ayáátááka'a Ísuna aampa'á kwéguwai séna kesí naaúmpa'a ménaaowe súwasa kwená naaúmpata móisinkaraawe.

Póroe Yémésiye aaí simátímakaayan-kwasai.

17 móisinkesaya kentí naaópa'a kúmúwata Yérúsaremuva'a umáyaawanasaya Ísun-aai ísówai aamoí kwéumpinkemba sirówata

18 ugwaéwándaya usá aaváyaavimba Ísóigona kwaásiti anón-kwaasi Yémési torupamátinkowasa máyópata Póro sí'maenaya kúwata komáyaawananaya

19 Póro ayáámba tíma'mai paruvará éna séna Áánútu ámakaim-bayaimo ó'onkaa-kwaasivimbo mairáin-aimba amápar-aimba simátimuwasa

20 isésa Áánútu áwí'a mósá marésa Pórontavesa sésa kentáási kwaásiyo. sáwíva-kwaasi Yútaa-kwaasi Ísun-aaiyavesa áraire kwésesa Mósesina ámáámba íma tuwésa asiramái isésa méraamba á'a ísaraane.

21 évakarawai miwíyávái sésa Póro ó'onkaa-kwaasiti naaó'-nao'a kwénaaena Yútaa-kwaasi mindáópaka'a máyáan-kwaasiyavai simátimena séna Mósesina ámáámba ivátuwe'a kentí iyámpói túra'a íma kárámai araa'éna umátinke'a Yútaa-kwaasiti aambá íma kwáráaro Póro kwésiye se-wasá isésa

22 emó tiráanda-aimba isésa áwáá'a kwésevo

23 simáméndantenta uwó. maankáá éíyain-kwaasi mésa Áánútumpa'a árair-aimba símakaamba po

24 egwárá'á mirán-uwo. Yútaa-kwaasiti ámáámba ísámai kawe'ó ií-yántáá'á e minéíyáín-kwáásítí pói'o meéyán-umátiyuwe mono-káwáá-

kwáásí timé miwísé a'nóntáu káráyuwenasa awánésa Yútaa-kwaasi Ísun-aaiyavesa áraire sewáí sésa emá Mósesina ámáámba isé máyaanasa entávái kampar-áímbá simánkaraawe seró.

25 ánivo ó'onkaa-kwaasi Ísun-aaiyavesa áraire siráawaiyaveta ááéma moórá-aimba séta agaimaréta séta kampar-ísóígóntávái imáyáa ésa pói'o umándaamba mimpói íma naaró. naaemá íma naaró. póímo tuvú'newana kwená naaemá ímo kumíndamo úwoimo kwáyáina'a mimpói íma naaró. aarai-úmóyámbá kwaai-úmóyámbá íma oró. ááéma mináímbá agaimaréta tukáundayaawe suwaná Póro iséna

26 usá aaváyaavimba minkwáásí tí'maena Yútaa-kwaasiti ámáámba ísámai kawe'ó ií-yántáá'á usá umásuwena Póro anóm-bono'-naumpa'a iyéna mono-káwáá-kwáásíyávéna séna avakaeté-no'waamba maisuwéta Yútaa-kwaasiti ámáámba ísámai kawe'ó ií-yántáá'á umái ánásasuweta moórá-morawai pói'a úmaeta Áánútunka'a máamenaundayaaniye simátímakaiye.

anóm-bono'-naumpa'a Póromba tátokaan-kwasai.

27 simátimena máyowana minávákáété-nó'wáámbá ánásowana Póro anóm-bono'-naumpa'a umáyomba évaka'a Yútaa-kwaasi Ésiyaa-maravakewai uawánésa Pórontavesa sáwí-aimba simánkesa inkamí-ímáyáá kwéesa tátokesa anónka'a sésa

28 Ísareri-kwaasi súwa'naa oro. maankwáásígó naaó'-nao'a kwénaaena Ísareri-kwaasiyavena sáwí-aimba simátinkena Mósesina ámáámba simái sáwí'a kwéumankena maanánóm-bónó'-námbá simái sáwí'a kwéiye. ívé'a ó'onkaa-kwaasi tí'maena maanánóm-bónó'-náúmpá'á Yútaa-kwaasiye su'maimo iyí-náúmpá'á mógwétinkaisana póna maankáwé'-námbá sáwí'a kwéiye sumbá

29 Évésasi-naopaken-kwaasigo áwí'a Tóvimasi Póroe Yérúsaremuva'a kwénaauwasa awánonka'a pósa imáyáa ésa Póro áí'maena anóm-bono'-naumpa'a móankaraiye-imayaa kampa'á ésa mindáyavesa mináímbá siráawe.

30 mináímbá anónka'a simásuwowasa mindáópaken-kwaasi mimbórávímbá takwiyésa Póromba tayáto'mai mono'-náúmpákémbá tavisímaesa máá'aruva'a móruna auwésa mono'-nánkóná onta mósá kwéumaresa

31 sáwíva-kwaasi Póromba inkamír-inkami'a kwéuwana moóráwai Árómáani-i-kwaasiti anóndakontavena usimámena séna Yérúsaremuva'a amápa-kwaasi áái'a kwétiyaawe súwana

32 avekáán-umai i-kwáásíyé miwítí kawáá-kwáásíyé tí'maena isaaiséna kuména kwaási torupamái máyómpimba tavákáraa'a úmaena kumúwasa i-kwáásíyé miwítí anóndakone tuwánésa inkamé máyómba úwoi máyówana

33 anóndako Póromba tayátorena i-kwáásíyávéna séna kaer-ándánéí taasááóro simásuwena tísaa ena séna maankwáási nááwa'iyo. kwe nóra uráiyo súwasa

34 évakarawai ó'on-o'on-aintavesa suwasá

évakarawai mirá suwasá uwaná anóndako mináínkóná ááimba íma iséna i-kwáásíyávéna séna mindá'á áí'mae'a i-kwáásítí naaúmpa'a íyóro súwasa
35 áí'maesa ontaví-káráúrávámbá íyúmba inkamónáesa kwéuntavai i-kwáási tiyáánka'a toká'maesa kwéiyuwasa
36 tínaaemba kwa'maé kwéiyesa tuvuwíyana puwíno símaesa anónka'a iráawe.

Póro simátímakain-kwasai.
37 i-kwáási Póromba áí'maesa miwítí naaúmpa'a iyónáe suwaná Póro miwítí anóndakomba simámena séna moórá-aimba simámenae súwana anóndako séna Kíríki-kwaasi tááivinkemba kwésempo
38 emá íma Ísípi-maravaken-kwaasi óne. minkwáásígó Árómáani-kamaani-kwaasiyavena aaisambá tiyéna sáwíva-kwaasi 4,000 kwaasi simái tí'maena áái'o tiyáí-yántáá'á maimaésa kavóná-marava'a kuráamba íma kwemá óne súwana
39 Póro séna Yútaa-kwaasi úne. kesinó kembá Sírísiyaa-marava'a Táásási-naopa'a masínkarena anón-daopa'a masínkaraiye simásuwena séna moórá-aimba simátimenae súwana
40 anóndako séna ánivo mirán-uwo súwana Póro ontará-káráúrá'á ména aaiseránááontavena ayáámba mósá tuwéna séna kemó senda-áímbá ísáaro súwasa aaisérówana Yútaa-kwaasi tááivinkemba Ípírun-aimpinkemba simátímakaiye.

22

1 Póro simátimena séna kesívárawaisai ke-sivoísáíyo aaí simátínkáamba anondá mináímbá

sénaumpo ísáaro séna

2 Ípírun-aimpinkemba súwasa miwí tááivinken-aimba pósa isésa aaisékésa kwenáái kawe'á umái ísówana Póro séna
3 kemá Yútaa-kwaasi úne. kesinó Sírísiyaa-marava'a Táásási-naopa'a masinkówa'a anón-é'a Yérúsaremuva'a Kámérierinopa'a tamáyaawanana kentáá síkwá'nái ámáámba asiramái simásíma'maena iráiye. maanká'ó máyáan-kwaasimo Áánútuntavaimo asiramái máyáantemba Áánútun-aai asiramái mé'a méyatokaumne.
4 Ísuna aampa'á kun-kwáási sáwí'a kwéumatinke'a tavisímae'a ándáva'a aarai-kwaaí mátínkaraumne.
5 ááéma aiva'mónó-káwáánákówé monor-ánón-kwáásíyé aúvái simésa Támásikasi-naopa'a Yútaa-kwaasi maimaé mátimiyo suwa'á Ísuna aampa'á kun-kwáási kotí'mae'a Yérúsaremuva'a ándáva'a mátinkanae sé'a Támásikasi-naopa'a kuráumne. ááémo mináúváímó símakaan-kwaasi kotísaa e'o é'a kentávái árai'a kwésiye seró.

6 ánivo aampa'á kweéme'a Támásikasi-naopa'a egwaa'á kówánana kwáyá'wái kwíyómpakemba ságayamba tawáonkaan-tantaa'a tuwówana kuména súgáyáagaya úwa'a
7 marapá'á tuvamówánana aaiyé su'mai kwéisaawanana sááyena séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a kwéono súwa'a
8 emá nááwa kwéseno séwánana kemá Násáretivakewaima Ísuma únama sáwí'a kwéumasinkaane súwasa
9 kesémo máyón-kwaasi ságayamba awánésa

kwésimasimun-aimba íma kawe'á umái ísówa'a
10 áísaa e'a sé'a Ísóigoo ke nóra ónaumno
séwánana Ísóigo séna usásine Támásikasi-naopa'a
kwinaná moóráwai Áánútumo embó ámakaim-
bayai-aimba simámino súwana
11 ságayanko súgáyáagaya úwa'a íma
kwéawanaawanasa kesé kwénaaun-kwaasi
siyáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a kuráawe.

12 kuwaná moóráwai áwí'a Ánánáesi
Áánútun-aaiyavena asiramái ména kentáási
ámáámba kwéisowasa Yútaa-kwaasi Támásikasi-
naopakewai kwenáwí'a mósá makówai
13 kesópa'a téna kesí egwaa'á taména séna
Sóroo kesí kwaásiyo. ó'omba kawe'á umái
aúramba awánaniyone súwa'a avekáámbá
súramba awánamai kawe'á ówánana
14 séna kentáá síkwá'nási Ísóigo embá
usásinankaintavai kwená imáyáa kwaráníyone.
kwená kawe-kwáyóná'á awáné kwenáái isé ónda
po kwenáái kwaráníyone.
15 awánáánda-yantaa isáánda-yantaa'a amápa-
kwaasi simátíma'mae naaíníyone.
16 íma úwoi maé usásine Ísóigo Ísumba ááyenana
ená sáwí-imayaa mayauwáína Ísuntavai ísámai
mono'-nómbá peraaó Ánánáesi simásuwowa'a
mirá uráumne.

17 mirá é'a koyauweré'a Yérúsaremuva'a
tamé'a anóm-bono'-naumpa'a Áánútumpa'a
námúnaa kwése'a kaainkáámbá awánaawanana
18 Ísóigo simásimena séna Yérúsaremuva'o
máyáan-kwaasi kesáái simátímínasa íma kawe'á

umái isánááovo avekáámbá usásine maanká'á tuwaaó Ísóigo súwa'a

19 Ísóigoo mono'-náúmpímpá'á kwénaae'a enááiyavai áraire sen-kwáási táto'mai tínkambai tavisímae'a ándáva'a mátíyukaunda á'a suwánaraawe.

20 Sítíveni enáái simátímakaiwaimba tuvúkáanka'a kemá mé'a sirunkó kawe'á kwéuwa'a tuvúkáan-kwaasiti paákár-únánkwátóira'a kárákwiraawanasa tuvúwúwana pukáiye séwánana

21 Ísóigo séna ai'máráana usásine nánka'a ó'onkaa-kwaasi kesáái simátíma'mae naauwó Ísóigo siráiye Póro siráiye.

22 Póro súwasa naaémbo sún-aintavesa áwáá'a sésa anónkar-anonka'a kwésesa áíke'a tuvuwíyana puwíno. mirán-kwáási íma maambárává'á méniye

23 anónkar-anonka'a kwésesa miwíti unáánkwátói ayúkésa awáávána kwéesa ovaí káúresa óipa'a kwéiyaata uwaná

24 Árómáani-anondako i-kwáásíyávéna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa mirá uwaná séna Pórombo áwíruku'a náíyana Yútaa-kwaasi tááigona ááimba sínata ísáano súwasa

25 Póromba ándánei asááúmankesa áwíruku'a nánáe sésa uwaná i-kwáásítí kawááná'á máyowana Póro kwentávéna séna kemá Árómáani-kwaasiti aúvái-kwandaai tokáundawaimba ímo sísaa ombá aaivimbó maisinkésamo súwíruku'a nánááon-imayaa kwéomba pósa ámáámba karésa uwóví'a ónááomba pósa íma úwoi súwíruku'a nánááowe Póro súwana

26 iséna kwená anóndakomba kosimámena séna
minkwáási Árómáani-kwaasiti aúváí-kwandaai
tokáiwaimban-ivo nóra ónaumno súwana
27 anóndako iséna Póronopa'a téna séna
Árómáani-kwaasiti aúváí-kwandaai tokáano
súwana owé súwana
28 anóndako séna kemá anón-ontamba
kwétuwe'a mináúváí-kwándáái maimái tokáumne
súwana Póro séna kesivo tokáimba pó'a kegwárá'á
úwoi tokáumne súwasa
29 áwíruku'a nánáe sun-kwáási mináímbá
isésa nénka'a kuwaná anóndakogwara'a áátavai
éna séna Árómáani-kwaasiti aúváí-kwandaai
tokáiwaimba asááúmankaunda uwóví'a úne séna
áátavai uráiye.

Póromba monor-ánón-kwáásítópa'a máánkarain-kwasai.

30 áátavai éna usá aaváyaavimba anóndako
séna Yútaa-kwaasi Pórombo simánkáan-ainkona
ááimba síya'a isánáe séna mono-káwáá-kwáásíyé
monor-ánón-kwáásíyávéna séna torupamái
méwaro séna i-kwáásíyávéna Póro ayáámpinken-
anda ayútuwaaro súwasa ayútuwowana áí'maena
torupamái máyónka'a máánkaraiye.

23

1 máánkarowana Póro monor-ánón-kwáási
tuwánamai kawer-éna séna kesí kwaásiyono.
kemá ááégwara ívékwara'a Áánútu aúranka'a
kawe'á umái mé'a moórá-yantaa'a sirunkó íma
umbaí kwétaiye súwana
2 aiva'-mónó-káwáánákó áwí'a Ánánáesi kwemá
Póróna egwaa'ó máyówaiyavena séna ói'a
turáráaro súwasa mirá uwaná

3 Póro kwentávéna séna empímbá sáwí-imayaa
kwáyáimba póna Áánútu embá inkamíníye.
emá mé imáyáa e ámáámba kwa'mái aaivimbá
kwéankaumne séndanivo minámáámbá karé se
ói'a turáráaro sénasa sói'a turáráamba ámáámba
karáane Póro súwasa
4 kwená egwaa'á máyówai sésa Áánútuna
aiva'-mónó-káwáánákómbá simái sáwí'a
kwéumankaane suwaná
5 Póro séna aiva'-mónó-káwáánáá'á iyémó sewa'ó
isékai íma mináímbá súsino. Áánútun-aai aúváí-
kwandaaivimba agaimaréna séna kentí kwaásira'o
kárákwirewai íma simái sáwí'a umánkáaro
agaimaréna siráimba pó'a uwóví'a úne Póro
siráiye.
6 Póro simásuwena monor-ánón-kwáásí
tuwánéna imáyáa éna évakarawai Sátúsi-monor-
aimba sésa púwómpinkemba íma usásinanaaowe-
aimba sun-kwáásí owasá évakarawai ámáán-
kawaa-kwaasi owé-ímáyáá éna anónka'a séna kesí
kwaásiyono. kesivomá ámáán-kawaa-kwaasigo
éna kembá masínkaraimba kemá ámáán-
kawaa-kwaasi úne. Áánútu pukén-kwaasimo
usásintinkaniyemo siráunda-aintavai ívé'a
aaivimbá kwémaisinkaawe Póro simásuwowasa
7 isésa ámáán-kawaa-kwaasi Sátúsi-monor-
aimbo sun-kwáásí keíyái keiyai aaisambá simái
taaínkaar-uráawe.
8 Sátúsi-monor-aimbo sun-kwáásí Áánútu
pukén-kwaasimo usásintinkanin-aintavesa
kampar-áímbán-iye kwésesa Áánútuna
kwayó'nárawa'a kwíyómpakendarawa'a íma
máyáawe kwésesa kwaási timambá íma máyáiye
suwasá ámáán-kawaa-kwaasi sésa Áánútu pukén-

kwaasi usásintinkaniye. Áánútuna kwíyómpaken-kwayo'narawa'a máyáawe. kwaási timambá máyáiye kwésuwasa mináíntávái taaínkaar-esa
9 aaisambá sésa ámáán-kawaa-kwaasivinkemba ámáámba sun-kwáási usásinesa asiramái sésa kesáámó awánáúndaya Póro íma sáwí'a kwéivo Áánútuna kwayó'nákó kwembá simámakai. moóráwai kwíyómpakewai kwembá simámakaiyo. íya isáúmne suwasá
10 aaisambá anónkar-anonka'a siráawe.
aaisambá anónkar-anonka'a suwaná i-kwáásití anóndako séna Póromba aaisan-aéémesa tavisíyapa'a aíyayaamba tawíyévainivo i-kwáásíyávéna séna kwaásiti avumpimbá komé'a koái'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa miwítí naaúmpa'a móankaraawe.
11 móankarowana mindó'wáámbá Ísóigo Póróna egwaa'á kumbéna séna asiramái mé kentávái Yérúsaremuva'a simátímakaantemba Árómáa-naopa'a kosimátiminiyone Ísóigo siráiye.

Póromba ámááyu-aimba siráan-kwasai.

12 súwasa usá aaváyaavimba Yútaa-kwaasi évaka'a torupamái mésa Póromba ámááyu-aimba sésa tuvútuweta toónkwárá nonkwárátá nánaundayaanivo ímo tuvuwéta toónkwárá nonkwárátá íya nánaundayaawemo asiramái
13 sun-kwáási kae-kwáái aíyayaan-kwaasi mésa sésa
14 mono-káwáá-kwáásíyé anón-kwaasiyavesa kosimátimesa sésa torupamái méta asiramái séta Póromba tuvútuweta toónkwárá nonkwárátá nánaumpo ímo tuvuwéta toónkwárá nonkwárátá íya nánaundayaawe.

15 miráumai keinárawate monor-ánón-kwáásíyé
Árómáani-anondakontavai kampa'á kosimáme'a
sé'a Póromba áí'mae kesópata tinatá áísaa umai
mináínkóná ááinta isánáe sewé kosimáme'a seró.
mináímbá isésamo aampa'ó áí'maesamo tíyata
tuvuwónaundayaawe siráawe.

16 suwaná Póromba ámánaako ááninko
ámááyu-aimbo sumbá iséna isaaiséna i-
kwáásití naaúmpa'a iyéna Póromba mináímbá
usimámuwana
17 iséna i-kwáásítí kawáánákómbá ááyena séna
mindá'á áí'mae anóndakonopa'a kwinaná moóra-
aimba kosimámino súwana
18 áí'maena anóndakonopa'a kwéna séna
ándáva'o umáyáin-kwaasigo áwí'a Póro sááyena
séna minívé-kwáásí áí'mae anóndakonopa'a
kwinaná moóra-aimba simámino sisa'á enópa'a
áí'mae'a túne súwana
19 anóndako mindá'á ayáán-to'maena ímo
kwaásimo máyón-ayampa'a ánkarena áísaa ena
séna nóin-aina'iya sina'á ísáano súwana
20 mindá'á simámena séna Yútaa-anon-
kwaasiye monor-ánón-kwáásíyé moóra-aimba
sésa usá aaváyaavimba enópa'a iyésa kampa'á
usésa Póromba áí'mae kesópata kumínata
áísaa umai mináínkóná ááinta isánáe kampa'á
usénááowe.
21 miwí táái íma isaaó. kae-kwáái aíyayaan-
kwaasi asiramái sésa Póromba tuvútuweta
toónkwárá nonkwárátá nánaumpo ímo tuvuwéta
toónkwárá nonkwárátá íya nánaundayaawe sésa
aúpá'á aampa'á kárákwiresa miwí tááiyavai owé
síníyono sésa kárákwiraawe. mindáyavai miwí

táái íma isaaó. minívé-kwáásígó anóndakomba mirá simámuwana
22 iséna séna simásimenda-aimba íma ó'on-kwaasi simátime anóndakomba simámakaumne. íma siyó séna ai'mákaiye.

Póromba áí'maesa anóndakonopa'a kunkáan-kwasai.

23-24 minívé-kwáási ai'maréna i-kwáásíti kawáánákáí tááyowasarai tuyaná séna ívé'-no'waamba Póromba áí'maekai Sísáriyaa-naopa'o kámááni-anondakonopa'a móruna aúwáakaiyo. sáwívar-i-kwaasi 200 i-kwaasi to'mayaa íyasa évaka-kwaasi ósin-arósáanumpimbo nááón-kwaasi 70 kwaasi to'mayaa íyasa sáwíva'a 200 kwaasi kwaantáámbó tokáan-kwaasi to'mayaa íya'a Pórombo ayáá'maena kwínín-osimba to'mayaa umánke'a ívé'-no'waamba Póromba kawe'á umái kárákwimai áí'mae'a kámááni-anondako áwí'a Víríkísinopa'a móruna aúwáaro séna
25 aúvái agayéna maará simámena séna
26 kentáási anón-kwaasi Víríkísi isaaó. kemá Kórótíyasa Árísiya sáwíyan-aimba simámenaumpo isaaó. kawerá umái máyaano.
27 Yútaa-kwaasi minkwáási áwí'a Póromba tátokesa tuvuwíyanesa kwéowa'a Árómáani-kwaasiti aúvái tokáin-kwaasigo isa'á isé'a Yútaa-kwaasi tiyáámpinkemba tavisimái kesí i-kwáási tiyáámpimba tinkáúnasa áí'maesa migowé.
28 minkwáásígómbó simánkén-aimba isánáe sé'a áí'mae'a miwíti anón-kwaasitopa'a kunkáumne.

29 íma sáwí'a uráintavai isasá miwítí ámáán-aine su'mai simánkaraawe. kemó ándáva'o auwé'o tuvúwónanamo puwíníni'a íma uráiye.
30 Yútaa-kwaasi évaka'a ámááyu-aimba sewa'á isé'a enópa'a ai'máráanasa áí'maesa kumónááowe. kwembó simánkaraan-kwaasiyave'a simátime'a sé'a kwembó aaivimbó mayánkáan-aimba enaúranka'a simái kawer-oró. mináúvái-kwándááívímbá agaimaréna siráiye.
31 agaimaréna súwasa i-kwáási simátimuntemba mirá ésa mindó'wáámbá Póromba áí'maesa kweémesa Ántípátisi-naopa'a kunkwaésa
32 usá aaváyaavimba i-kwáási marapá'á kwénaaun-kwaasi kuntauwerésa miwítí naaópa'a íyúwasa ósin-arósáánumpimba kwénaaun-kwaasi Póromba áí'maesa
33 kweémesa Sísáriyaa-naopa'a ósin-arósáánumpinkemba marapá'á kumbaésa mináúvái anóndakomba móru amésa Póromba aúranka'a móru ánkarowana
34 mináúvái táámpamai iséna Pórontavai séna emá náám-baravaken-kwaasiya'ono súwana Póro séna kemá Sírísiyaa-maravaken-kwaasi úne súwana iséna
35 ánivo aaimó simánkaraan-kwaasi kumíya'a isánaumne séna kwená kwaásiyavena séna Érótimo uráin-daumpa'a máánkare'a kawe'á umái kárákwiyoro súwasa mirá uráawe.

24

Yútaa-kwaasi Póromba simánkaraan-kwasai.

1 kárákwiyuwasa éva'aasei-no'waamba kwaésa aiva'-mónó-káwáánákó áwí'a Ánánáesiye anón-kwaasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísáriyaa-naopa'a Víríkísinopa'a kúmúmba moóráwai ámáámba kawe'á umái isón-kwaasi áwí'a Tétárasi kwesé Víríkísinopa'a kumbésa

2 Póromba ááyowana túwana Tétárasi aaí simánkena anóndakomba simái arumbá airaréna séna kentáási anóndakoo kawer-ímáyáágwárá-kwáási po kawe'á umái kárákwiraanata ayáátááka'a paru umáíya máyaumne. ená imáyáavinkemba kawe'á umái súwa'naa ónata maémáyaundayaawe.

3 kesáá naaó'-nao'a máyaunda-kwaasiya aasiyaasi-táwai entávái aamoí kwéundayaawe.

4 íma ayáátáár-aimba sénaumpo embá ávón-kaíyáváinivo ákí-aimba sénaumpo usúká'mai isaaó.

5 maankwáásígó aosaambá kwimái amápa'-marava'a kwénaaena Yútaa-kwaasi simái tirumbá airáráísasa Násáretivakewaina aampa'á kwégwaresa kwéowana mirámó on-kwáásítí aiva'ná'á ména mirá kwéiye.

6 mirá kwéena ó'onkaa-kwaasi áí'maena anóm-bono'-naumpa'a móankaraisana ména sáwí'a uráintavaiya maankwáásíyá tátoketa [kentáási monor-ánón-kwáásítópa'a aaí simánkanae kwéunanya

7 i-kwáásítí anóndako áwí'a Árísiya kuména kusínkambaiya siyáámpinkemba Póromba kunáí'maena uména

8 simásimenaya séna enópa'a móru sénááowe sisatá kwégumundayaawe.] maankwáásígómbó

áísaa inanamó éna aaivimbó mayánkaraunda-aimba kwe sína amápar-aimba isaaó Tétárasi súwasa
9 Yútaa-kwaasi kwembá áwa'naa esa mináímbó simbá árair-aimba siyé siráawe.

Póro Víríkísimbo mósimamakain-kwasai.

10 suwaná kámááni-anondakoma aúwanaan-awaame'a éna Pórontavena e siyó súwana Póro séna emó kárákwiyonda ayáátááka'a imá maisu'maé iráanda pó'a enaúranka'a anondá ke aaí sénaundayavai sirunkó aamoí kwéiye.
11 Áánútuna imáyáa é'a kwenáwí'a mósá máráandayave'a Yérúsaremuva'a umé'a siyáánkai umái kae'-nó'wáámbá ánásaraivo évakarawai tísaa inasá árai'a siyé sénááowe.
12 anóm-bono'-naumpare sáwíyam-bono'-naumpimpare máá'aruvare íma aaisankáámbá sé'a íma kwaási simái áái'o tiyái-áímbá siráunda Yútaa-kwaasi suwánaraawe.
13 kembó simásínkáamba kampa'á sevó mináínkóná ááimba íma kwáyáiye.
14 avorá'á ke simámenaumne. Ísuna aampa'á kwégwe'a kentáá síkwá'nái Ísóigona imáyáa é'a áwí'a mósá kwémaraunasa Ísuna aantavái maankwáásíyómbá sésa kampar-ámbán-iye kwésewe. Mósesina ámáámba isé'a Áánútun-aai simátímakowai agaimakón-aimba isé'a áraire kwésune.
15 miwí sésa Áánútu amáparawai sáwí-kwaasiye kawe-kwáásíyé pukémpinkemba usásintinkaniyemo kwésesa amu'máráantemba kemá mirá kwéune.

16 mindáyavai kesí imáyáavimba sáwí'an-ivo sé'a Áánútu aúrankare kwaási túrankare kawe'á umái máyaumne.

17 ánivo ó'on-o'om-barava'a kwénaae'a évakar-ima maisuwé'a Yérúsaremuva'a kesí kwaási íma toómbá makáan-kwaasi óntamba kwétime'o Áánútuntavai ísámai pói'o ondayávé'a iráumne.

18 mimbáyáí kwémae'o Yútaa-kwaasiti ámáámba ísámai kawe'ó ií-yántáá'á umásuwe'a Áánútuntavai ísámai pói'o ondayávé'a anóm-bono'-naumpa'a umáyaawanasa kesópa'a sáwíva-kwaasi íma tamésa túwaai kwésesa máyówasa Yútaa-kwaasi suwánowasa

19 évakarawai Yútaa-kwaasi Ésiyaa-maravaken-kwaasi mésa suwánaraawe. sáwí'o uráanasamo suwáresa enaúranka'a simásínkáaro.

20 monor-ánón-kwáásítópa'a máyaawandara'o sáwí'o uráanasamo suwánaresaraankasi moóráaine su'mai siráasino. moórá-aine su'maimo senkákáí isáásino.

21 monor-ánón-kwáásítópa'a máyaawandara'a anónka'a sé'a Áánútu pukén-kwaasimo usásintinkaniyemo siráunda-aintavai ívé'a aaivimbá kwémaisinkaawe séwánasa kemó siráunda-aintavai kwésimasinkaawe Póro siráiye.

22 súwana Víríkísi Ísuna aampa'á kwégun-aimba á'a ísarena séna i-kwáásítí anóndako áwí'a Árísiya kwemá kumína'a maanáímbá ísámai kawer-ónaumpo koró simásuwena

23 Póromba kárákwirowaintavena séna ándáva'a kawe'á umái kárákwiye íma aíyayaanka'a asááúmárénasa ímo kwemó makáinda-yantaa'a kwená kwaási áwa'naa ónáe síyamo e úwoi owé sinasá áwa'naa oro Víríkísi siráiye.

Póro Víríkísinte Túrúsíraante simátímakain-kwasai.

24 Víríkísi simásuwena ména évaka-tawai maisuwéna awainínkómbá Yútaa-inimba áwí'a Túrúsíraamba áí'maena taména Póromba ááyowana téna séna Ísu Káráísitin-aaiyavai árairemo sésa aráápamai máyáan-ainkona ááimba simátimuwasarai ísóyana

25 Póro kawer-áínkóná ááimba kwésena ke túra'a kárákwiyi-aimba kwésena Áánútu kwaásimo máyáawaina ááimba tísaa ínín-aimba súwana Víríkísi áá'a kówana séna ánivo kwaaó. naaémbo ímo mayáímó kwáíndara'a ááyanaumne séna

26 imáyáa éna Póro ándáva'a meéyán-onaná ayúsinkainkwae séna óntamba simína'a ayúrankanaumne-imayaa éna mindáyavena aasiyaasi-táwai Póromba ááyowana túwasarai kwaasái símae irááiye.

27 kwaasái símae íyúyana kaer-ímá maisuwéna moóráwai áwí'a Pósíyasi Vésétasi kwemá Víríkísina anondá kámááni-mayai usámayanimba ákíse úwana Víríkísi Yútaa-kwaasi tirumbá kawe'á ínkwáe séna Póromba íma ayúránkaraivo úwoi ándáva'a ánkaraiye.

25

Póro aiva-káwáánákónópa'a kónaumne siráin-kwasai.

1 Póro ándáva'a máyowana Vésétasi mináyámpá'á Sísáriyaa-naopa'a taména kaumbo-nó'wáámbá tagwaimái tuwéna Yérúsaremuva'a umáyowasa

2 Yútaa-anon-kwaasiye mono-káwáá-kwáásíyé kwenópa'a tésa sésa Póromba simánkaraundantenta óta simánkanae sésa
3 súwa'naa e Póromba kunai'márénana Yérúsaremuva'a iyíno. mináímbá sumbá évakarawai aampa'á kárákwiresa inkamíyanesa-imayaa ésa mináímbá suwaná
4 Vésétasi séna Póro Sísáriyaa-naopa'a ándáva'a máyáiye. kemá sáwíyanka'a kumónaumpo
5 keinárawapinkemba anón-kwaasi kesé kwégumesa Póro sáwí'o uráinda-aimba síya'a ísáano simásuwena Vésétasi
6 avakaumboé-no'waana'i. siyáánkai-no'waana'iyo. kwaéna Sísáriyaa-naopa'a kumbéna usá aaváyaavimba aaimó ísón-daumpa'a uména Póromba koáí'mae teró súwasa koáí'maesa tuwasá
7 Yútaa-kwaasi Yérúsaremuvakemba kúmúwai Póromba kunúkúmare mésa áúiyaain-aimba simánkówana
8 Póro miwí táái anondá simátimena séna kemá íma Yútaa-kwaasiti ámáámba káráre'a anóm-bono'-namba íma sáwí'a é'a Árómáani-kamaani-kwaasiti ámáámba íma káráraumne Póro súwana
9 Vésétasi Yútaa-kwaasi tirumbá kawe'á ínkwáe séna Póromba áísaa ena séna Yérúsaremuvara íyínara simánkaraan-aimba ísámai kawer-ónaumno súwana
10 Póro séna ímaniye. Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakona kwaási ómpo kesáái ísámai kawe'án-uwo. Yútaa-kwaasiti ámáámba ímo kárárauna á'a suwánaraane.
11 ámáámbo káráre'o sáwí'o uráundarakai tuvuwónáemo sembá íma a'áo súsino. úwoi sínkamosino. simásínkáan-aimba íma árair-aimba

pó'a íma iyónaumpo Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a konaná kesáái ísámai kawe'á íníye Póro súwana

12 Vésétasi iséna kwená kawer-ímáyáágwárá-kwáásíyé aaí simásuwena Pórontavena séna Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a kónáe sénda pó'a ai'máráana kwíníyone Vésétasi siráiye.

Póro Ágárípante Pénáisinte simátímakain-kwasai.

13 Vésétasi simásuwena máyowana naaémba moóráwai Yútaa-anon-kwaasi áwí'a Ágárípa úwana ámánaanko áwí'a Pénáisi úwana mindárai Sísáriyaa-naopa'a kumésarai Vésétasi kámáání-kawaa-mayai mairóntavesarai kwenópa'a kumésarai ayáámba kwéamesarai

14 évaka'-no'waamba kwáúyana Vésétasi Ágárípaamba Póron-aai simámena séna Vírísíki moóráwaimba íma ayúnránkáimba úwoi ándáva'a ánkáísana máyáiye.

15 Yérúsaremuva'a umáyaawandara'a Yútaa-kwaasiti anón-kwaasiye mono-káwáá-kwáásíyé kesópa'a tésa kwembó simánkaraan-aimba sésa tuvuwó suwa'á

16 simátime'a sé'a moórá aosaambá kwáyáinasa mináósáámbá ísáíyuwesa tínkamonaaovo Árómáani-kwaasi íma úwoi tínkamonaaowe. moóráwaimba aaivimbó mayánkéwana túranka'a ména miwí anondá aaí simátiminasa Árómáani-kwaasi mirámó sínda-aimba kawe'á umái isánááowe. Árómáani-kwaasiti ááimba mirán-áímbán-iye. simátimewanasa

17 kúmúwa'a íma úwoi mé'a usá aaváyaavimba aaimó sií-náúmpá'á umé'a Póromba ááyaawanasa ái'mae íyúwasa
18 kwembó simánkaraan-kwaasi usásinowa'a sáwí'o uráinda-aimba sénááowe-imayaa ówánasa
19 kentááiye su'mai sésa moóráwai áwí'a Ísu pukáiwaintavai sésa Póro séna kwemá usásinena úwoi máyáiye siráin-aintavai aaisambá siráawe.
20 kemá sé'a nóraumai mináínkóná ááimba isánaumno sé'a Póromba áísaa e'a sé'a Yérúsaremuvara íyínara simánkaraan-aimba ísámai kawer-ónaumno séwánana
21 Póro séna ímaniye. ándáva'a máyaunasa kárákwiraamba pó'a Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a konaná kesáái ísámai kawe'á íníye súwa'a kárákwiraan-kwaasiyavai sé'a kárákwimai kawe'á uréwana aambá paárína'a ai'máráanana kwíníye siráumne
22 Vésétasi súwana Ágárípa séna mindákón-áái isánáe súwana séna ánivo aaváyaa isáníyone Vésétasi siráiye.
23 súwasarai Ágárípaawe Pénáisiye kwairóyamba usá aaváyaavimba usásinesarai kawer-únánkwátói úmaesarai i-kwáásítí anón-kwaasiye mindáópaken-anon-kwaasiye aánoumai íyúyasa amáparawai kwétuwanowasarai aaimó sií-náúmpá'á íyúyana Vésétasi Póromba ááyowasa ái'mae íyúwana
24 Vésétasi séna anóndako Ágárípaemo máyáan-kwaasiye ísáaro. Yérúsaremu-naopakewaiye maankákéwáíyé Yútaa-kwaasimo aaimó maankwáásímó simánkaraamba awánaaro. tuvuwíyana puwínomo anónka'o símae iráamba

25 avakáá úmae'a iyúnda íma sáwí'a uráimba póna íma puwíníye. Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a kónaumne siráintave'a ai'máráanana kwínímba
26 kemó aúváímo agaimáímo aménaunda íma kwáyáiye. mindáyavai mamáyáan-kwaasivimba Ágárípa aúranka'a máankaunda po kwemó sínda-aimba isé simásímína'a aúvái agayánaumne.
27 ándáva'o máyáin-kwaasimo úwoimo ai'maré'o simánkaraan-aimbo ímo aúváívimbo agaimáímo aménaunda uwóví'a ónaumne Vésétasi siráiye.

26

Póro anondá simátímakain-kwasai.

1 súwana Ágárípa Pórontavai séna ánivo simánkaraan-aimba anondá simátimiyo súwana Póro ayáámba mósá tuwéna simánkaron-ainkomba anondá síndayavena séna
2 kentáási anóndako Ágárípaao Yútaa-kwaasi simásínkaraan-aimba enaúranka'a anondá sénaundayavai sirunkó aamoí kwéiye.
3 Yútaa-kwaasiti ááinkwara ámáánkwara'a kawe'á umái kwéisaandayavai sirunkó kawe'á kwéintavai íma sívón-kaiyé sé kesáái kawe'á umái isáníyone.
4 kemá iyámpóírakemba kesí Yútaa-kwaasivimba mé'a Yérúsaremuva'a komé'a kemó ówándawaina ááimba Yútaa-kwaasi amápa'a suwánaraawe.
5 ámáán-kawaa-kwaasiti aampa'á arupí umái kuráumne. ámáán-kawaa-kwaasi Áánútuna imáyáaya éta asirayán-ámpátá kwégwareta minámpá'á arupí umái kuráumne. Yútaa-kwaasi

ayáátááka'a suwánaraamba pósa sésáinasamo ésa kentávái árai'a siyé sénááowe.

6 naaóvá'á Áánútu kentáá síkwá'náyavai árair-aimba simátímakomba paárínintavai amu'makáumnemo siráunda-aintavai aaivimbá maisínkaraawe.
7 kentáá síkwá'ná sísamaivakemba kae'á kumbaimái-kwaasivinkemba Yútaa-kwaasi no'wáámba aavávaavimba eénáínka'a Áánútuna imáyáa mósá kwémaresa mináráír-áímbá amu'máráantemba mirá kwéundayavai aaivimbá maisínkaraawe.
8 Yútaa-kwaasiyono. Áánútu kwaási pukémpinkemba kanaán-umai usásintinkaniye-aintavai nóra isará íma áraire kwéseo.

9 ááéma kemá imáyáa é'a Ísu Násáretivakewaina aampa'á kwégowai sáwí'a umátinkanaumne-imayaa uráumne.
10 Yérúsaremuva'a mirá ówánana mono-káwáá-kwáási si'márówa'a Áánútuna kwaási sáwívarawai tí'mai ándáva'a tínkaraawanasa tínkamiyasa púwóro sumbá kegwárá'á mirán-oro siráumne.
11 aasiyaasi-táwai mono'-náúmpímpá'á kwénaae'a Ísun-aai simái sáwí'a ígwáe sé'a tínkambae'a iráumne. sirunkó ikaa'á vówa'a némpa'-naopimpakwara'a kwénaae'a tínkambae'a kuráumne.

12 anóndako Ágárípaao mindáyavai mono-káwáá-kwáási aúvái agaimái simúwa'a Támásikasi-naopa'a maimaé'a kówánda
13 kwáyá'wái ságayamba aaváúgómbó usáyaatarai-sagayamba tuwówana

kwíyómpakemba kuména kesinepakéné kesé kun-kwáási tinepakéné sán-kówata
14 marapátá tuvamówánanaya aaiyé su'mai súwa'a isááwánana simásimena Yútaa-kwaasi tááivinkemba séna Sóroo nóintavai kembá sáwí'a kwéono. póímo ándámo kwímakaawanamo ayáámbo kawésíntemba emá mirá kwéone súwana
15 Ísóigoo nááwa'ono séwánana Ísóigo séna kembá Ísumba sáwí'a kwéumasinkaana'a úne.
16 usásinaao. kesí mayáí mayáínkwáe sé'a usásinanke'a enaúranka'a paárúnda ívé'o suwánáándarakemba agarááránkáanda-aimba simátíma'mae iyíníyone.
17 ai'máráana Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye simátímínasa évaka'a áwáá'o aíya'a miwí tiyáámpinkemba airánaumne.
18 simátímínasa túnín-ampa'a ivátuwesa sámo kain-ámpá'á teró. Sáátáánigona asirayámbá tuwésa Áánútuna asirayámbá tamáyáaro. simátímínasa kesááiyavesa áraire sésa aráápamai maíya'a miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'a Áánútundei-i'a umátinkaunda-kwaasivimba mótinkanaumne Ísu simásímakaiye.

19 anóndako Ágárípaao kwíyómpakemba simásímakain-aimba íma tuwé'a úwoi mirá kwéune.
20 aiva'á Támásikasi-naopa'a simátime'a naaémba Yérúsaremuva'a simátime'a minkákémbá Yútaa-kwaasiti maravá'á simátime'a ó'onkaa-kwaasiti maravá'á simátime'a sé'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Áánútumpa'a té'a kawe'-máyáí mayáíyasa

tuwánésa sésa Áánútumpa'a tiráawain-owe sígwáe sé'a simátíma'mae'a kuráumne.
21 mindáyavai anóm-bono'-naumpa'a máyaawandara'a Yútaa-kwaasi kembá tátokesa tuvuwónáe siráambanivo
22 Áánútu súwa'naa úmaena ívékwara'a kwéiyisa'a maanká'á mé'a anón-kwaasiye úwoi-kwaasiye kesáái kwésimatime'a Áánútun-aai simátímakowai agaimakáan-aimba Mósesi agaimakáin-aimba kwésimatimunda-aimba mimbórá-áímbá kwésimatimune.
23 maará sésa Áánútumo usásinankaiwaiyavesa agaimarésa sésa áí'a índai'a íyana aiva'ná'á pukáimpinkemba usásinankaniye-aimba agaimakáamba pósa Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye pukáimpinkemba usásinkain-aimba isésa sámo kain-ámpá'á kwígwáe sésa agaimarésamo siráan-aimba kemá kwésimatimune Póro siráiye.
24 Pórombo simánkaraan-aimba anondá kwésimatimuwana Vésétasi anónka'a séna Póroo uwoaó'á kwéone. aúváíma awánamae kwéiye po uwoaó'á kwéone Vésétasi súwana
25 Póro séna anóndakoo íma uwoaó'á kwéumpo súnda-aimba árair-aimba arupí-aimban-iye.
26 súnda-yantaa'a íma aúpá'á uráavo amápa-kwaasi táápimba siráamba egwárá'á mináímbá ísaraampo kemá íma inkaisé'a úwoi kwésimamune.
27 Áánútun-aai simátímakowai tááiyavai áraire kwéseno. árairemo kwésemba á'a ísaraumne Póro súwana
28 Ágárípa séna ákí-aimba simásimenda-imayaa e Ísun-aaiyavai áraire sénaumne-imayaa oónó

súwana
29 Póro séna íma ákí-aintavai íma ayáátáár-aintavai kwésune. kembó asááuraan-andaoma íma keinárawapimba kwaínkwáe kwésundanivo Ísun-aaiyavai áraire siráundantemba kesáái kwéisaan-kwaasiye esé mirá sénááontavai Áánútumpa'a námúnaa kwésune Póro siráiye.
30 súwasa Ágárípaawe Vésétasiye Pénáisiye amápa-kwaasiye usásinesa
31 máá'aruva'a kumbésa keáímbá sésa íma sáwí'a uráintavai ándáva'a ankésa tuvuwíyana puwíno siráawe suwaná
32 Ágárípa Vésétasintavena séna Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a kónaumne ímo siráinkakai ayúrankaanana kówisina mináímbá siráimba po ai'márénana Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a kwíno Ágárípa siráiye.

27

Póro Árómáa-naopa'a kuráin-kwasai.

1 súwana Vésétasi to'mayaa éna séna Ítári-marava'a Árómáa-naopa'a nompí-sípívímbá kwígwáe séna Póronkwara évakar-anda-kwaasigwara'a moórá-kwaasigontavai kárákwimae kwínkwáe séna méankowana minkwáásígó áwí'a Yúríyasi kwemá Árómáani-aiva-kwaasigona i-kwáásítí kawáánákómbá méankowana
2 moórá-nompi-sipi Átámítivakemba kwáyowana Ésiyaa-maragona awámpáká'-náópa'a kónáe súwata mindómpí-sípívímbá

usáateta Másétóniyaa-maravake Tésárónaikaa-naopaken-kwaasi áwí'a Árísítakasi kwesé usáateta kweémeta
3 usá aaváyaavimba Sáítóni-naopa'a marapá'á kunásávaawananaya Yúríyasi Póromba arumbá umánkena séna úwoi ená kwaási kotuwánenasa ímo tokénda-yantaa'a áméro súwana mirá úwata koyauweréta
4 mindómpí-sípívímbá usáateta kwégowananaya úndá toréna nompí-sípí táto'marowana íma kúwata nonavuvumpa'á kwáyom-barago áwí'a Sáíparasi-marama kwáyopa'a mináyámpá'á úndá íma torówata mivátá kweémeta
5 Sírísiyaa-marava'a Pámpíriyaa-marava'a kóyaaiteta Árísiyaa-marava'a Máíraa-naopa'a marapá'á kunásávaawananaya
6 moórá-nompi-sipigo Arekesándiyaavake-sipigo Ítári-marava'a kónáe sú-sipigo kwáyowana i-kwáásítí kawáánákó awánéna mindómpí-sípívímbá mósinkaraiye.

7 mósinkowata kówándaya sáwíyan-unda toréna mindómpí-sípígó íma aíntówata évaka'-no'waamba kwaéta mirá úmaeta Náítasi-naor-egwaata kówándaya anón-unda toréna nompí-sípí ai'á tosétuwowata sínaaempakenta koyauweréta nonavuvumpa'-márágó áwí'a Kíríti-marava'a úndá íma torópa'a kweémeta ayááívá'-márámá áwí'a Sáómóni-marava'a kóyaaiteta
8 uwí-nónawampakavamba suwesaraayávái úmaeta kweémeta Árásea-naokona egwaa'á

kawe-kwáúné supa'á
9 ayáátááka'a komáyaawananaya aiva'-
mónó-káwáánákó Yútaa-kwaasiti anóm-bono'-
naumpa'a avumpin-dáúmpá'á kwéiyun-kanaa
ánásowana minkánáá úndá toráí-kánáá uwí-
nónkó tuvántááva kwéuwasa inkaisésa íma
nompí-sípívímbá kwénaaun-kanaa túwana Póro
imáyáa éna simátimena séna
10 ívétaamo nompí-sípívímbó kónaundayaamo
sáwí-yantaa'a kesinetá paáriniye. íma
náaindaane su'mainivo nompí-sípíyé kwaásiye
aúyoranaaowe. mináímbá kemá á'a ísaraunda
póta aáno ménaumne Póro súwana
11 i-kwáásítí kawáánákó Póron-aai íma iséna
nompí-sípímó avúsúmai kúwain-aaiye misípígó
avowán-ááiye su'mai iséna Póron-aaiyavai íma
áraire-imayaa úmba
12 misípígó kwáyompa'a úndámo toráí-kánáá
íma kawe'á ún-ayampa'a mésa sáwíva-kwaasi
sésa tuwéta Víníki-naopata komáyáananaya úndá
toráí-kánáá ánásainata kónaumne sumbá Víníki-
naopa'a Kíríti-marava'a kwáyon-daopa'a kawe'-
nónkwaumpa'a ímo úndámo torón-kwaumba
kwáyowasa mináímbá siráawe.

anón-unda toráwana uwí-nónkó aíntásarain-kwasai.
13 suwaná tiyáánepakemba sáwíyan-unda
toráwasa awánésa sésa Víníki-naopata kónaumne
sésa nompímbó túwówanamo táto'matuwe
máyon-anda mósá tavisimái kwémaresa
uwatá Kíríti-maragona uwí-nónawampakavanta
kówándaya
14 Kíríti-maravakemba anón-unda toréna

15 mindómpí-sípí tátorowana íma aíyámba'mai
kúwana avúsúmae nááún-tamayo'a tuwówana
úndáo kweyááríka'a améntamaena kúwana
16 nonavuvumpa'á sáwíyam-barago áwí'a
Kóta-mara kwáyowana úndá íma kwétoropata
kówándaya tínaaempa'o kárárumakesamo
tavisímaesamo íyú-sipi tavisimái
17 anó-sipivimba marésa anó-sipi tawísívo sésa
ándánei asááumai kawer-úmárówana Árípiyaa-
mara-ayampa'a uwí-nómpímbá nonáámáái-
oma'a kwáyowasa minómáká'á ai'á máikwiyivo
sésa úndáo avúsúmai kwégon-ampanta ayú'mai
móruna márówana kwempa'á kúwana
18 usá aaváyaavimba minúndá paaí
kwétorowasa óísamba taaímbai uwí-nómpá'á
kwétuwesa
19 usá aaváyaavimba misípívímbó mayáímó
máyón-kwaasi mayáí-yántáá'á nompá'á
kwétuwowana
20 minánón-úndá paaí kwétorowata
ayáátááka'a aaváúmá o'á íma awánéta
sípígomo kwínín-amba íma awánéta imáyáa éta
kentáási maráyá íma awánaandaya maavátáyá
ánásanaumne-imayaa uráundayaawe.
21 imáyáa ówándaya ayáátááka'a toómbá íma
kwénowana Póro túranka'a taména séna Kíríti-
marava'a kwéteta seéwánda íma kesáái ísaraawe.
isékai sáwí'o ií-yántáá'ó náaindaambo tuwáí íya
awánáúsino.
22 ánivo tirumbá asiramái máéro. nompí-
sípíyé su'mai sáwí'a ínívo kwaási íma
puwónaundayaawe.
23 Áánútuna imáyáa mósá kwémaraunda

ívé'-no'waamba kwemá kwená kwayó'ná'á ai'máráísana kwíyómpakemba kesópa'a kumbéna
24 séna Póroo asiramái maiyó. emá Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a kwinaná enáái isáníye. Áánútu embá kawe'á umánkáimba póna esémo kwégon-kwaasi kárákwiyinasa íma puwónááowe siráiye.
25 mindáyavai asiramái máéro. simásímíntemba Áánútu mirá ínímba á'a isáúmne.
26 úndáo nompí-sípí améntayuwainata nonavu-vumpa'á maragóná awámpátá kónaumne Póro siráiye.

27 súwana uwí-nómpímbá áwí'a Étériyaa-nompimba sísamaivakemba éíyaimba kumbaimái-no'waamba úndá toréna améntámaena kúwasa no'wáán-avuntamba sípivim-bayai-kwaasi sésa maragóná egwaatá kwégumne sésa
28 ándá-ayaira'a umbaimó tón-tantaa'a aríkwímakesa nompímbá tu'mái tavisimái awánomba mindónkwááúmbá ayáátááka'a 120-ra'a kwáyowasa kwégwesa ó'a móyu'mai awánomba ákíra'a 90-ra'a úwasa
29 maragóná awámpá'á óntamba kwáyaindara'a tuvamúnavo sésa táátavai ésa éíyain-anda ayútúwówana ánaaempakemba nompímbá kuména tátorowasa avekáá iraráínata nóin-tantaara kwáyáiya awánanae sésa
30 nompí-sípívím-báyáí-kwáási imáyáa ésa aúpá'á kónaumne-imayaa ésa kampa'á sésa aipakén-ándá ayútuwanae sésa sáwíya-sipi nompá'á móruna túwówana
31 Póro i-kwáásíyé miwítí kawáánákóntáváíyé

séna sípivim-bayai-kwaasimo ímo anó-sípívímbó máésamo ésamo amápa'a ánásanaaowe Póro súwasa
32 i-kwáási sáwíya-sipigona ándá káráyuwowana kóuraiye.
33 kóúwana sáwíyanka'a irataró'a Póro séna sísamaivakemba éíyaimba kumbaimái-no'waamba káno'a mé'a íma toómbá náráavo ívé'a toómbá naaró.
34 kemá asiramái simátime'a sé'a toómbá né'a túma kawe'á ína'a mé'a íma ánásanaaowe
35 Póro simásuwena amápa-kwaasi túranka'a toómbá mairéna Áánútuntavena súwi séna toómbá topámbai nówasa
36 awánowana tirumbá kawe'á úwata toómbá naáwándaya
37 mindómpí-sípívímbá sáwíva-kwaasi 276 kwaasi máyaawanda-kwaasi toómbá naáwánanaya
38 símú'a vówanaya misípí umbaí tówasa mimpímbó kwáyon-tomba áwí'a úwíti-tomba nompímbá maisu'márówana etóyói úwata maémaumne.

nonkó tuvántáávanena misípí tawísíyukain-kwasai.

39 máyaawananaya irataró'a úwasa awánomba íma awánom-barama kwáyowasa awánomba mivá'á nonkó irówana kawe'-nónaamaai kwáyowasa awánésa sésa meivátá íyónanaya kawe'-nónaamaaiva'a póna sípigo úwoi iyíníye sésa
40 sípigombo tátorain-anda káráyuwowana nompá'á kumúwasa avúsúmaesa nááún-tamayoka'a kárárumaron-anda ayútuwesa aipa'á

ampantá aríkwímaresa úndáomo kweyáárika'a avúsínata nonáámááíva'a kónáe sésa
41 kuwaná nompímbá nonáámáái-oma'a kwáyowana mimpímbá misípígó ai'á mááritowana nonkó áyámiva'a tuvántáávanemena tawísíyukaiye.
42 tawísíyuwowasa i-kwáási sésa ándá-kwaasi nombá tuvámbai kóvainivo tínkamonae suwaná
43 i-kwáásití kawáánákó Póromba áwa'naa ena séna íma tínkamoro simásuwena séna nombó tuvámbaimo kawe'ó uréwai nompímbá ásávare'a tuvámbae'a aápa'a koró.
44 évakarawai ímo nompímbó tuvámbai awánarewai nompí-sípígóná taai-ayáí mairé'a minká'á tátoke'a avúsúmae'a aápa'a koró súwata mirá éta amápa-kwaasiya kawe'á umáíya aápata kóyo uráundayaawe.

28

Mórata-maravata kóyoraunda-kwasaiya.

1 aápata kawe'á umáíya komáyaawanasaya mindónávúmpá'-márágó áwí'a Mórata-marawe suwatá ísaraumne.
2 aa'á téna táúgwi'a kwéuwasa mimbáráváken-kwáási kawe'á umásinkesaya iramá agaisínkówata siyáánta kwégauvowananaya
3 Póro iráári'a komaimaéna mimpímbá máagaimarowana koko'á úwana kwaaivainkó téna Póro ayáánka'a tauntorówasa
4 kwaási awánésa keáímbá sésa moórá-kwaasi tuvúwísana púwísana nompí-sípívímbá timbá nonkómá íma tuvúkáimba póna ívé'a kwená

anondáma maéna iraankavayaankó váínana puwíníye keáímbá kwésuwana
5 Póro ayáámba tuvimpín-úwana miníráánkáváyáámbá tará'maena iravímbá tuvamúwana íma Póromba áí'a úwasa
6 minkwáási Pórontavai imáyáa ésa intoráínana puwíníyo. marapá'á tuvaména puwíníyo-imayaa ésa ayáátááka'a aúrampimba avú'maresa mésa amu'matuwé máyówana íma ave'á puwúwasa imáyáa móruna ésa sésa minkwáási ísóigoman-iye siráawe.
7 suwaná mimbáráváken-ánón-kwáásígó áwí'a Pápáriyasi kwená maramá egwaa'á kwáyowai kawe'á umásinkenaya másinkowata kwená naaúmpata kaumbo-nó'wáámbá kogwaéwánanaya
8 Pápáriyasi avowámbá kokotámba ankéna ayánómbá naaegwárá'á kwéuwana máyowana Póro kwenópa'a kwéna awánéna Áánútumpa'a námúnaa kwésena ayáándei ane'á tátorowana mináí'á ánásowasa
9 awánésa tí'o ún-kwaasi tí'maesa Póronopa'a tuwaná miráumai asóvamatinkava kúwasa
10 aamoi-yántáá'á símúwata máyaawanasaya nompí-sípívímbá kónáe séwánda-tawaiya ímo makáawanda-yantaa'a símúwata kuráumne.

Árómáa-naopa'a kuráunda-kwasaiya.

11 moórá-nompi-sipigo Arekesándiyaavakemba áwí'a keáváráwái-ísói-sípígó éna úndámo torái-kánáá mimbárágóná nonkwaaúmpímbá kwáyowata kaumbo-kwíyómbá maisuwéta mindómpí-sípívímbá usáateta kweémeta

12 Sísari-marava'a Sáírákusu-naopa'a kwéta
marapátá ásáveta kaumbo-nó'wáámbá kwaéta
13 nompí-sípívímbá usáateta kwéta
Árísiyamu-naopa'a kógwaeta usá aaváyaavimba
sínaaempakenta úndá toréna siméntámenaya
kwéguwata kae'-nó'wáámbá kógwaeta
Ítári-marava'a Pútíyori-naopa'a marapá'á
ásávaawanasaya
14 Ísun-aai ísówai máyówata ko-
tuwánaawanasaya simásimesaya sésa moóra-
sontaa keséya ménaaowe suwatá miráumaiya
moóra-sontaa miwísé maéta Árómáa-naopata
marapátá kówándaya
15 Árómáa-naopakemba Ísun-aai ísówai
kówánda-ainta isésa aampaké kotiránáe sésa
Ápíyasi-naopa'a máákéti-maruka'a amápa-kwaasi
kwááyumo kwaí-námbá kaumbo kwáyopa'a
tuwaná Póro tuwánéna Áánútumpa'a aamoí
úwana arunkó kawe'á uráiye.

Póro Árómáa-naopa'a mérain-kwasai.

16 Póro arunkó kawe'á kwéuwata Árómáa-
naopa'a kówánanaya mindáópaken-kamaani-
kwaasi Pórontavai séna íma ándá-naumpa'a
maé úwoi-naumpa'a ménana i-kwáásígó enká'á
kárákwiyiniye súwana
17 kaumbo-nó'wáámbá maisuwéna Póro
mindáópakemba Yútaa-kwaasiti anóndarawa'a
tááyowasa kwená naaúmpa'a tuwaná simátimena
séna kesí kwaásiyono. Yútaa-kwaasi simái íma
sáwí'a uráumpo kentáá síkwá'nái ámáámba
íma káráraundanivo Yérúsaremu-naopa'a

kembá táto'mai Árómáani-kamaani-i-kwaasira'a tímé wasa ándáva'a sínkaraawe.
18 sínkaresa sínkamiyanesa kesáái avakáá-omba íma isasá ayúrankanae sewasá
19 Yútaa-kwaasi mináímbá kárówa'a kesí ááimba íma sáwí'a uróntavai sé'a Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a konaná kesáái isáníye. kesí Yútaa-kwaasi aaí simátinkanae íma súnda kesáái isáínkwáe sé'a Árómáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a tiráumne.
20 Yútaa-kwaasiya Áánútumo usásinkaiwaimbo amu'makáundawain-aai séwánasa tátokesa siyáánka'a asááuraamba pó'a tááyamai tuwáné'a simátimenae Póro súwasa
21 isésa miwí sésa Yútiyaavakemba Yútaa-kwaasi íma entávái aúvái agaimái túwáawana tiráiye. íma évakarawai aaí másimasimesaya entávái sáwí-aimba íma kwésimankaawe siráawe.
22 amápa'-mapa'a Ísuna aampa'á kwégontavai sáwí'a kwéumatinkaamba kwéisaumpo mináímbá simásímínata ísáano siráawe.
23 simásuwesa moórá-tawai Póro simátiminin-kanaa marésa komésa minkánáá túwasa sáwíva-kwaasi Póro máyopa'a tuwaná aaváyaavinkemba ááimba ásárena Áánútu kwená kwaási kwégawaain-aimba simátíma'maena no'wáámba móanasaraiye. naaóvá'á Mósesi agaimakáin-aimpinkene Áánútun-aai simátímakowai agaimakáan-aimpinkene Ísun-aai simátíma'maena iyéna Ísun-aaiyavai áraire sígwáe séna simátimuwasa
24 isésa évakarawai sésa árair-aine suwasá évakarawai sésa kampar-áíné suwasá

25 miráumai aaisankáá simái taaínkaar-uwaná Póro séna naaóvá'á Áánútun-amanko moóráwaimba Áánútun-aai simátímakowaimba áwí'a Áísáyaamba simámuwana kentíkwá'náyomba simátímakomba mináímbá árair-aimban-iye.

26 Áísáya agaimaréna séna

Áánútu séna minkwáásíyávái kosimátime se kwéisaambanivo íma ísámai kawe'á kwéowe. kwéawanaambanivo íma awánamai kawe'á kwéowe.

27 miwítí imáyáao umbaí kwétaisana tááko aaimó isáíyávéna ávón-kaisaná túranko awánaiyavena ávón-kwégaivo ímo mirámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaaomo tuwésamo kesópa'o tenkákáí sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawe'á umátinkausino Áánútu siráiye

Áísáya agaimaréna siráiye. Póro simásuwena

28 séna kemá mirá kwéowa'a pó'a simátime'a sé'a Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á kwémetinkain-aimba ó'onkaa-kwaasi kosimátímakaundaya Áánútun-aai kwéisaawe

29 Póro mináímbá simásuwowasa [Yútaa-kwaasi kwesimá kwesiman-esa aaisa-símaesa kóuraawe.]

30 kóuwana Póro mindáópa'a ména kaer-ímá maisuwéna kwená óntamba naanka'á kwétuwena máyomba sáwíva-kwaasi kwenópa'a tuwaná aamoí éna

31 Áánútu kwená kwaási kwégawaain-aimba Ísóigo Ísu Káráísitin-aai simátíma'maena

iráiye. kámáání-kwaasi mináíntáváí íma aambá aúnúwana asiramái simátíma'maena iráiye.

kemá Árúku súnda-aimba ánásaiye.

aúná-aimba simái tarúmakain-kwasai
The New Testament in the Kosena Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kosena long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kosena

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
363afe94-0b4c-5e94-bf3b-b68ce841dec7